Kitab Diutirunumi

sia kanu Kitab Taurat

Maguindanaon

2026

© 2026, www.maguindanaon.com

This work is licensed and shareable under the terms of the Creative Commons License:

Attribution-Non Commercial-No Derivative Works (CC BY-NC-ND 4.0)
http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0

This license allows this work to be shared, copied and redistributed in any medium or format under the following terms: Appropriate credit and a link to the license must be given. The material may not be used for commercial purposes, nor may it be remixed, transformed or built upon.

Bismillah Hir-Rahman Nir-Raheem
Assalamu Alaikum Warahmatullahi Ta'ala Wabarakatuh

Su nia a kitab na bedtuan sa Diutirunumi a ikalima a kitab sia kanu Kitab Taurat. Su nia na makapantag kanu manga atulan enggu manga kasuguan nu Kadenan a inipayag'in kanu manga taw a Israil sia nakanggulalan kanu Nabi Musa a mana su sapulu a kasuguan nu Kadenan enggu su ped pan a manga atulan nin.

Na gagalu nu lu silan kanu tawan-tawan a dalepa kanu sebangan nu lawas'a ig'a Jordan ulian nu kinaliu nilan kanu dalepa a Egypt na pidsinantal 'bpaluman nu Musa kanu manga taw a Israil su manga atulan enggu kasuguan nu Kadenan a Mapulu kanilan. Na kanu entu a timpu na magatus enggu duapulu lagun den i umul'u Musa. Na pinangeni nin kanu manga taw a Israil i di nilan taligkudan su kapasadan nu Kadenan kanilan enggu telenan nilan su kasimba sa pegkakadenanen ka enggu di silan taligkudan nu Kadenan taman sa makapaguyag-uyag silan sa mauget enggu mapia kanu kalupan a inibpasad'u Kadenan kanilan. Pidsinantal bun nu Musa kanu manga taw a Israil su manga atulan nin sa panun i ukit'a kapaguyag-uyag'ilan kanu kalupan a inggay nin kanilan a mana su kalupan a Kanaan. Ulian nu kinadsinantal'in kanu langun nu atulan enggu kasuguan a inenggay nu Kadenan a Mapulu na pinangeni nin menem kanu manga taw a Israil i di nilan taligkudan su manga atulan enggu kasuguan a entu ka enggu silan kapalihalan taman sa matalima nilan su kalupan a inibpasad'u Kadenan kanilan. Ugaid'a amaika sungkangen nilan su entu na kabinasan i matalima nilan enggu makatagayak silan kanu ped a dalepa taman sa makaawa silan kanu kalupan a inibpasad'u Kadenan. Tembu inipamagayuk'u Musa kanilan i nia nilan pamilin na kapaguyag-uyag sa malilintad sia makanggulalan kanu kapaginugut'ilan kanu Kadenan a Mapulu enggu kakalimu nilan lun sa senep sa atay, senep sa ginawa enggu itungan taman sa inggulalan

nilan su langun nu atulan enggu kasuguan a ebpun sa lekanin a Kadenan a Mapulu.

Na nalabit bun kanu nia a kitab su sabapan a dala katalus'u Musa kanu kalupan a inibpasad'u Kadenan a Mapulu. Nakadalem bun kanu nia a kitab su pantag kanu kinalipuas enggu su kinapalihala nu Kadenan a Mapulu kanu manga taw a Israil.

Kitab Diutirunumi

Sia kanu Kitab Taurat

Su Kinasugu nu Kadenan a Mapulu sa Kaganat kanu Palaw nu Sinai

1 [1] Na nia ba su manga kadtalu a inipanutuma nu Musa kanu langun nu
taw a Israil sa kanu timpu a lu pan silan kanu tawan-tawan a dalepa
lu kanu sebangan nu lawas'a ig'a Jordan. Na lu silan kanu kadatalan a
bedtuan sa Araba a pantag'u dalepa a Sup enggu nabpageletanan nu
manga dalepa a Paran, Tupil, Laban, Hadsirut enggu Disahab. [2] (Na
iganat sa palaw a Hurib[a] ibpawang sa Kadis-Barni na manga sapulu
enggu isa a gay i kabpelalag lun amaika lu ukiten kanu kabakuludan nu
dalepa a Sir.[b]) [3] Na kanu muna-muna a gay nu ikasapulu enggu isa a
ulan-ulan kanu ikapatpulu lagun ulian nu kinaawa nilan sa dalepa a Egypt
na pidsinantal'u Musa kanu manga taw a Israil su langun nu inisugu nu
Kadenan a Mapulu a edtalun kanilan. [4] Na su kinadsinantal'u Musa kanu
entu na ulian nu kinatalaw nin kani Datu Sihun a datu nu manga taw a
Amur sa dalepa a Hisbun enggu su kinatalaw nin kani Datu Ug sa dalepa
a Basan a pendatu kanu dalepa a Astarut enggu Idri.

[5] Na pidsinantal'u Musa su nia a manga kasuguan gagalu nu lu pamun
su manga taw a Israil kanu kalupan nu Muab a sebangan nu lawas'a
ig'a Jordan sa nia nin pidtalu na [6] "Nia pidtalu nu Kadenan a Mapulu a
Kadenan tanu kanu lu tanu pan kanu palaw a Sinai na 'Natana-tana den i
kinadtangen nu kanu nia a palaw. [7] Na italus'u den su kabpelalakaw nu.
Lu kanu den kanu kabakuludan a pendalepan nu manga taw a Amur
enggu lu kanu manga pagubay nin a dalepa, lu kanu kadatalan nu Araba
enggu kanu kabakuludan taman den kanu manga udsadan nu manga

---

[a] **1:2** Su **palaw a Hurib** na nia bun ba su palaw nu Kadenan a su *palaw a Sinai*.

[b] **1:2 Sir** na bedtuan bun sa dalepa a Idum.

palaw kanu dalepa sa sedepan apeg den nu dalepa a Nigib enggu kanu
manga dedsan nu lagat'u Miditiranian. Lu kanu sa kanu kalupan nu manga
taw a Kanaan enggu Libanun taman kanu masela a lawas'a ig'u Yupratis.
8 Ilay nu, pidtatalaman ku sekanu sa kalupan. Na lu kanu den ka kua nu
su entu a kalupan a inibpasad ku a inggay ku kanu manga kaapuan nu a
su Ibrahim, Iskak enggu Yakub taman den kanu manga tupu nilan.' "

Su Kinapamili nu Musa sa 'Gkangaunutan

9 Na pidtalu bun nu Musa kanu manga taw a Israil i "Kanu timpu a lu
tanu pan ba na pidtalu ku bun sa lekanu i 'Di ku sekanu magaga mangulu
sa isa ku bu. 10 Ka su Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu na sangat a
pinagkadakel kanu nin a mana den su kadakel'u manga bitun sa langit.
11 Na pangeni-ngenin ku kanu Kadenan a Mapulu a Kadenan nu manga
kaapuan tanu i makin kanu nin pagkadakelen sa ngibuan takep enggu
palihalan kanu nin sa mana bun su inibpasad'in. 12 Ugaid'a saben-sabenal
a di ku magaga mananggit sa saki bu su langun nu lidu na ginawa nu
enggu su di nu 'bpamagayunan. 13 Tembu pamili kanu kanu uman i tribu
nu sa taw a balaitungan, aden ilemu nin enggu 'bpagadatan ka enggu
makapangulu sa lekanu.' 14 Na nia nu inisumpat sa laki na 'Mapia su
nan a kahanda nengka.' 15 Kagina ka maitu na inipatawag ku su manga
taw a entu a balaitungan enggu 'bpagadatan a ebpun kanu manga tupu
nu ka enggu makapangulu sa lekanu. Su ped na inibetad ku a mangulu
kanu sangibu kataw a taw, su ped menem na inibetad ku a mangulu kanu
magatus kataw a taw, su ped menem na inibetad ku a mangulu kanu
limapulu kataw a taw enggu su ped menem na inibetad ku a mangulu

kanu sapulu kataw a taw. Na minetad aku bun sa ped pan a 'gkangasaligan
kanu manga tupu nu. [16] Na kanu entu ba a timpu na inisugu ku kanu
'bpamangukum i ‘Ilay nu sa mapia su di 'bpamagayunan nu manga taw
nu ka kukum'u silan sa wagib, magidsan pan i taw a Israil atawa ka
lapu a san den migkaleben sa lekanu. [17] Dait a di kanu mapambidaya
sa kapangukum'u kanu manga taw. Di nu mapambidaya su kakukum'u
kanu manga miskinan enggu kawasa. Di nu ipegkagilek su apia entain
kagina su kukuman nu na ebpun man kanu Kadenan. Na apia ngin i di
'bpagayunan a mapasang sa lekanu i kakukum'u lun na pananggit'u sia sa
laki ka saki i kemukum lun.’ [18] Na pidtalu ku sa lekanu kanu entu a timpu
su langun a dait a enggulan nu.

Su Kinapatadem'u Musa kanilan pantag kanu Kinasugu sa 'Bpanininting

[19] “Na mana bun su inisugu sa lekitanu nu Kadenan a Mapulu a
Kadenan tanu na minawa tanu kanu palaw a Sinai a nia tanu nangaukitan
na su mangaulad enggu makagilek a benal a tawan-tawan a dalepa a
nambamatan demun nu duambala a mata nu. Na naukitan tanu bun su
kabakuludan nu dalepa nu manga taw a Amur taman den sa kinauma
tanu kanu dalepa a Kadis-Barni. [20] Na pidtalu ku sa lekanu kanu entu i
‘Nakauma tanu den kanu kabakuludan nu dalepa nu manga taw a Amur
a kalupan a ibpagenggay sa lekitanu nu Kadenan a Mapulu a Kadenan
tanu. [21] Na ilay nu, inenggan kanu nu Kadenan a Mapulu a Kadenan nu
sa kalupan. Na kua nu den su entu a mana bun su inibpasad sa lekanu a
ibpagenggay nu Kadenan a Mapulu a Kadenan nu manga kaapuan nu.
Na da kanu magilek atawa ka di nu mapagkalubay su manggiginawa nu.’

22 Daka langun nu na sinemupeg sa laki ka nia nu pidtalu na ‘Semugu
tanu muna sa manga taw a makapanininting kanu kalupan a entu asal'a
mapanudtul'ilan sa lekitanu u endaw tanu dait a mukit enggu endaw
a manga siudad i 'bpawangan tanu.’ 23 Na su kapegkailay ku lun na
mana mapia su entu a kahanda, tembu namili aku sa sapulu enggu dua
a enggagad-sakataw kanu uman i tribu nu. 24 Na ginemanat mambu
silan a lu silan minukit kanu kabakuludan taman sa nakauma silan kanu
lepak a 'bpagukitan na ig sa dalepa a Iskul ka nanininting silan lu. 25 Na
namegkua silan lu sa manga unga na kayu a init'ilan kanu kinambalingan
nilan sa nia nilan pidtalu sa lekitanu na ‘Mangapia a benal su kalupan a
ibpagenggay sa lekitanu nu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu.’
26 “Ugaid'a sinungkang'u su kasuguan nu Kadenan a Mapulu a
Kadenan nu ka da kanu kiug sa kalu nu. 27 Na namembuku kanu lu
kanu manga balung-balung a tuleda nu sa nia nu 'bpamedtalun na ‘Su
Kadenan a Mapulu na 'gkabensian tanu nin, tembu pinaawa tanu nin kanu
kalupan a Egypt ka enggu tanu makapalad kanu manga taw a Amur asal'a
mamamatay tanu. 28 Na panun paman i kalu tanu? Ka pinanginggilek tanu
nu manga nanininting kanu entu a kalupan sa nia nilan 'bpamedtalun
na “Su manga taw lu na sangat i kangabagel'in enggu kangalambeg'in
kumin sa lekitanu. Su manga siudad lu na sangat i kangasela nin enggu
nabalibet'a manga alad a mana nakasugku den sa langit i kalambeg'in.
Nailay nami pan lu su manga tupu ni Anak.”[c]’ 29 Na nia ku pidtalu sa
lekanu na ‘Di nu pedtiagka i ginawa nu enggu da kanu magilek kanilan
30 ka su Kadenan a Mapulu a Kadenan nu i mangunanan sa lekanu kanu

---

[c] **1:28** Su **manga tupu ni Anak** sia na lagasi a manga taw, mangasela enggu mangalambeg a taw. Sia sa English na *giant*.

kambunua nu enggu maninindeg sa lekanu a mana bun su pinggula nin sa
lekanu kanu dalepa a Egypt a nambamatan demun nu duambala a mata
nu [31] enggu su pinggula nin lu kanu tawan-tawan a dalepa. Na nailay nu
bun man u panun i kinatiakap'u Kadenan a Mapulu sa lekanu a mana su
kapedtiakap'u ama kanu wata nin taman sa kinauma nu kanu nia ba a
dalepa.’ [32] Ugaid'a apia ka maitu i pinggula nu Kadenan, na dala kanu
bun salig sa lekanin a Kadenan a Mapulu a Kadenan nu [33] a nangunanan
sa lekanu sa kanu kabpelalakaw nu sa kabpangilay sa kagkampuan nu.
Pinangunanan kanu nin sia nakanggulalan kanu apuy kanu timpu na
magabi enggu gabun menem kanu timpu nu malamag asal'a mailay nu su
lalan a 'bpagukitan nu.

Su Kinasiksa nu Kadenan a Mapulu kanu manga Taw a Israil

[34] “Na guna makineg'u Kadenan a Mapulu su manga buku na ginawa
nu, na sangat a nalipunget sekanin taman sa inibpasad'in edtalu i [35] ‘Apia
sakataw kanu langun nu manga taw a nia a dupang na di makalu kanu
mapia a kalupan a inibpasad ku kanu manga kaapuan nilan [36] nia tabia
na si Kalib bu a wata a mama ni Yipuni. Sekanin bu i makalu kanu entu
taman sa inggay ku sa lekanin enggu kanu manga muliataw nin su entu a
kalupan a pinaninintingan nin kagina senep sa atay su kabpaginugut'in
sa laki.’ [37] Na apia saki na nalipungetan nu Kadenan a Mapulu sabap sa
lekanu sa nia nin pidtalu na ‘Apia seka na di ka makalu kanu entu a
kalupan. [38] Ugaid'a su 'bpananabangan sa leka a si Yusua a wata a mama
ni Nun na makalu kanu entu a kalupan. Pakabagel ka su manggiginawa
nin kagina sekanin i mangunanan kanu manga taw a Israil sa kasakup'ilan

kanu entu a kalupan.’ [39] Pidtalu bun sa laki nu Kadenan a Mapulu i
‘Su manga wata nu a dala pamun sabut'in ka manganaut pamun silan a
pedtalun nu a mangabiag'u manga kuntela nu na silan i makalu kanu entu
a kalupan. Na inggay ku kanilan su entu a kalupan taman sa makua nilan
su entu. [40] Ugaid'a sekanu menem na embalingan kanu kanu tawan-tawan
a dalepa a ibpawang kanu Maliga a Lagat.’

[41] “Na nia nu nakasumpat sa laki na ‘Mimbaladusa kami kanu Kadenan
a Mapulu! Na lemu kami saguna ka sekami i embunua kanu entu a manga
taw kanu entu a kalupan a mana bun su inisugu nu Kadenan a Mapulu a
Kadenan tanu.’ Tembu uman i isa sa lekanu na namagadil sa matalem'in
ka sia sa lekanu a itungan na malemu i kalusud'u kanu kabakuludan a
dalepa. [42] Ugaid'a nia pidtalu nu Kadenan a Mapulu sa laki na ‘Edtalu ka
kanilan i di pan silan lemu enggu di pan silan mabpet embunua kagina
di ku silan tapiden. Na matalaw bu silan nu manga kuntela nilan.’ [43] Na
apia sinapalan ku den sekanu ka pidtalu ku sa lekanu su entu, na da
kanu bun pakikineg. Sinungkang'u su kasuguan nu Kadenan a Mapulu
ka sabap kanu kangasandag'u na inabpet'u embunua su manga taw kanu
kabakuludan a dalepa. [44] Tembu su manga taw a Amur a pendalepa kanu
entu a kabakuludan na pibpudu-puduan kanu nilan matu a mana manga
batiukan a nanaled sa lekanu iganat sa dalepa a Sir taman sa Hurma
taman sa natalaw kanu nilan. [45] Na mimbalingan kanu a 'bpaguguliang
kanu adapan nu Kadenan a Mapulu ugaid'a da nin ipamamantag su
kabpaguguliang'u ka dala kanu nin pakikinega.

[46] “Tembu nakadtangen kanu pan sa nauget kanu dalepa a Kadis-Barni.

Su Kinadsinantal'u Musa kanu Kinandadalaug'ilan kanu Tawan-tawan a Dalepa

2 [1] “Na mana bun su inisugu nu Kadenan a Mapulu sa laki na
mimbalingan tanu kanu kapendadalaug tanu kanu tawan-tawan a
dalepa 'bpawang kanu Maliga a Lagat. Na nauget a gay na pendidilibet
tanu bu lu kanu kabakuludan nu dalepa a Sir. [2] Daka nia pidtalu nu
Kadenan a Mapulu sa laki na [3] ‘Natana-tana den i kapendidilibet'u kanu
nia a kabakuludan. Na saguna na lakaw kanu 'bpawang sa ilud. [4] Edtalu
ka kanu manga taw i makaukit silan lu kanu 'gkasakupan nu manga
pagali nilan a manga tupu ni Isaw a pegkaleben lu kanu dalepa a Sir.
Na kagilekan silan sa lekanu ugaid'a pangabungi nu i [5] makambunua
nu silan kagina apia sapalad a kalupan nilan na di ku inggay sa lekanu
kagina inenggay ku den kanu tupu ni Isaw su manga kapalawan nu Sir
a mabaluy a kalupan nilan. [6] Pamasa nu su manga pegken a makan nu
enggu su ig a mainem'u. [7] Ka saki a Kadenan a Mapulu a Kadenan nu
na pinalihalan ku sekanu kanu langun nu pinggula nu, ka tinapid ku man
sekanu kanu kapendadalaug'u kanu maulad a nia a tawan-tawan a dalepa.
Na kanu dalem'u nakapatpulu lagun na da ku sekanu pitasa taman sa da
kanu 'gkulang kanu apia ngin a nasisita nu.’ [8] Tembu sinagadan tanu bu
su manga pagali tanu a su manga tupu ni Isaw a pegkaleben sa dalepa
a Sir. Dala tanu ukit kanu kadatalan a Araba enggu kanu dalepa a Ilat
enggu Isiun-Gibir.

“Na kanu kinaukit tanu kanu tawan-tawan a dalepa nu Muab [9] na
nia pidtalu sa laki nu Kadenan a Mapulu na ‘Di nu semamuk atawa ka
imbunua su manga taw a Muab, ka di ku man inggay sa lekanu su apia

sapalad kanu kalupan nilan a mabaluy a kaaden nu kagina inenggay ku
den kanilan su dalepa a Ar a mabaluy a kaaden nilan a manga tupu ni
Lut.' "

10 (Na kanu paganay na nia 'bpamegkaleben kanu dalepa a Ar na
manga taw a Im. Na sangat i kadakel'ilan enggu mangalambeg silan a
mangasela a manga taw a mana bun su manga tupu ni Anak. 11 Na mana
bun su manga taw a Anak na lusud bun silan kanu manga taw a Ripa a
manga lagasi a taw,[d] ugaid'a nia ipedtawag kanilan nu manga taw a Muab
na manga taw a Im. 12 Na liu sa entu, na su manga taw a Hur i danden a
pegkaleben sa dalepa a Sir ugaid'a binugaw silan nu manga tupu ni Isaw.
Binunu nilan silan ka lu ba silan namegkaleben a mana su pinggula nu
manga taw a Israil sa kinakua nilan kanu kalupan a inenggay nu Kadenan
a Mapulu a mabaluy a kalupan nilan.)

13 Na nia pan pidtalu nu Musa kanilan na "Pidtalu nu Kadenan a
Mapulu sa laki i 'Lipag kanu den kanu lepak'u Sirid.' Tembu linemipag
tanu kanu lepak'u[e] Sirid. 14 Na nakatelupulu enggu walu lagun den i
naipus kanu kinaawa tanu sa dalepa a Kadis-Barni taman kanu kinalipag
tanu kanu lepak'u Sirid. Na mana bun su inibpasad'u Kadenan a Mapulu
na dala den nasama kanu manga sundalu a manga taw a Israil kanu entu a
timpu ka namamamatay den langun. 15 Na su Kadenan a Mapulu demun i
sinemiksa kanilan taman sa dala nasama kanilan.

16 "Na endaw den i kinaibped matay nu langun nu manga sundalu a
entu 17 na nia pidtalu nu Kadenan a Mapulu sa laki na 18 'Saguna na lipag

---

[d] **2:11** Su **lagasi a taw** sia na nin maena na mangasela enggu mangalambeg a taw. Sia sa English na *giant*.

[e] **2:13** Su **lepak** sia na sia sa basa a Arabik na bedtuan sa *wadi*.

kanu den lu kanu endulunan nu dalepa a Muab sa kanu siudad a Ar. [19] Na
amaika makauma kanu den lu kanu manga taw a Amun na di nu silan
semamuk atawa ka imbunua kagina di ku man inggay sa lekanu su apia
sapalad kanu kalupan nilan a mabaluy a kaaden nu kagina inenggay ku
den i entu kanu manga muliataw ni Lut.' "

[20] Na su kalupan a entu na paganay na 'gkasakupan nu manga taw a
Ripa a danden a pegkaleben lun. Nia ipembedtu nu manga taw a Amun
kanilan na manga taw a Samsum. [21] Madakel a benal silan a manga taw
enggu mangabagel a mana kangalambeg'u manga taw a Anak. Ugaid'a
bininasa silan nu Kadenan a Mapulu tembu nakapaawa silan nu manga
taw a Amun ka lu den ba silan migkaleben. [22] Na maitu bun ba i pinggula
nu Kadenan a Mapulu kanu manga tupu ni Isaw a pegkaleben lu sa Sir.
Pinangimatayan nin bun su manga taw a Hur ka enggu makapaawa nu
manga tupu ni Isaw ka enggu silan i makagkaleben lun. Na sampay
saguna na lu bun ba silan pegkaleben. [23] Na su manga taw menem a Ab
kanu dalepa a Gaza na pinaawa silan nu manga taw a Kaptur[f] ka silan i
migkaleben kanu entu a dalepa.

[24] Na pidtalu pan nu Musa i "Ulian nu kinaukit tanu kanu dalepa a
Muab na pidtalu nu Kadenan a Mapulu i 'Saguna na talus kanu, kanu
kapendadalaug'u ka lipag kanu kanu lepak'u Arnun. Ilay nu, ipalad ku sa
lekanu si Sihun a datu nu manga taw a Amur sa dalepa a Hisbun enggu
inggay ku sa lekanu su kalupan nin. Tembu agaw nu den su manga
kalupan nin sa ukit'a kambunua nu lun. [25] Na iganat saguna na itagu ku
kanu pamusungan nu manga taw kanu langun nu bangsa kanu liwawaw

---

[f] **2:23** Su **Kaptur** na nia bun ba su dalepa a Krit a punul a dalepa.

na dunia su tidtu-tidtu a gilek sa lekanu. Na apia malabit bu i pantag sa
lekanu na kemegkel den silan na gilek.’
26 “Tembu kanu kinauma tanu kanu tawan-tawan a dalepa nu Kidimut
na napasugu aku lu kanu Datu Sihun sa dalepa a Hisbun asal'a madtalu sa
lekanin su katigan ku a kalilintad sa nia ku lun katigan na 27 ‘Suguti kami
a makaukit kanu kalupan nengka, sia kami bu mukit kanu masela a lalan
ka di kami den man edsibay-sibay. 28 Pamasan nami su manga pegken
a makan nami enggu manga ig a mainum'ami. Nia nami bu 'bpangenin
na sugutan kami nengka a makaukit kanu kalupan nengka 29 a mana su
pinggula sa lekami nu manga tupu ni Isaw a pegkaleben sa dalepa a Sir
enggu su pinggula nu manga taw a Muab a pegkaleben sa dalepa a Ar.
Suguti kami a makaukit taman sa makalipag kami kanu lawas'a ig'a
Jordan 'bpawang kanu kalupan a ibpagenggay sa lekami nu Kadenan a
Mapulu a Kadenan nami.’ 30 Ugaid'a si Datu Sihun sa dalepa a Hisbun
na dala tanu nin suguti a makaukit lu kagina pinadtegas'u Kadenan a
Mapulu su pamusungan nin ka enggu nin makapalad sa lekitanu a mana
su pinggula nin.
31 “Na nia pidtalu nu Kadenan a Mapulu sa laki na ‘Ilay ka, ipatalaw
ku den sa lekanu si Datu Sihun enggu ipaagaw ku den sa lekanu su
kalupan nin, tembu bunu nu den silan saguna ka kua nu den su kalupan
nin.’ 32 Daka inimbunua tanu ni Datu Sihun enggu su langun na taw nin
kanu dalepa a Yahas. 33 Na inipatalaw sekanin sa lekitanu nu Kadenan
a Mapulu a Kadenan tanu taman sa minatay tanu sekanin apeg'u manga
wata nin enggu su langun nu sundalu nin. 34 Na kanu entu ba a timpu na
nasakup tanu su langun nu siudad'in enggu bininasa tanu su entu taman sa
inimatayan tanu i magidsan i babay-mama enggu wata. Na dala inisama

tanu kanilan ka inibped tanu silan mimatay. [35] Ugaid'a pinangua tanu su
pangangayamen nilan enggu su manga kaaden nilan kanu manga dalepa
nilan a nasakup tanu. [36] Na su Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu na
tinabangan tanu nin sa kinasakup tanu kanu dalepa a Arur a dalepa a
pagubay nu lepak'u Arnun (apeg'u siudad a lu kanu kadatalan nu lepak)
taman kanu dalepa a Giliad. Na dala malambeg i alad'in a siudad a da
tanu magaga lemusud. [37] Na da tanu lusudi su kalupan nu manga taw a
Amun enggu linidasan tanu bun su manga kadatalan nu lepak'u Yabuk
apeg'u manga dalepa kanu manga bakulud sia luyud kanu inisugu sa
lekitanu nu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu.”

Su Kinatalaw nu manga Taw a Israil kani Datu Ug

3 [1] Na nia pan pidtalu nu Musa na “Ulian nu entu, na tinemalus tanu
sa dalepa a Basan ugaid'a kanu kinauma tanu lu na inimbunua tanu
ni Datu Ug apeg'u manga sundalu nin lu kanu dalepa a Idri. [2] Ugaid'a
nia pidtalu sa laki nu Kadenan a Mapulu na ‘Di ka sekanin ipegkagilek
ka ipatalaw ku sekanin sa lekanu apeg'u manga sundalu nin taman sa
ipaagaw ku sa lekanu su kalupan nin. Na enggula nu kanilan su pinggula
nu kani Datu Sihun a datu nu manga taw a Amur a mindatu sa dalepa
a Hisbun.’ [3] Tembu inipatalaw nu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu
su datu sa Basan a si Datu Ug enggu su manga sundalu nin. Inibped
tanu silan mimatay taman sa apia sakataw na dala nasama kanilan. [4] Na
kanu entu a timpu na nasakup tanu su nempulu a siudad'in a su langun
nu nasakupan nu dalepa a Argub a pendatuan ni Datu Ug sa Basan. Na
dala siudad'in a dala tanu masakup. [5] Na su langun nu entu a siudad na

nabalibet'a malambeg a manga alad a aden manga alid'a pintuan nin. Na
naagaw tanu bun su manga dalepa a dala manga alad'in. 6 Na mana bun
su inipakaid tanu kani Datu Sihun a datu sa dalepa a Hisbun na bininasa
tanu silan taman sa dala inisama tanu kanilan magidsan i babay-mama
enggu wata ka inibped tanu silan mimatay. 7 Ugaid'a pinangua tanu su
langun na pangangayamen nilan enggu su manga kaaden nilan kanu
manga siudad'ilan.

8 "Tembu kanu entu a timpu na naagaw tanu kanu dua kataw a entu a
datu nu manga taw a Amur su manga kalupan kanu lipag'u lawas'a ig'a
Jordan iganat sa lepak'u Arnun taman kanu Palaw a Hirmun. 9 (Su Palaw
a Hirmun na nia ipembedtu lun nu manga taw a Sidun na Siriun enggu
nia menem ipembedtu lun nu manga taw a Amur na Sinir). 10 Na naagaw
tanu bun su langun na siudad kanu untul'u manga palaw, su lusud'u
dalepa a Giliad enggu dalepa a Basan taman den kanu siudad a Salika
enggu Idri a manga dalepa a 'gkasakupan nu Basan a pendatuan ni Datu
Ug." 11 (Na si Datu Ug bun den i nasama kanu manga taw a Ripa. Na su
'bpagigan nin na putaw[g] a pat kamitelu i kalendu nin enggu dua kamitelu
i balawagan nin na sampay saguna na mailay pamun su entu lu kanu
dalepa a Raba a siudad'u manga taw a Amun.)

Su Kinambad-bad kanu Kalupan sa Sebangan nu Lawas'a Ig'u Jordan

12 Nia pan pidtalu nu Musa na "Guna tanu maagaw su kalupan a entu
kanu entu a timpu na inenggay ku kanu tupu ni Rubin enggu kanu tupu

---

[g] **3:11 'bpagigan nin na putaw** Sa basa a Hibru na di 'gkasigulu i maena nin u *'bpagigan a putaw* atawa ka *kaban a pedtaguan sa minatay*.

ni Gad su kalupan a tampal sa ilud'u dalepa a Arur a tedtab'u lepak'u
Arnun taman kanu sabad kanu kabakuludan a sakup'u dalepa a Giliad
enggu su ped pan a manga dalepa lu ba. 13 Na su nasama kanu kalupan
nu dalepa a Giliad enggu su lusud'u dalepa a Basan a pindatuan ni Datu
Ug na inenggay ku menem i entu kanu sabad kanu manga taw a tupu ni
Manasi. (Na su lusud'u dalepa a Argub sa Basan na nia lun ipembedtu na
kalupan nu manga taw a Ripa. 14 Na si Yair a ebpun kanu tupu ni Manasi
na nakaumun lun su lusud'u Argub a sakup'u dalepa a Basan taman kanu
endulunan nu kalupan nu manga taw a Gisur enggu manga taw a Maaka.
Na inisangay ni Yair su entu a manga dalepa sa kanu ngala nin tembu
sampay saguna na su Basan na bedtuan pamun sa Habut-Yair.[h]) 15 Na
inenggay ku su ilud'u dalepa a Giliad kanu tupu ni Makir.[i] 16 Inenggay ku
menem kanu manga tupu ni Rubin enggu tupu ni Gad su nasama a manga
kalupan nu dalepa a Giliad taman kanu lepak'u Arnun. Na su lepak'u
Arnun i endulunan sa laya enggu su lepak'u Yabuk i endulunan menem
sa ilud. Na su lepak'u Yabuk na endulunan kanu dalepa nu manga taw a
Amun. 17 Na su kadatalan a bedtuan sa Araba lu kanu lawas'a ig'a Jordan
i endulunan sa sedepan, na su entu na iganat sa lanaw nu Galili taman
kanu Matimus a Lanaw. Na su kababan nu Palaw a Pisga i endulunan sa
sebangan.

18 "Na kanu entu a timpu na nia ku pidtalu sa lekanu[j] na 'Inenggan
kanu den nu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu sa kalupan a mabaluy a

---

[h] **3:14 Habut-Yair** Nia nin maena na *manga dalepa ni Yair*.

[i] **3:15** Si **Makir** na wata ni Manasi enggu sekanin i katupuan nu sabad kanu tupu ni Manasi. Nia menem ama ni Manasi na su Nabi Yusup.

[j] **3:18** Na nia pakambitiala nu Musa kanu entu a timpu na su manga tupu ni Rubin, Gad enggu su sabad kanu tupu ni Manasi.

kalupan nu ugaid'a dait'a su langun nu manga sundalu nu na lemipag bun
kanu lawas'a ig'a Jordan a mangunanan kanu manga pagidsan nu a manga
taw a Israil sa kambunua. [19] Na nia bu matabun na su manga kaluma
nu enggu su manga wata nu apeg'u madakel a pangangayamen nu sa
kanu manga dalepa a inenggay sa lekanu. [20] Na amaika maagaw den nu
manga kaped'u a manga taw a Israil su manga dalepa a lu sa sedepan nu
lawas'a ig'a Jordan a ibpagenggay kanilan nu Kadenan a Mapulu taman
sa palilintaden den nu Kadenan a Mapulu silan a mana bun su pinggula
nin sa lekanu na entu pan ba ka mapakay kanu den a embalingan kanu
kalupan a inenggay sa lekanu.' [21] Na nia ku pidtalu kani Yusua na 'Nailay
nengka bun su langun nu pinggula nu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu
kanu dua kataw a entu a manga datu. Na maitu bun ba i enggulan nin
kanu langun na pendatuan a kabpawangan nu. [22] Tembu da kanu magilek
kanilan ka su Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu i temapid sa lekanu sa
kambunua.'

Su Kinapasandeng kanu Nabi Musa kanu Kalupan a Kanaan

[23] "Na kanu entu a timpu na namagayuk aku mangadap kanu Kadenan
a Mapulu sa nia ku pidtalu na [24] 'Hu Kadenan a Mapulu a Kadenan ku,
inebpunan nengka den mapailay kanu panunugun nengka su kabagel
enggu su kabarakatan nengka. Natalatantu a dala nadtalu a kadenan
sa sulega atawa ka sa dunia a makagaga kanu kangagaipan a pinggula
nengka. [25] Na 'bpangenin ku sa leka i isugut'engka a makalipag aku
kanu lawas'a ig'a Jordan ka enggu ku mailay su mapia a kabakuludan a
dalepa enggu su manga kapalawan nu Libanun.' [26] Ugaid'a nalipunget su

Kadenan a Mapulu sa laki sabap sa lekanu tembu dala aku nin pakikinega
sa nia nin pidtalu na ‘Teleni aku den pembitiala! Di aku nengka den
a benal ipembitiala makapantag sa nan! 27 Takedeg ka kanu puntiuk'u
Palaw a Pisga ka panandeng ka sa embala-bala sa sedepan, sa ilud, sa
laya taman sa sebangan ka edsusuliman ka sa mapia kagina di ka den
makalipag kanu lawas'a ig'a Jordan. 28 Ugaid'a ipamandu nengka kani
Yusua u ngin i dait a enggulan nin enggu pagkabagel ka i manggiginawa
nin kagina sekanin i mangunanan kanu nia a manga taw sa kasakup'ilan
kanu manga kalupan a masandeng'engka.’ 29 Tembu ba midtangen tanu
sia kanu kadatalan a masupeg kanu dalepa a Bit-Piur.”

Su Kinasugu nu Nabi Musa kanu manga Taw a Israil sa Kapaginugut

4 1 Ulian nu entu na nia pidtalu nu Musa na “Manga taw a Israil,
saguna na pakikineg'u su manga kasuguan enggu su manga atulan
a ipamandu ku sa lekanu. Na inggulalan nu su nia ka enggu kanu
makapaguyag-uyag asal'a masakup'u su kalupan a ibpagenggay sa lekanu
nu Kadenan a Mapulu a Kadenan nu manga katupuan tanu. 2 Na nia dait
na di nu a benal mumani atawa ka kemulangi su manga kasuguan a
ipedsugu ku sa lekanu ka makin nu inggulalan su entu a manga kasuguan
nu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu. 3 Na sekanu demun i nakailay
kanu pinggula nu Kadenan a Mapulu pantag kanu pegkakadenanen a si
Baal. Pinangimatayan nin su manga pagidsan nu a manga taw a Israil a
sinemimba kanu pegkakadenanen a si Baal kanu Palaw a Piur, 4 ugaid'a
sekanu a senep sa atay i kabpaginugut'in kanu Kadenan a Mapulu a
Kadenan tanu na bibiag kanu langun sampay saguna.

5 “Na ilay nu, mana bun su inisugu nu Kadenan a Mapulu a Kadenan
ku, na inipamandu ku den sa lekanu su manga kasuguan enggu su manga
atulan nin a dait a inggulalan nu kanu kalupan a magan nu den makua
asal'a kagkalebenan nu. 6 Na dait a inggulalan nu su nia sa senep sa atay
kagina sia ba makanggulalan na makapailay nu kanu manga ped a bangsa
su ilemu nu enggu su katuntay nu. Ka amaika makineg'ilan su langun nu
nia a kasuguan na nia nilan madtalu na ‘Natalatantu a su mabagel a nia
a bangsa na balaitungan enggu masela i tuntay nin.’ 7 Entain ba man
i ped a bangsa a aden kadenan nin apia mabagel pan silan a bangsa a
makapagidsan nu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu a pedtabang sa
lekitanu uman tanu pedtawag 'bpangeni sa tabang sa lekanin? 8 Na da
den man ped a bangsa, apia mabagel pan silan a aden maya ba a manga
kasuguan nin enggu manga atulan nin a wagib a mana su ibpamandu ku a
nia sa lekanu saguna.

9 “Ugaid'a pangingat kanu a benal. Di nu 'bpelipatani su ngin i nailay
nu a pinggula nu Kadenan enggu di nu ibpagawa kanu itungan nu su
nia taman a bibiag kanu pan. Ipamandu nu su nia kanu manga wata nu
taman kanu manga apu nu. 10 Tademi nu su gay a nakapagadapa nu su
Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu lu kanu Palaw a Hurib sa nia nin
pidtalu sa laki na ‘Limud ka su manga taw sia kanu adapan ku ka enggu
ku madtalu kanilan su manga kadtalu ku asal'a kaadenan silan na gilek
sa laki taman a bibiag pan silan enggu makapamandu nilan i nia kanu
manga wata nilan.’ 11 Na sinemupeg kanu mambu lu kanu udsadan nu
palaw a nakauma den sa langit i kabpangalaw-kalaw nin a nabausan na
maitem a gabun a nangilem-kilem i kalibuteng'in. 12 Na inimbitiala kanu
nu Kadenan a Mapulu a lu kanu luk'u entu a 'bpangalaw-kalaw a apuy.

Matag'u 'gkakineg su manga kadtalu nin na di nu sekanin 'gkailay, nia
nu bu 'gkakineg na su suala nin. 13 Inipayag'in sa lekanu su kapasadan
nin a dait a inggulalan nu a mana su sapulu a kasuguan a inisulat'in kanu
dua timan a tebi na watu. 14 Na kanu entu a timpu na inisugu sa laki nu
Kadenan a Mapulu i ipamandu ku sa lekanu su manga kasuguan enggu
manga atulan nin ka enggu nu makanggulalan lu kanu kalupan a magan
nu den makua asal'a kagkalebenan nu.”

Su Kinasapal sa Kasimba kanu manga Pegkakadenanen

15 Na pidtalu pan nu Musa kanilan i “Kanu timpu a inimbitiala kanu nu
Kadenan a Mapulu lu kanu Palaw a Hurib lu kanu 'bpangalaw-kalaw a
apuy na dala nu sekanin mailay. Tembu pangingati nu a benal su ginawa
nu. 16 Da kanu a benal endusa sa ukit'a kaumbal'u sa apia ngin i buntal'in
a pegkakadenanen, magidsan pan i buntal'a mama atawa ka babay,
17 buntal'a binatang kanu liwawaw nu dunia magidsan pan i papanuk sa
kawang-kawangan 18 atawa ka buntal'a apia ngin a manga malanap-lanap
kanu liwawaw nu lupa atawa ka buntal'a apia ngin a 'bpamelanguy kanu
didalem'u lagat. 19 Na amaika temingada kanu menem kanu langit na
mailay nu su senang, ulan-ulan enggu manga bitun taman kanu langun
nu pinangaden sa langit, na pangingati nu a benal i masasat kanu sa
kasimba nu kanu langun nu entu a sabapan na kasibay nu. Kagina su
langun nu entu na pinangaden bu nu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu
a kapianan kanu langun nu taw sa liwawaw na dunia. 20 Ka sekanu na
nia nu 'gkakalendem na inilipuas kanu nu Kadenan a Mapulu sa kanu
kinapangungulipen sa lekanu lu sa dalepa a Egypt a su dalepa a mana

kayaw na pedtunagan sa putaw. Inilipuas kanu nin asal'a mabaluy kanu a
manga taw nin a initimbang'in a pusaka nin a mana su entain kanu saguna.
21 “Su Kadenan a Mapulu na nalipungetan aku nin sabap sa lekanu
taman sa inibpasad'in i di aku makalipag kanu lawas'a ig'a Jordan enggu
di aku makaludep kanu mapia a kalupan a inggay nin sa lekanu a
mabpusaka nu. 22 Na sia aku den ba matay kanu nia a kalupan. Di aku den
makalipag kanu lawas'a ig'a Jordan ugaid'a sekanu na mamakalipag kanu
ka enggu nu makua su entu a mapia a kalupan. 23 Tembu ba pangingati
nu a benal i kalipatanan nu su kapasadan sa lekanu nu Kadenan a Mapulu
a Kadenan tanu. Da kanu a benal mangumbal sa apia ngin i buntal'in a
pegkakadenanen kagina sangat a inisapal'in su entu sa lekanu. 24 Kagina
su Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu na mana apuy a 'bpangalaw-kalaw
a pakatutung enggu di sekanin malilini sa aden tumpuk'in.
25 “Na amaika 'gkauget kanu den sa kagkaleben nu kanu entu a kalupan
enggu embabata kanu den taman sa mamagapu kanu den lu ba na da kanu
a benal endusa sa ukit'a kapangumbal'u sa pegkakadenanen a apia ngin
pan i buntal'in. Kagina su maitu a galebek na di a benal makasuat kanu
Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu enggu sangat a makapakalipunget i
entu sa lekanin. 26 Na su langit enggu su lupa i mabaluy a saksi ku sa
amaika di nu unutan su entu na di kanu 'gkauget kanu kalupan a makua
nu lu kanu lipag'u lawas'a ig'a Jordan. Di kanu makapaguyag-uyag sa
mauget lu ka maibped kanu mabinasa. 27 Itagayak kanu nu Kadenan a
Mapulu kanu manga bangsa taman sa paidu bu i masama sa lekanu kanu
entu a manga dalepa a tagayakan nin sa lekanu. 28 Na mamedsimba
kanu lu ba sa pegkakadenanen a inumbal bu nu taw a ebpun sa kayu
enggu watu a di mamakailay, di mamakakineg, di mamakakan enggu di

mamakabaw. [29] Ugaid'a apia ka maitu na kanu entu ba a manga dalepa na
mapangilay nu bun su Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu enggu matun
nu sekanin amaika senep sa atay su kapangilay nu sa lekanin. [30] Na
amaika makatingguma den sa lekanu su langun nu nia ba enggu mukit
kanu den sa kamalasayan na embabalingan kanu kanu Kadenan a Mapulu
a Kadenan tanu taman sa paginugutan nu sekanin. [31] Na sabap sa sangat i
kakalimu nu Kadenan, na di kanu nin man tagaken atawa ka binasan. Ka
di nin man lipatanan su kapasadan a inibpasad'in kanu manga katupuan
tanu.

[32] "Na nia nu pagitung na su nanganggula kanu nauget den a manga
timpu iganat kanu kinapangaden nu Kadenan kanu manusia sia sa
dunia sampay den saguna. Libet'u su lusud'u dunia u ngintu aden
ba nanganggula a pagidsan nu mamakagaip ba a nia a nanganggula?
[33] Ngintu, aden ba manga taw a bibiag pamun ulian nu kinakineg'ilan
sa suala nu Kadenan kanu luk'u apuy a mana su nakineg'u? [34] Aden ba
pegkakadenanen a kinemua kanu sakabangsa lu kanu isa a dalepa asal'a
mabaluy a taw nin sia makanggulalan kanu tidtu-tidtu a kapegkagaga nin
enggu kabarakatan nin, manga bataluan nin, manga tanda a kagaipan,
kambunua enggu makagilek-gilek a galebek a mana su pinggula sa
lekanu nu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu lu sa Egypt a nailay demun
nu mata nu? [35] Na inipailay sa lekanu su langun nu entu ka enggu nu
katawan i su Kadenan a Mapulu i tidtu a Kadenan. Da den salakaw
pan liu sa lekanin. [36] Na inipapakikineg'in sa lekanu su suala nin ebpun
sa sulega ka enggu kanu nin makapatidtu. Na sia sa dunia na inipailay
nin sa lekanu su 'bpangalaw-kalaw a apuy a 'gkabpunan nu suala nin a
nakineg'u. [37] Na sabap sa inikalimu nin su manga katupuan nu na pinamili

kanu nin. Sekanin demun i napaliu sa lekanu kanu dalepa a Egypt sia
nakanggulalan kanu kabarakat'in demun. [38] Pinaawa nin su manga bangsa
a sangat i kangabagel'in kumin sa lekanu ka enggu kanu nin mait lu kanu
kalupan a ibpagenggay nin sa lekanu a makua nu a mana su penggulan
nin den ba a nia saguna. [39] Tembu saguna na talima nu kanu ginawa
nu enggu itagu nu kanu pamusungan nu i su Kadenan a Mapulu na su
Kadenan sa sulega enggu dunia, da den salakaw pan sa lekanin. [40] Dait
a paginuguti nu su manga atulan nin enggu su manga kasuguan nin a
ipedsugu ku sa lekanu saguna asal'a mapia i katamanan nu taman den
kanu manga muliataw nu ka enggu kanu makapaguyag-uyag sa mauget
kanu kalupan a ibpagenggay sa lekanu nu Kadenan a Mapulu a Kadenan
tanu taman sa taman.”

Su manga Siudad a Kapalalaguyan nu Taw asal'a Malipuas

[41] Na ulian nu entu, na namili su Musa sa telu timan a siudad lu tampal
kanu sebangan nu lawas'a ig'a Jordan [42] asal'a su entain i taw a makapatay
sa ped'in sa dikena nin pidtibaban enggu da ukag'ilan paganay na lu ba
makapalalaguy sa apia endaw kanu entu a siudad asal'a di kagkaidan.
[43] Na su entu a manga siudad na su siudad a Bisir kanu tawan-tawan a
dalepa kanu untul'u palaw a sakup'u tupu ni Rubin, su siudad a Ramut
kanu dalepa a Giliad a sakup'u tupu ni Gad enggu su siudad a Gulan kanu
dalepa a Basan a sakup'u sabad kanu tupu ni Manasi.

Su Kinaenggay nu Musa kanu manga Kasuguan

44–45 Na nia ba su manga atulan, manga kasuguan enggu su manga
papata a inenggay nu Musa kanu manga taw a Israil kanu kinaliu nilan sa
dalepa a Egypt. 46 Na kanu entu a timpu na lu silan kanu kadatalan a lu
kanu sebangan nu lawas'a ig'a Jordan a masupeg kanu dalepa a Bit-Piur
lu kanu kalupan ni Datu Sihun a taw a Amur a mindatu sa dalepa a
Hisbun a tinalaw nu Musa a kaped'in su manga taw a Israil kanu kinaliu
nilan sa dalepa a Egypt. 47 Sinakup'ilan su kalupan nin enggu su kalupan
ni Datu Ug sa dalepa a Basan. Na su dua kataw a nia na silan su manga
datu nu manga taw a Amur kanu manga dalepa sa sebangan nu lawas'a
ig'a Jordan. 48 Su manga kalupan nilan a nasakup'u Musa na iganat sa
dalepa a Arur a tedtab'u lepak'u Arnun taman kanu Palaw a Siriun[k] a
bedtuan bun sa Hirmun, 49 apeg den nu langun nu sakup'u kadatalan a lu
kanu sebangan nu lawas'a ig'a Jordan taman den kanu Matimus a Lanaw
lu kanu kababan nu Palaw a Pisga.

Su Sapulu a Kasuguan

5 1 Na inipatawag'u Musa su manga taw a Israil sa nia nin pidtalu
kanilan na "Hu sekanu a manga taw a Israil, pakikineg'u su manga
kasuguan enggu su manga tutuma a ipapata ku sa lekanu saguna. Na
pangagi nu su nia sa mapia enggu pagapas'u i kanggulalan nu lun. 2 Na su
Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu na nangaden sekanin sa kapasadan
sa lekitanu lu kanu palaw a Hurib. 3 Na dikena man inaden nu Kadenan

---

[k] **4:48 Siriun** sa basa a Hibru na *Zion*.

su kapasadan a entu kanu manga katupuan tanu ka inaden nin su entu sa
lekitanu a 'bpaguyag-uyag saguna. 4 Na inipagadapa kanu embitiala nu
Kadenan a Mapulu lu kanu entu a palaw kanu apuy a 'bpangalaw-kalaw.
5 Na kanu entu a kutika na pedtindeg aku sia kanu pageletan nu enggu
kanu Kadenan a Mapulu asal'a makapayag ku su manga kadtalu nin
kagina 'gkagilekan kanu kanu entu a 'bpangalaw-kalaw a apuy tembu da
kanu takedeg kanu entu a palaw. Na nia pidtalu nu Kadenan a Mapulu na
6 [1]‘Saki su Kadenan a Mapulu a Kadenan nu a napaliu sa lekanu kanu
dalepa a Egypt enggu linemipuas sa lekanu kanu kinapangungulipen sa
lekanu lu.

7 “ ‘Da kanu semimba sa apia ngin a pegkakadenanen ka saki bu i
simba nu.

8 “ ‘Da kanu mangumbal sa balahala a magkakadenan nu magidsan
pan i lu sa kawang-kawangan, sia sa lupa atawa ka sia kanu ig. 9 Di nu
semugiudi su langun nu entu ba atawa ka masimba nu ka saki su Kadenan
a Mapulu a Kadenan nu a di malilini sa aden tumpuk'in sa lekanu. Ka
apia entain a taw i kemias sa laki na siksan ku taman kanu ikapat a tupu
nin. 10 Ugaid'a apia entain menem i ikalimu aku nin taman sa unutan nin
su manga kasuguan ku na ipagedam ku sa lekanin su tidtu-tidtu a limu ku
taman den kanu ngibu-ngibuan a tupu nin.

11 “ ‘Di nu musal sa dala katagan nin su ingala ku a Kadenan nu a
Mapulu ka natalatantu a siksan ku su apia entain i musal lun sa dala
katagan nin.

---

[1] **5:6** Na iganat sa ayat 6 taman sa ayat 21 na mailay su nia sia kanu Kinaliu 20 ayat 2 taman sa 17.

12 “ ‘Talanged'u i makasenggay nu sa laki su Gay nu Kabpangintelenen
a mana su kasuguan ku sa lekanu a Kadenan nu a Mapulu. 13 Kanu
dalem'u nem gay na mapakay kanu a enggalebek, 14 ugaid'a kanu ikapitu
nin gay na isenggay i entu sa laki a Gay nu Kabpangintelenen. Kanu
nia ba a gay na da kanu enggalebek apia su manga wata nu magidsan
pan i babay enggu mama, su manga ulipen nu a babay-mama apeg den
nu manga pangangayamen nu a sapi atawa ka kimar enggu ped pan a
pangangayamen nu taman den kanu manga lapu kanu manga dalepa nu na
di nu silan mapanggalebek ka enggu makapangintelenen bun silan. 15 Ka
nia nu 'gkakalendem na naulipen kanu bun lu kanu dalepa a Egypt, na
saki a Kadenan nu a Mapulu i napaliu sa lekanu sia nakanggulalan kanu
tidtu-tidtu a kapegkagaga ku enggu kabarakatan ku, tembu ba su Gay nu
Kabpangintelenen na ipedsugu ku sa lekanu a makasenggay nu sa laki a
Kadenan nu a Mapulu.

16 “ ‘Na pagadati nu su ama nu enggu su ina nu ka amaika maitu na
makapaguyag-uyag kanu sa mauget kanu kalupan a inggay ku sa lekanu.

17 “ ‘Da kanu mangimatay.

18 “ ‘Da kanu 'gkiuga.

19 “ ‘Da kanu mamanegkaw.

20 “ ‘Da kanu edsaksi sa dikena benal kanu apia entain.

21 “ ‘Di nu maginagkay su kaluma nu ped'u maitu bun su manga ulipen
nin magidsan i babay-mama, su walay nin, su maliwanag'in enggu su
manga pangangayamen nin a sapi atawa ka kimar taman den kanu langun
nu kaaden nin.’ ”

Su Musa i Papedsampay kanu Kasuguan nu Kadenan

22 Na nia pan pidtalu nu Musa na “Entu ba su manga kasuguan nu
Kadenan a Mapulu a pidtalu nin sa matanug sa lekanu a nangalimud
lu kanu palaw sia nakanggulalan kanu 'bpangalaw-kalaw a apuy enggu
makapal a gabun a nakagkalibuteng kanu embala-bala kanu palaw.
Na liu sa entu na da den pidtalu nin sa lekanu. Na inisulat'in su entu
kanu dua timan a tebi na watu entu pan ka inenggay nin sa laki. 23 Na
endaw i kinakineg'u kanu suala ebpun kanu kalibutengan gagalu nu
kabpangalaw-kalaw nu palaw, na sinemupeg sa laki su langun nu
'bpamangulu kanu tupu nu enggu su 'gkangaunutan nu 24 ka nia nilan
pidtalu sa laki na ‘Ilay nu, su Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu na
inipailay nin sa lekitanu su sigay nin enggu su kapegkagaga nin taman
sa nakineg tanu su suala nin sia kanu 'bpangalaw-kalaw a apuy. Na
saguna na naimamanan tanu i mapakay a makambitiala nu Kadenan sa
matakapala su manusia sa di matay ulian nu entu. 25 Ugaid'a di tanu
den angapan i matay tanu pan sia, ka natalatantu a matutung tanu nu
'bpangalaw-kalaw a nia a apuy amaika makineg tanu pamun su suala
nu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu. 26 Na entain ba man i taw a
bibiag pamun ulian nu kakineg'in kanu suala nu tidtu a Kadenan kanu
'bpangalaw-kalaw a apuy a mana su nakineg tanu? 27 Na seka den i supeg
kanu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu ka pakikineg ka su langun na
pedtalun nin. Na edtalu ka bu sa lekami su apia ngin a kadtalu nin sa leka
ka pakikinegen nami su entu taman sa unutan nami.’ 28 Na nakineg'u
Kadenan a Mapulu su manga kadtalu nu kanu kinambitiala nu a entu
sa laki. Na nia nin pidtalu sa laki na ‘Nakineg ku su manga pidtalu

nu manga taw a nia sa leka. Na benal silan kanu langun nu pidtalu
nilan sa leka. [29] Na ngin den i kapia nin amaika lalayun maya ba su
kapagitung'ilan a ikagilek aku nilan taman sa paginugutan nilan su langun
nu manga kasuguan ku, ka amaika maitu na mapia i kambebetad'ilan
taman kanu manga temundug pan a manga muliataw nilan taman sa
taman. [30] Na ganat ka den ka edtalu ka kanilan i embalingan den silan
kanu balung-balung a tuleda nilan. [31] Ugaid'a 'gkalidtabun ka sia sa laki
ka edtalun ku sa leka su langun na kasuguan ku enggu su manga tutuma
ku. Ipamandu nengka kanilan su entu ka enggu nilan makanggulalan
kanu kalupan a ibpagenggay ku kanilan a mabpusaka nilan.' [32] Kagina ka
maitu, na talanged'u a benal i makanggulalan nu su inisugu nu Kadenan
a Mapulu sa lekanu. Da kanu a benal pendua-dua kanu apia ngin kanu
manga kasuguan nin. [33] Unuti nu sa mapia su ngin i inisugu nin sa lekanu
ka enggu kanu makapaguyag-uyag sa mapia enggu mauget lu kanu
kalupan a ipebpusaka nin sa lekanu."

Su Balapantag a Kasuguan nu Kadenan a su Kakalimu sa Lekanin

6 [1] Nia pan pidtalu nu Musa na "Nia ba su manga kasuguan, su manga
tutuma enggu su manga atulan a inisugu sa laki nu Kadenan a Mapulu
a ipamandu ku sa lekanu ka enggu nu makanggulalan kanu kalupan a
ipapedsakup sa lekanu, [2] asal'a su sekanu enggu su manga wata nu taman
kanu manga apu nu na magilek kanu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu
taman a bibiag kanu pan. Na inggulalan nu su manga kasuguan nin a entu
enggu su manga atulan nin a ibpamandu ku sa lekanu ka amaika maitu na
makapaguyag-uyag kanu sa mauget. [3] Tembu su sekanu a manga taw a

Israil na pakikineg kanu sa mapia, inggulalan nu su langun nu entu sa mapia ka enggu kanu makapaguyag-uyag sa mapia enggu takep-temakep su kagkadakel'u lu kanu kawasa a kalupan a inibpasad sa lekanu nu Kadenan a Mapulu a Kadenan nu manga katupuan tanu.

4 [m]"Pakikineg kanu a manga taw sa Israil, su Kadenan a Mapulu i Kadenan tanu enggu kaisa-isa nin bu a Kadenan a Mapulu. 5 Na ikalimu nu sekanin a Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu sa senep sa atay, senep sa ginawa enggu kanu langun nu 'gkagaga nu. 6 Na di nu a benal lemipatani kanu ginawa nu su entu a manga kasuguan a ipedsugu ku sa lekanu saguna. 7 Pamikali nu i kapamandu nu kanu langun nu entu kanu manga wata nu. Embibitialai nu su entu kanu manga walay nu magidsan i sia kanu kabpelalakaw nu, sia kanu kabpagiga nu atawa ka kapembangun nu. 8 Ibalud'u su entu kanu manga ngelay nu enggu kanu manga bias'u a mabaluy a patadem sa lekanu. 9 Isulat'u bun su langun nu entu lu kanu manga ligid enggu pulu nu bengawan nu manga walay nu enggu lu kanu bengawan nu siudad'u.

Su Papata pantag kanu Kasungkang

10 "Na amaika pananggiten kanu den nu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu lu kanu kalupan a inibpasad'in kanu manga katupuan nu a su Ibrahim, Iskak enggu Yakub, lu kanu maulad enggu mangapia a siudad a dikena sekanu i napatindeg lun, 11 su manga walay nin na nangapenu

---

[m] **6:4-5** Na linabit bun i nia nu Isa al-Masih kanu kinaidsa lun u ngin i balapantag sa langun a kasuguan. Na mailay su entu kanu Mataya 22 ayat 35 taman sa 40 enggu Markus 12 ayat 28 taman sa 34 enggu Luk 10 ayat 25 taman sa 28.

na embalang-balang a langun-taman a dikena sekanu i nalugat lun, aden
manga kalut'in a dikena sekanu i kinemalut lun, aden pamumulanen nin
a ubas enggu manga kayu a ulibus a dikena sekanu i namamula lun a
mabaluy a kauyagan nu, [12] na pangabungi nu a benal i di nu kalipatanan
su Kadenan a Mapulu a linemipuas sa lekanu kanu kinapangungulipen
sa lekanu sa dalepa a Egypt. [13] Na ikagilek'u su Kadenan a Mapulu a
Kadenan tanu. Sekanin bu i simba nu enggu sia kanu bu edsapa kanu
ingala nin. [14] Da kanu a benal semimba kanu salakaw a kadenan a su
pegkakadenanen nu manga taw kanu embala-bala sa lekanu [15] kagina su
Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu a pedtapid sa lekanu na di malilini sa
aden tumpuk'in sa lekanu. Na amaika enggulan nu su entu na ipagedam'in
sa lekanu su lipunget'in taman sa ibpeden kanu nin mimatay sia sa
liwawaw na dunia. [16] Di nu matalu su Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu
a mana su kinabatalu nu lun lu kanu dalepa a Masa. [17] Dait a pagapas'u i
kanggulalan nu kanu manga kasuguan nu Kadenan a Mapulu a Kadenan
tanu, su manga tutuma nin enggu su manga atulan nin a inisugu nin
sa lekanu. [18] Nia nu enggula na u ngin i wagib enggu mapia sia kanu
kaadapan nu Kadenan a Mapulu ka enggu kanu makapaguyag-uyag sa
mapia enggu manggumaked'u su mapia a kalupan a inibpasad'u Kadenan
a Mapulu kanu manga katupuan tanu. [19] Paawan nin su manga kuntela nu
a mana bun su inibpasad'in sa lekanu.

[20] “Na amaika sia kanu mangauma a gay ka idsa nu manga wata nu i
‘Ngin i maena nu manga atulan, manga kasuguan enggu manga tutuma
nu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu a inisugu nin?’ [21] na nia nu
isumpat kanilan na ‘Kanu paganay na ulipen kami nu Piraun sa dalepa
a Egypt ugaid'a pinaliu kami nu Kadenan a Mapulu kanu entu a dalepa

sia nakanggulalan kanu kabarakat'in. [22] Na nailay demun nu mata nami
su kangagaipan enggu su manga tanda a pinggula nin a mapasang a
kasiksan kanu manga taw a Egypt enggu kanu Piraun taman den kanu
langun nu sakambinabatan nin. [23] Pinaliu kami nin sa Egypt asal'a mait
kami nin kanu kalupan a ibpagenggay nin sa lekami a inibpasad'in kanu
manga katupuan tanu. [24] Na inisugu nu Kadenan a Mapulu i kanggulalan
nami kanu langun nu kasuguan nin asal'a kaadenan kami na gilek sa
lekanin a Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu ka enggu embantas su
kapaguyag-uyag tanu enggu tiakapan tanu nin a mana su penggulan nin a
nia saguna. [25] Na amaika pagapasen tanu i kanggulalan tanu kanu langun
nu kasuguan nu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu a mana su inisugu
nin sa lekitanu na makatimbang tanu nin sa ikelas.' "

Su manga Taw a Pinamili nu Kadenan

7 [1] Na nia pan pidtalu nu Musa na "Amaika pananggiten kanu den
nu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu lu kanu kalupan a mangagan
nu den manggumaked na paawan nin sia kanu adapan nu su pitu timan
a bangsa a mangabagel enggu madakel pan sa lekanu a mana su manga
taw a Hit, manga taw a Girgas, manga taw a Amur, manga taw a Kanaan,
manga taw a Piris, manga taw a Hib enggu manga taw a Hibus. [2] Na
amaika ipalad den silan nu Kadenan a Mapulu sa lekanu taman sa
matalaw nu den silan na dait a ibped-ibped'u silan mimatay. Da kanu a
benal mumbal sa kapasadan kanilan enggu di nu a benal silan lemati sa
ginawa. [3] Da kanu enggigiamunga kanilan. Di nu ipedsugut a magkaluma
nu wata nu a babay su wata nilan a mama atawa ka magkaluma nu wata

nu a mama su wata nilan a babay. [4] Kagina makapataligkud'ilan su manga
wata nu a entu kanu Kadenan a Mapulu ka nia nilan den masimba na su
ped a manga pegkakadenanen. Na amaika maitu, na ipatala nin sa lekanu
su lipunget'in taman sa binasan kanu nin mangagan. [5] Ugaid'a makin nia
nu enggula kanilan na pangeba nu su manga pegkurbanan nilan enggu su
manga watu a pinatindeg'ilan a masimba nilan, panebped'u su palaus a
tanda kanu pegkakadenanen nilan a si Asira enggu tutung'u su langun nu
balahala nilan.

[6] "Kagina sekanu a manga taw na iniumun kanu kanu Kadenan a
Mapulu a Kadenan tanu a namili sa lekanu enggu inibida kanu nin kanu
langun na taw sia sa liwawaw na dunia a mabaluy a taw nin. [7] Na dikena
nia sabap a kinakalimu sa lekanu sa kinapamili nin sa lekanu i madakel
kanu kumin kanu ped a manga taw ka sekanu man i paidu sa langun kanu
langun nu bangsa. [8] Ugaid'a pinamili kanu nin sabap sa inikalimu kanu
nin enggu tinuman nin su manga pasad'in kanu manga katupuan nu. Na
entu ba i sabap'in i kinalipuas'in sa lekanu sia nakanggulalan kanu sangat
a kabarakat'in, pinambaya-baya kanu nin kanu kinapangungulipen sa
lekanu nu Piraun a datu sa Egypt. [9] Kagina ka maitu, na di nu 'bpelipatani
i su Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu na sekanin su tidtu a Kadenan.
Sekanin man su kasaligan a Kadenan a temuman kanu kapasadan nin
kanu malimu sa lekanin enggu mamaginugut kanu manga kasuguan
nin taman den kanu mamakatundug pan a ngibu-ngibuan a muliataw
nilan. [10] Ugaid'a apia ka maitu na apia entain i kemias sa lekanin na
siksan nin. Magan sa magan na pabayaden nin su kemias sa lekanin.
[11] Kagina ka maitu na dait a paginapas'u i kanggulalan nu kanu manga

kasuguan nin, manga atulan nin enggu manga tutuma nin a ipedsugu ku sa lekanu saguna.

Su Palihala kanu Taw a Maginugut

12 "Amaika senep sa atay i kapaginugut'u kanu nia a manga atulan taman sa paginapasen nu i kanggulalan nu lun na papanalusen nu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu i katuman nin kanu kapasadan nin enggu su sangat a kakalimu nin a inibpasad'in kanu manga katupuan tanu. 13 Ikalimu kanu nin enggu palihalan kanu nin taman sa takep-takepen nin su kadakel'u. Pagkadakelen nin su manga muliataw nu, pasabpeten kanu nin sa madakel a sabpet, pagkadakelen nin su manga ig'a ubas'u enggu su manga lana nu, pambuad-buaden nin bun su pangangayamen nu a sapi, manga bili-bili sa kanu kalupan a inibpasad'in kanu manga katupuan tanu a inggay nin sa lekanu. 14 Sangat a palihalan kanu nin a lawan pan kanu ped a manga taw. Langun nu na makamuliataw taman kanu pangangayamen nu na embuad-buad. 15 Itangka kanu nu Kadenan a Mapulu kanu apia ngin a sakit enggu di nin ipatala sa lekanu su sangat a makagilek a benal a nailay nu a inipatala nin kanu manga taw a Egypt ka lu nin i entu ipatala kanu manga taw a 'gkabensi sa lekanu. 16 Na imatayi nu su langun na manga bangsa a ipasakup sa lekanu nu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu. Di nu silan 'bpelati sa ginawa enggu di nu semugiudi su manga pegkakadenanen nilan ka entu ba i makapadulat sa lekanu.

17 "Na aden a entu na madtalu na ginawa nu i 'Labi a mabagel i nia a manga bangsa kumin sa lekami. Na panun guna i kapaawa nami

kanilan?’ [18] Ugaid'a di nu silan ipegkagilek. Ka nia nu 'gkakalendem na
su mapasang a inipatala nu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu kanu
Piraun enggu kanu langun nu taw a Egypt. [19] Na nailay demun nu mata
nu su entu a manga mapasang a kamalasayan a inipatala nu Kadenan a
Mapulu kanilan, su manga tanda a kangagaipan enggu su kabarakatan nu
Kadenan a Mapulu sa kanu kinapaliu nin sa lekanu sa dalepa a Egypt.
Na maitu bun ba i pakaidan nu Kadenan a Mapulu kanu langun nu taw
a ipegkagilek'u. [20] Liu pan sa entu, na su Kadenan a Mapulu a Kadenan
tanu na mapatingguma sa tiuba[n] ka enggu silan maibped matay, apia su
nangasama a namagena na maibped bun mabinasa. [21] Na da kanu a benal
magilek kanilan kagina pedtapiden kanu man nu Kadenan a Mapulu a
Kadenan tanu a sangat a mabagel enggu barakat.

[22] “Na edtatagituan mapaawa nu Kadenan a Mapulu su entu a manga
bangsa sia kanu adapan nu. Mabpapalanat i kapaawa nu sa kanilan,
kagina amaika ka pegesen nu silan mapaawa na madakel i embubuat
a mangawalaw a binatang. [23] Ugaid'a ipalad man silan sa lekanu nu
Kadenan a Mapulu. Bulibugen nin silan taman sa maibped silan mabinasa.
[24] Ipalad'in bun sa lekanu su manga datu nilan. Na pangimatayan nu silan
asal'a mapunas den su ngala nilan kanu liwawaw nu dunia. Na dala man
taw a makagaga edtindeg sungkang sa lekanu taman sa maibped'u man
silan mabinasa. [25] Na panutung'u su langun na pegkakadenanen nilan. Di
nu a benal maginagkay su manga bulawan atawa ka pilak a inibpalas'ilan
lun ka mabaluy i entu a makapadulat sa lekanu. Na sangat a makangingilu
i entu kanu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu. [26] Da kanu a benal

---

[n] **7:20 mapatingguma sa tiuba** Na nia nin maena sa basa a Hibru na *mapatingguma sa manga kumuketi*.

mananggit kanu manga walay nu sa makangingilu a manga balahala ka amaika enggulan nu i entu na mabinasa kanu bun kaped'u manga entu. Nia dait a enggulan nu kanu manga balahala a entu na kabensian nu enggu ikangingilu nu kagina entu ba i dait sa entu na binasan.”

Su Katalanged sa Kapaginugut kanu Kadenan a Mapulu

8 [1] Na nia pan pidtalu nu Musa na “Su langun nu manga kasuguan a nia a ipedsugu ku sa lekanu saguna na paginapas'u i kapaginugut'u lun ka enggu kanu makapaguyag-uyag sa mauget enggu 'gkadakel kanu kanu kalupan a masakup'u a inibpasad'u Kadenan a Mapulu kanu manga katupuan tanu. [2] 'Gkakalendem'u u panun i kinatapid'u Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu kanu kinandadalaug tanu kanu tawan-tawan a dalepa kanu dalem'u nakapatpulu lagun. Na pinggula nu Kadenan i entu asal'a katawan nu mangalimbaba i ginawa nu. Binatalu kanu nin asal'a katawan nin u ngin i nakadalem kanu pamusungan nu, u ngintu saben-sabenal ba a paginugutan nu su manga kasuguan nin atawa ka dili?[o] [3] Inibaba kanu nin sia nakanggulalan kanu kinapanggutem'in sa lekanu ugaid'a ulian nu entu na inenggan kanu nin bun sa makan a bedtuan sa Manna[p] a da nu pan katekawi keman apia su manga katupuan nu. Na pinggula nin i entu asal'a kapatuntayan nin sa lekanu i dikena bu sia 'gkauyag su taw kanu pegken ka sia kanu uman i kadtalu a ebpun kanu Kadenan a

---

[o] **8:2** Mailay su nia sia kanu Kinaliu 20 ayat 20.

[p] **8:3** Su **Manna** sia na entu ba su pegken a ebpun sa sulega. Mailay su nia sia kanu Kinaliu 16 ayat 15 taman sa 35.

Mapulu.[q] 4 Na kanu dalem'u nakapatpulu lagun a kinandadalaug tanu na
su balegkas a pimbalegkas'u na dala pamun gaid 'gkalabing enggu su
manga ay nu na dala bun pamelebag. 5 Na tuntayi nu i su Kadenan a
Mapulu a Kadenan tanu na papedtidtun kanu nin a mana su kapapedtidtu
nu ama kanu wata nin.

6 "Kagina ka maitu, na inggulalan nu sa mapia su manga kasuguan
nu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu, sia makanggulalan kanu
kapaguyag-uyag'u sia kanu ukit'in enggu gilek sa lekanin. 7 Kagina su
Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu na pananggiten kanu nin kanu mapia
a kalupan a su kalupan a aden manga lawas'a ig'in enggu aden manga
bualan nin a pedtuga kanu manga kadatalan enggu manga bakulud, 8 su
kalupan a aden manga pamumulanen nin a bantad enggu bantad a barli,
pamumulanen a ubas, kayu a igus, kayu a pumigranata enggu kayu a
ulibus enggu aden manga teneb'in. 9 Na lu kanu entu a kalupan na di kanu
'gkulang sa pegken atawa ka apia ngin a nasisita nu. Aden bun mina na
putaw nin a lu 'gkakua kanu manga watu enggu mina na tumbaga a lu
'gkakua kanu manga bakulud'in. 10 Mangausug kanu keman lu enggu
mapugi nu su Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu kagina mapia a kalupan
su inenggay nin sa lekanu.

11 "Pangabungi nu a benal i di nu kalipatanan su Kadenan a Mapulu
a Kadenan tanu sa ukit'a kapaginapas'u enggulalan kanu manga
kasuguan nin, manga atulan nin enggu manga tutuma nin a ipedsugu
ku sa lekanu saguna. 12 Na amaika mapia den su kabpaguyag-uyag'u lu
enggu mamakambalay kanu den sa mapia a kagkalebenan nu 13 enggu

---

[q] **8:3** Su ayat a nia na linabit bun nu Isa al-Masih sia kanu Mataya 4 ayat 4 enggu Luk 4 ayat 3 sia kanu Kitab Injil.

'gkadakel den i pangangayamen nu a sapi, kambing enggu bili-bili enggu
'gkadakel bun su manga pilak'u enggu bulawan nu taman kanu langun
nu kaaden nu [14] na di nu a benal ibpapulu su ginawa nu enggu di nu
'bpelipatani su Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu a napaliu sa lekanu
kanu kinapangungulipen sa lekanu kanu dalepa a Egypt. [15] Tinapid kanu
nin lu kanu maulad enggu makagilek a tawan-tawan a dalepa a aden
manga nipay nin enggu manga ulang'in a bisa. Dala ig lu kanu entu a
dalepa ugaid'a inenggan kanu nin sa ig sa ukit a kinapapagupakan nin
kanu watu. [16] Inenggan kanu nin pan sa makan lu a bedtuan sa Manna a
da pan katekawi keman nu manga katupuan tanu. Na pinggula nin su entu
ka enggu nu makapangalimbaba i ginawa nu enggu mabatalu kanu nin
asal'a nia nin kaulianan na mapia i kapaguyag-uyag'u. [17] Pangingati nu
i madtalu na ginawa nu i ‘Sia kanu bagel ku enggu kapegkagaga ku na
nakua ku su nia a manga kaaden.’ [18] Ugaid'a 'gkakalendem'u i su Kadenan
a Mapulu a Kadenan tanu i minenggay sa lekanu sa kapegkagaga sa kakua
nu sa kakawasan ka enggu nin matuman su kapasadan nin a inibpasad'in
kanu manga kalukesan nu a mana su penggulan nin saguna. [19] Na amaika
taligkudanan nu su Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu ka nia nu sugiudan
enggu simban na su manga pegkakadenanen, na papegkatawan ku sa
lekanu saguna i natalatantu a maibped kanu matay. [20] Na mana bun su
kapembinasa nin kanu ped a manga bangsa kanu adapan nu, na maitu bun
ba i kabinasa nin sa lekanu amaika di nu paginugutan su manga kadtalu
nin a Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu.”

Su Unga nu Kasungkang kanu Kadenan a Mapulu

9 [1] Na nia pan pidtalu nu Musa na "Hu sekanu a manga taw a Israil,
na pakikineg'u i nia! Na saguna na 'bpelipag kanu den kanu lawas'a
ig'a Jordan ka enggu nu makapaawa su manga bangsa a mangasela enggu
mangabagel pan sa lekanu apeg'u mangasela a manga siudad a nabalibet'a
alad a mana nakasugku den sa langit i kalambeg'in. [2] Su 'bpamegkaleben
lun na mangabagel enggu mangalambeg a manga taw a tupu ni Anak
a kangatawan nu bun silan. Nakineg'u bun su pantag kanilan a dala
pakagaga kanilan 'bpagatu. [3] Ugaid'a tanudi nu i nia 'bpangunanan sa
lekanu sa kalipag'u kanu lawas'a ig'a Jordan na su Kadenan a Mapulu a
Kadenan tanu a mana apuy a 'bpangalaw-kalaw a pakatutung. Na talawn
silan nu Kadenan a Mapulu enggu pasangkupen nin silan ka enggu
malemu nu silan makapaawa enggu mabinasa a mana su inibpasad'u
Kadenan a Mapulu sa lekanu.

[4] "Na amaika makapaawa den silan nu Kadenan a Mapulu a Kadenan
tanu sia kanu adapan nu, na di nu pedtalua kanu ginawa nu i 'Sabap
kanu katidtu ku na pinananggit aku nu Kadenan a Mapulu sia asal'a
manggumaked ku su nia a kalupan.' Ugaid'a nia man sabapan nu entu
na su manga bangsa a nia na manga dupang tembu pabpagawan silan nu
Kadenan a Mapulu sia kanu adapan nu. [5] Na manggumaked'u su entu a
kalupan, dikena sabap sa matidtu kanu atawa ka mapia i palangay nu a
manga taw, ugaid'a sabap sa su nia a manga bangsa na manga dupang
tembu pabpagawan silan nu Kadenan a Mapulu sia kanu adapan nu asal'a
matuman nin su inibpasad'in kanu manga katupuan nu a su Ibrahim,
Iskak enggu Yakub. [6] Tanudi nu i dikena nia kabpagenggay nu Kadenan a

Mapulu kanu mapia a nia a kalupan i sabap sa matidtu kanu, ka nia nin
kabantang na sekanu a manga taw na mangategas man i ulu nin.
7 “Na nia nu 'gkakalendem na su kinapakalipunget'u kanu Kadenan
a Mapulu a Kadenan tanu lu kanu tawan-tawan a dalepa. Na iganat
kanu gay a kinapaliu sa lekanu kanu dalepa a Egypt taman den kanu
nia a dalepa na pedsungkang kanu bu man kanu Kadenan a Mapulu.
8 [r]Na apia lu kanu Palaw a Hurib na pinakalipunget'u bun su Kadenan a
Mapulu, tembu sangat a nalipungetan kanu nin taman sa adil den sekanin
sa kabinasa nin sa lekanu. 9 Na kanu kinatakedeg ku lu kanu palaw
asal'a makua ku su dua timan a tebi na watu a sinulatan sa kapasadan
a inumbal'u Kadenan a Mapulu sa lekanu na nakapatpulu kamalamag
enggu nakapatpulu kamagabi i kinadtangen ku lu a dala makakan enggu
makainum. 10 Na inenggay sa laki nu Kadenan a Mapulu su dua timan a
tebi na watu a sekanin demun i sinemulat kanu langun na pidtalu nin sa
lekanu lu kanu 'bpangalaw-kalaw a apuy sa kanu kinandidilimudan nu
lu kanu udsadan nu palaw. 11 Na inenggay nu Kadenan a Mapulu sa laki
su dua timan a entu a tebi na watu a sinulatan kanu manga kasuguan nin
ulian nu nakapatpulu kamalamag enggu nakapatpulu kamagabi. 12 Daka
nia pidtalu sa laki nu Kadenan a Mapulu na ‘Pamagayas ka embaba
ka su manga taw nengka a pinangunanan nengka lemiu sa Egypt na
sangat a mimbaladusa silan. Malengkas a benal i kinataligkud'ilan kanu
manga atulan a inisugu ku kanilan. Minumbal silan sa pegkakadenanen a
masimba nilan.’ 13 Na nia pan pidtalu sa laki nu Kadenan a Mapulu na
‘Nailay ku kanu manga taw a nia su kangategas'a ulu nilan. 14 Padtaday
aku sa kabinasa ku kanilan asal'a mapunas den su ngala nilan sia sa

---

[r] **9:8-21** Mailay bun su nia a manga ayat kanu Kinaliu 32 ayat 1 taman sa 20.

liwawaw na dunia. Na umbalen ku seka a mabagel a bangsa kumin
kanilan enggu pagkadakelen ku su bangsa nengka kumin kanilan.’
15 “Tembu nangalimbaba aku ebpun kanu palaw a 'bpangalaw-kalaw
a pegkapetan bun nu duambala a lima ku su dua timan a tebi na watu a
sinulatan kanu kapasadan nin. 16 Daka nailay ku demun su kabaladusan
a pinggula nu a sungkang kanu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu.
Minumbal kanu sa pegkakadenanen a sapi a masimba nu. Malengkas a
benal i kinataligkud'u kanu manga atulan a inisugu sa lekanu nu Kadenan
a Mapulu. 17 Na guna su maitu, na inidtug ku su dua timan a entu a tebi
na watu taman sa nalupet-lupet su entu kanu adapan nu.
18 “Daka sinemugiud aku menem kanu adapan nu Kadenan a Mapulu
sa nakapatpulu kamalamag enggu nakapatpulu kamagabi a dala makakan
enggu makainum sabap kanu langun na kabaladusan a pinggula nu. Sangat
man a pinakalipunget'u su Kadenan a Mapulu kanu pinggula nu a entu
a sangat i kawag'in sa lekanin. 19 Na sangat man a nagilekan aku sabap
kanu kapasang'u lipunget'u Kadenan a Mapulu sa lekanu taman sa kiugan
kanu nin den minasa. Ugaid'a su Kadenan a Mapulu na pinakikineg aku
nin pamun kanu entu a timpu. 20 Na sangat bun a nalipungetan nin si
Harun taman sa adil den sekanin sa kaimatay nin lun ugaid'a inipangadap
ku bun si Harun kanu Kadenan a Mapulu kanu entu ba a timpu. 21 Na
kinua ku su inumbal'u a sapi a nakapambaladusa sa lekanu ka tinutung
ku enggu linupet-lupet ku a mana libubuk i kinatapung-tapung ku lun ka
inisambulak ku kanu lawas'a ig a 'bpeludus kanu palaw.
22 “Na pinakalipunget'u bun su Kadenan a Mapulu lu kanu dalepa a
Tabira, dalepa a Masa enggu lu kanu dalepa a Kibrut-Hataba. 23 Na guna
menem su pinaganat kanu nin kanu dalepa a Kadis-Barni sa nia nin pidtalu

sa lekanu na ‘Lu kanu den ka kua nu den su kalupan a ipapenggumaked
ku sa lekanu,’ na sinungkang'u bun sekanin. Da kanu salig sa lekanin
enggu da nu unuti su pidtalu nin sa lekanu a enggulan nu. [24] Na iganat
den sa kinakilala nu kanu Kadenan a Mapulu na pedsungkang kanu
bu man sa lekanin. [25] Na kanu dalem'u nakapatpulu kamalamag enggu
nakapatpulu kamagabi a kinasugiud ku kanu Kadenan a Mapulu kanu
timpu a pegkiugan kanu nin den pembinasa [26] na nia ku inipangeni-ngeni
sa lekanin na ‘Hu Kadenan a Mapulu, di ka pembinasa su manga taw
nengka a initimbang'engka sa pusaka nengka a inilipuas'engka enggu
pinaliu nengka sa dalepa a Egypt sia nakanggulalan kanu sangat a
kabarakat'engka. [27] Na nia ka 'gkakalendem na su manga panunugun
nengka a su Ibrahim, Iskak enggu Yakub. Di ka den ibpamamantag su
kangategas'a ulu nu nia a manga taw enggu su kabaladusan nilan sa
leka. [28] Ka amaika binasan nengka silan na nia edtalun nu manga taw lu
kanu dalepa a naganatan nami na “Kagina su Kadenan a Mapulu na da
nin silan magaga mananggit kanu kalupan a inibpasad'in kanilan enggu
sabap sa 'gkabensian nin silan na pinananggit'in silan lu ka enggu silan
mamamatay kanu tawan-tawan a dalepa.” [29] Ugaid'a silan man su manga
taw nengka a initimbang'engka sa pusaka nengka a pinaliu nengka sa
dalepa a Egypt sia nakanggulalan kanu sangat a kapegkagaga nengka.’ ”

Su Ikadua a Tebi na Watu

10 [1] Na nia pan pidtalu nu Musa na “Kanu entu a timpu na nia
pidtalu sa laki nu Kadenan a Mapulu na ‘Tebi ka sa dua timan a
watu a mana bun su nauna a entu a dua timan a tebi na watu, entu pan ka

takedeg ka sia sa laki kanu palaw a nia. Na umbal ka bun sa kaun a kayu.
2 Na isulat ku kanu entu a dua timan a tebi na watu su manga kadtalu a
inisulat ku kanu nauna a entu a dua timan a tebi na watu a linupet'engka.
Na ibetad'engka su entu lu kanu kaun.' 3 Daka guna su maitu na minumbal
aku mambu sa kaun a kayu a pansiu enggu tinemebi aku sa dua timan
a watu a mana su nauna, entu pan ka tinemakedeg aku lu kanu palaw a
it ku su dua timan a tebi na watu. 4 Daka inisulat'u Kadenan a Mapulu
kanu dua timan a entu a tebi na watu su manga kadtalu a mana bun su
inisulat'in kanu nauna a tebi na watu a su Sapulu a Kasuguan a pidtalu
nin sa lekanu lu kanu 'bpangalaw-kalaw a apuy sa kanu kinandidilimudan
nu kanu udsadan nu palaw. Na inenggay nin sa laki su entu. 5 Entu pan
ka mimbaba aku kanu palaw ka inibetad ku su dua timan a entu a tebi
na watu lu kanu kaun a inumbal ku sia luyud kanu pidtalu sa laki nu
Kadenan a Mapulu. Na sampay saguna na lu pamun su entu."

6 (Na su manga taw a Israil na mindadalaug iganat sa dalepa a
Birut-Bini-Yaakan taman kanu dalepa a Musira. Na lu ba minatay su
Harun enggu lu bun ba sekanin nakalebeng. Su wata nin a mama a si
Iliasar i nakasambi sa lekanin mangurban. 7 Na iganat lu na mindadalaug
menem silan 'bpawang sa dalepa a Gudguda taman kanu dalepa a Yutbata
a dalepa a aden manga lawas'a ig'in. 8 [s]Na kanu entu a timpu na pinamili
nu Kadenan a Mapulu su manga taw a tupu nu Libi a makapananggit
kanu Kaun nu Kapasadan nu Kadenan a Mapulu enggu makapangurban
sa lekanin kanu manga taw taman sa makapalihala kanilan sia kanu ingala
nin sampay den sa saguna. 9 Kagina ka maitu, na su manga taw a tupu nu

[s] **10:8** Nadsinantal sa mapia su galebekan nu manga taw a tupu nu Libi kanu Manga Bilangan 3 ayat 5 taman sa 11 enggu 18 ayat 1 taman sa 7.

Libi na dala kaumuni atawa ka kabpusakai sa kalupan a ipebpusaka nu Kadenan a Mapulu, dikena mana su manga suled'in. Ka nia nilan umun na su galebekan kanu Kadenan a Mapulu a mana bun su inibpasad'in kanilan.)

10 Nia pan pidtalu nu Musa na "Midtangen aku lu kanu palaw sa dalem'a nakapatpulu kamalamag enggu nakapatpulu kamagabi a mana su pinggula ku bun kanu nauna. Na pinakikineg aku mambu 'bpaluman nu Kadenan a Mapulu, tembu da nin italus su kahanda nin a kapembinasa nin sa lekanu. 11 Na nia nin pidtalu sa laki na 'Embangun ka, ka italus'u su kapendadalaug'u, pangunani ka su manga taw ka enggu nilan makua su kalupan a inibpasad ku kanu manga katupuan nu a inggay ku kanilan.'

Su Kabalapantag'u Kapaginugut kanu Kasuguan nu Kadenan a Mapulu

12 "Hu manga taw a Israil, saguna na ngin ba i 'bpangenin sa lekanu nu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu? Nia nin bu man 'bpangenin sa lekanu na ikagilek'u sekanin enggu paguyag-uyag kanu sia kanu langun nu ukit'in taman sa ikalimu nu sekanin. Simba nu sekanin a Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu sa senep sa atay enggu ginawa. 13 Paginuguti nu su manga kasuguan nin enggu su manga atulan nin a mana su ipedsugu ku sa lekanu saguna ka lekanu bun man a kapianan su entu.

14 "Na su Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu, na apia lekanin su langit taman kanu pila lapis a sulega enggu su langun a namakadalem lun apeg den nu dunia enggu su langun a namakadalem lun, 15 na pinamili nin bun a ikalimu nin su manga katupuan tanu. Na kanu langun nu taw sa dunia na sekanu bu a manga taw i pinamili nin sampay saguna. 16 Tembu telen

kanu den pembaladusa enggu da kanu den a benal mapakategas sa ulu.
[17] Kagina su Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu na Kadenan pan nu
manga pegkakadenanen enggu Mapulu pan nu manga mapulu. Sangat
i kabarakat'in enggu sangat a makagaip-gaip a Kadenan, di sekanin
mapambidaya enggu di sekanin kabayadan. [18] Sekanin i 'bpaninindeg
kanu kawagib'u manga ilu enggu manga balu. Ipegkalimu nin su manga
lapu taman sa 'bpangadenan nin silan sa makan enggu balegkas. [19] Tembu
sekanu na ikalimu nu bun su manga lapu kagina sekanu na nabaluy
kanu bun a lapu kanu kalupan a Egypt. [20] Su Kadenan a Mapulu a
Kadenan tanu i ikagilek'u enggu sekanin bu i simba nu. Da kanu pebpitas
sa lekanin enggu sia kanu bu edsapa kanu ingala nin. [21] Sekanin bu i
dait a pugi nu a Kadenan nu a minggula sa manga kabarakatan enggu
kangagaipan a nangailay demun nu mata nu. [22] Na kanu kinalu nu manga
katupuan nu sa dalepa a Egypt na pitupulu kataw bu silan, ugaid'a saguna
na pinagkadakel kanu nu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu sa mana
kadakel'u bitun sa langit.”

Su Palihala kanu Taw a Maginugut

11 [1] Na nia pan pidtalu nu Musa na “Kagina ka maitu na dait a
ikalimu nu su Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu taman sa
lalayun nu inggulalan su manga atulan nin, su manga tutuma nin enggu
su manga kasuguan nin kanu langun na kutika. [2] Nia nu 'gkakalendem
na dikena su manga wata nu i nakailay kanu kapapedtidtu sa lekanu nu
Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu ka sekanu i nakaukit sa entu. Sekanu i
nakailay kanu kapegkagaga nu Kadenan a Mapulu, su kabarakat'in enggu

su kabagel'in [3] taman den kanu kangagaipan a tanda a pinggula nin kanu
dalepa a Egypt a sungkang kanu Piraun a datu nu Egypt enggu kanu
langun nu nasakupan nin. [4] Na sekanu i nakailay kanu manga pinggula
nin kanu manga sundalu nu Piraun, su manga kuda nin enggu su manga
kalisa nin. Ineled'in silan kanu Maliga a Lagat sa kanu kinapaneled'ilan
sa lekanu. Na inimatayan silan langun nu Kadenan a Mapulu. [5] Na
nailay nu bun su pinggula nin sa lekanu lu kanu tawan-tawan a dalepa
taman a kinauma nu kanu nia a dalepa. [6] [t]Maitu bun su pinggula nin
kani Datan enggu Abiram a manga wata a mama ni Iliab a manga tupu
ni Rubin. Na nailay demun nu manga taw a Israil su kinapambutekad'u
Kadenan a Mapulu kanu lupa ka inipalupit'in silan sa bibiag a kaped'ilan
su sakambinabatan nilan enggu su manga balung-balung a walay nilan
taman den kanu langun pan a balangiawa a kaped'ilan. [7] Na nailay demun
man nu manga mata nu su langun nu kabarakatan a pinggula nu Kadenan
a Mapulu.

[8] "Kagina ka maitu na paginuguti nu su langun na kasuguan a ipedsugu
ku sa lekanu saguna ka enggu kanu kaadenan na bagel sa kaagaw nu
kanu kalupan kanu lipag'u lawas'a ig'a Jordan a ipapenggumaked sa
lekanu. [9] Na amaika enggulan nu su entu na makapaguyag-uyag kanu
sa mauget kanu entu a kalupan a kawasa[u] a inibpasad'u Kadenan a
Mapulu a inggay nin kanu manga katupuan nu taman den sa lekanu a
tupu nilan. [10] Ka su entu a kalupan a mangagan nu den manggumaked a
kagkalebenan nu na dikena pagidsan nu kalupan sa Egypt a nabpunan nu

---

[t] **11:6** Mabatia su pantag sa nia sia kanu Manga Bilangan 16 ayat 31 taman sa 33.

[u] **11:9** Su **kalupan a kawasa** na sa basa a Hibru na nia nin maena na kalupan a nia *pedtuga lun na gatas enggu teneb*.

a amaika mamumulanen kanu lun na dait pan a taguan nu sa ig atawa ka
pamubuan nu pan a mana su pamumulan a 'gkamun. [11] Ka su kalupan a
manggumaked'u na aden manga bakulud'in enggu mangaulad i kadatalan
nin a tatap 'bpagulanan. [12] Su kalupan a entu na pedtiakapan nu Kadenan
a Mapulu a Kadenan tanu enggu lalayun nin 'bpagilayn iganat pan sa
ludsuan nu lagun taman den kanu kapupusan nu lagun. [13] Tembu amaika
paginugutan nu su manga kasuguan nin a ipedsugu ku sa lekanu saguna a
ikalimu nu sekanin taman sa simba nu sekanin a Kadenan a Mapulu a
Kadenan tanu sa senep sa atay enggu ginawa [14] na inibpasad'in i paulanan
nin su entu a kalupan uman mauma su mapia a timpu. Pasabpeten kanu
nin sa madakel a bantad, sa panginginemen a ig'a ubas enggu unga na
ulibus a 'bpagumbalen sa lana. [15] Pangadenan nin sa panadtaban su
manga pangangayamen nu enggu pangenggan kanu nin sa makan taman
sa mangausug kanu. [16] Ugaid'a pangingati nu a benal i masimpang kanu
sa nia nu masimba na su manga pegkakadenanen. [17] Kagina amaika
enggulan nu su entu, na ipagedam sa lekanu nu Kadenan a Mapulu su
lipunget'in enggu di nin den paulanan su kalupan taman sa dala den
masabpet'u. Na nia nin kaulianan na mangagan kanu madala kanu entu a
mapia a kalupan a ibpagenggay sa lekanu nu Kadenan a Mapulu.

[18] "Na dait a itagu nu sa itungan su entu a manga kasuguan sa senep
sa atay enggu ginawa taman sa ibalud'u su entu kanu manga ngelay
nu enggu ibalud'u kanu manga bias'u a mabaluy a patadem sa lekanu.
[19] Ipamandu nu su entu kanu manga wata nu enggu embibitialai nu su
entu kanu manga walay nu, magidsan i sia kanu kanu kabpelalakaw nu,
sia kanu kabpagiga nu atawa ka kapembangun nu. [20] Isulat'u bun su
langun nu entu lu kanu manga ligid enggu pulu nu bengawan nu manga

walay nu enggu lu kanu bengawan nu siudad'u [21] asal'a matakep-takep su
kauget'u kapaguyag-uyag'u taman kanu manga wata nu sa kanu kalupan a
inibpasad'u Kadenan a Mapulu a ibpagenggay nin kanu manga katupuan
tanu. Na makagkaleben kanu kanu entu a kalupan taman a aden pan
kawang-kawangan kanu liwawaw nu dunia.

[22] "Na amaika paginugutan nu sa mapia su langun a kasuguan a
ipedsugu ku sa lekanu a ikalimu nu su Kadenan nu a Mapulu taman sa
unutan su langun na ukit'in enggu da kanu mitas sa lekanin [23] na paawan
nin sa lekanu su langun nu bangsa a mangasela enggu mangabagel
pan sa lekanu kanu manga kalupan nilan. [24] Na langun na kalupan a
kadampuan nu na mabaluy a lekanu. Na su masakup'u na iganat sa
laya kanu tawan-tawan a dalepa taman sa ilud sa Libanun enggu iganat
kanu sebangan sa pulangi nu Yupratis taman sa sedepan kanu Lagat'u
Miditiranian. [25] Na dala man taw a makagaga edtindeg sungkang sa
lekanu. Ka 'gkahandan nu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu i ikagilek
kanu nu langun na taw kanu kalupan a kadampuan nu a mana bun su
inibpasad'in sa lekanu.

[26] "Na pakikineg kanu, saguna na pabpamilin ku sekanu, palihala atawa
ka sinta. [27] Su palihala na amaika paginugutan nu su manga kasuguan nu
Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu a mana su ipedsugu ku sa lekanu
saguna. [28] Na su sinta menem na amaika di nu paginugutan su manga
kasuguan nu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu enggu taligkudanan nu
su ipedsugu ku sa lekanu saguna ka nia nu paginugutan na su manga
pegkakadenanen a di nu bun kilala. [29] Na amaika mapananggit kanu den
nu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu kanu kalupan a ipapenggumaked'in
sa lekanu na ipayag'u su palihala lu kanu Palaw a Girisim enggu ipayag'u

menem su sinta lu kanu Palaw a Ibal. [30] Na su nia a manga palaw na
lu kanu sedepan nu lawas'a ig'a Jordan sa kanu kalupan nu manga
taw a Kanaan a 'bpamegkaleben kanu kadatalan a Araba a kasangulan
nu dalepa a Gilgal a masupeg kanu masela a kayu[v] nu Muri.[w] [31] Na
mangagan kanu den makalipag kanu lawas'a ig'a Jordan asal'a maagaw
nu su kalupan a ibpagenggay sa lekanu nu Kadenan a Mapulu. Na amaika
manggumaked'u den su entu taman sa kagkalebenan nu den [32] na dait a
paginuguti nu sa mapia su langun nu kasuguan enggu manga atulan a
ibpamandu ku sa lekanu saguna.”

Su Kageba kanu manga Walay a Pedsimban kanu manga Pegkakadenanen

12 [1] Nia pan kadtalu nu Musa na “Nia ba su manga kasuguan
enggu manga atulan a paginapas'u i kapaginugut'u lun sia kanu
kalupan a inenggay sa lekanu nu Kadenan a Mapulu a Kadenan nu
manga katupuan tanu a kagkalebenan nu sia sa dunia taman a bibiag
kanu pan. [2] Na ibped'u gemeba su langun na pembatunan sa pedsimban
kanu pegkakadenanen nu manga bangsa a magan nu den makapaawa
lu kanu manga malambeg a palaw, lu kanu manga bakulud enggu lu
kanu atag'u manga malabung i laun nin a manga kayu. [3] Na pangeba nu
su manga pegkurbanan nilan enggu su manga watu a pinatindeg'ilan a
masimba nilan. Tutung'u su palaus a tanda kanu pegkakadenanen nilan
a si Asira taman sa panebped'u su manga balahala a pegkakadenanen

---

[v] **11:30 masela a kayu** Sa basa a English na *oak* atawa ka *terebinth*.

[w] **11:30 Muri** sa basa a Hibru. Sa basa a English na *teacher* atawa ka *oracle-giver*. Nia nin maena sa basa a Maguindanaon na *gulu*.

nilan. Iawa nu langun su entu asal'a dala den magkalendem kanilan kanu
entu a manga dalepa. [4] Na di nu a benal semimba su Kadenan a Mapulu
a Kadenan tanu sa ukit'u kapedsimba nilan. [5] Ugaid'a pangilay nu su
dalepa a mapamili nu Kadenan a lu bun kanu pegkalebenan nu manga
tupu nu ka lu nu ba simba su ingala nin. Na lu kanu ba dait a 'bpawang
[6] a pananggit'u su pedtutungen langun a kurban, su ped a manga kurban
nu, su ikasapulu bad kanu pantiali nu, su manga ibpagenggay nu, su
inibpasad'u a ibpagenggay, su ibpangenggay nu a maluwag kanu ginawa
nu enggu su muna-muna a manga pipis'u pangangayamen nu a manga
sapi enggu bili-bili. [7] Na lu nu ba kan su entu kanu adapan nu Kadenan
a Mapulu a Kadenan tanu a kaped'u su manga sakambinabatan nu.
Na inggalaw-galaw nu su langun nu palihala a inenggay sa lekanu nu
Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu.

[8] "Na di nu den penggula lu ba su ngin i penggulan tanu sia a apia
endaw tanu den pegkurban [9] sabap sa nia tanu pamun ka da tanu pamun
makauma lu kanu dalepa a kapangintelenan nu a ipebpusaka sa lekanu
nu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu. [10] Ugaid'a amaika makalipag
kanu den kanu lawas'a ig'a Jordan taman sa pagkalebenen kanu den nu
Kadenan a Mapulu lu kanu kalupan a ibpagenggay nin sa lekanu na
palilintaden kanu nin. Di nin man isugut a samuken kanu nu manga
kuntela nu a nakalibet sa lekanu. [11] Na kanu entu ba a timpu na su
langun nu ipedsugu ku sa lekanu a ibpagenggay nu na pamananggit'u
den lu kanu dalepa a mapamili nu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu a
kasimban kanu ingala nin a mana su manga kurban a pedtutungen langun,
su ped a manga kurban nu, su ikasapulu bad kanu pantiali nu, su manga
ibpagenggay nu enggu su langun na ibpagenggay nu a inibpasad'u kanu

Kadenan a Mapulu. 12 Na lu kanu ba enggalaw-galaw kanu adapan nu
Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu a kaped'u su babay-mama a manga
wata nu enggu su babay-mama a ulipen nu taman kanu manga taw a tupu
nu Libi a 'bpamegkaleben kanu manga inged'u kagina dala silan kaumuni
kanu kalupan.

13 "Na pangingati nu a benal i di nu makagkurban sa apia endaw den a
dalepa a pegkiugan nu su manga kurban a pedtutungen langun. 14 Ka lu
nu bu i entu igkurban kanu dalepa a mapamili nu Kadenan a Mapulu a lu
bun kanu dalepa nu isa kanu manga tupu nu taman sa lu nu ba enggula su
langun na ipedsugu ku sa lekanu a dait a enggulan nu.

15 "Ugaid'a apia ka maitu na mapakay bun a semumbali kanu sa
binatang sa apia endaw kanu dalepa nu asal'a makan nu sa endaw taman
i kiug'u sia luyud kanu ngin i palihala sa lekanu nu Kadenan a Mapulu
a Kadenan tanu. Magidsan i limpiu atawa ka dikena limpiu a taw[x] na
mapakay a makakan kanu entu a mana bun su kapegkan nu kanu manga
saladeng. 16 Ugaid'a di nu mamung keman su lugu nin ka iyudud'u su
entu kanu lupa a mana bun ig. 17 Na di ipedsugut a kanen nu lu kanu
dalepa nu su ikasapulu bad kanu sabpet'u, su ikasapulu bad kanu manga
panginginemen nu a ig'a ubas enggu su ikasapulu bad kanu manga lana
nu. Na maitu bun su muna-muna a manga pipis'u pangangayamen nu, su
manga inibpasad a ibpagenggay nu kanu Kadenan enggu su ibpagenggay
nu a maluwag kanu ginawa nu apeg den nu ped pan a manga ibpagenggay
nu. 18 Ka lu nu bu i entu mapakay a kanen kanu adapan nu Kadenan a
Mapulu a Kadenan tanu, lu kanu dalepa a mapamili nin a kaped'u su

---

[x] **12:15** Su **limpiu atawa ka dikena limpiu a taw** sia na nia nin maena na *batal atawa ka dala mabatal*.

babay-mama a manga wata nu enggu su babay-mama a manga ulipen
nu taman kanu manga tupu nu Libi a 'bpamegkaleben kanu inged'u. Na
inggalaw-galaw nu su langun a palihala nu sia kanu adapan nu Kadenan.
19 Na pangingati nu a benal i makadtalipenda nu su manga taw a tupu nu
Libi taman a bibiag kanu pan sia kanu kalupan.

20 “Na amaika makapagkaulad den nu Kadenan a Mapulu a Kadenan
tanu su 'gkasakupan nu a dalepa a mana bun su inibpasad'in sa
lekanu na mapakay kanu a keman sa sapu na pangangayamen amaika
'gkapaginagkay nu ginawa nu pegkan su entu. Mapakay nu a kanen su
entu sa apia ngin a kutika a 'gkalinian nu. 21 Na amaika mawatan sa
lekanu su dalepa a mapamili nu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu a
kasimban nu kanu ingala nin, na mapakay kanu a semumbali kanu manga
pangangayamen nu lu kanu dalepa nu a ibpagenggay nin sa lekanu a
mana bun su inisugu ku sa lekanu. Na mapakay a kanen nu su entu sa
endaw taman i kiug'u kanu manga dalepa a pegkalebenan nu. 22 Na kan
nu su entu a mana bun su kapegkan nu kanu saladeng. Na magidsan i
limpiu atawa ka dikena limpiu a taw na mapakay a makakan kanu entu.
23 Ugaid'a talanged'u a benal i di nu mamung keman su lugu nin kagina
su lugu na uyag-uyag tembu di nu a benal mamung keman su uyag-uyag
a kaped'u sapu. 24 Na di nu mamung keman su entu ka iyudud'u kanu
lupa a mana bun ig. 25 Ka amaika maitu na mapia i katamanan nu taman
kanu manga muliataw nu kagina penggulan nu su ngin i wagib sia kanu
adapan nu Kadenan a Mapulu. 26 Ugaid'a su manga inisenggay nu a
ibpangenggay nu enggu su manga inibpasad'u a ibpagumun nu kanu
Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu na pananggit'u lu kanu dalepa a
mapamili nin. 27 Na igkurban nu su manga kurban a pedtutungen langun

magidsan i sapu nin enggu lugu nin lu kanu pegkurbanan kanu Kadenan a
Mapulu. Na su manga lugu nu ped a ipegkurban nu na iyudud'u lu kanu
ligid'u pegkurbanan enggu su manga sapu nin na mapakay a kanen nu.
28 Na paginuguti nu a benal su langun nu kadtalu a ipedsugu ku sa lekanu
saguna ka enggu mapia i katamanan nu taman kanu manga muliataw nu
taman sa taman. Ka amaika maitu, na nia nin maena na penggulan nu
su ngin i mapia enggu wagib sia kanu adapan nu Kadenan a Mapulu a
Kadenan tanu.

29 "Na amaika binasan den nu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu su
manga bangsa a pebpagawan nu enggu amaika makapaawa nu den silan
taman sa makagkaleben kanu den lu kanu kalupan a entu 30 na pangabungi
nu a benal i makua kanu nu padulat'ilan sa ukit a kasimba nu kanu
manga pegkakadenanen nilan ulian nu kinabinasa kanilan. Di nu a benal
ibpangingidsa i 'Panun guna i ukit'a kapedsimba nu nia a manga taw kanu
manga pegkakadenanen nilan? Ka kiugan ku miling su penggulan nilan.'
31 Na dait a di nu a benal semimba su Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu
sa ukit a kapedsimba nilan kanu pegkakadenanen nilan kagina sangat
man a makangingilu enggu di a benal kalinian nu Kadenan a Mapulu
su ukit a kapedsimba nilan kanu manga pegkakadenanen nilan. Apia
man su manga wata nilan a babay-mama na pedtutungen nilan asal'a
makaapal'ilan kanu entu a manga pegkakadenanen nilan.

32 "Na dait a paginapas'u i kapaginugut'u kanu langun na ipedsugu ku
ba a nia sa lekanu. Na di nu a benal mumani atawa ka kemulangi su
langun nu entu."

13 1 Nia pan pidtalu nu Musa na "Amaika aden embuat san sa
lekanu a manga 'bpenabi-nabi atawa ka manga taw a patatargium

sa manga taginepen enggu 'bpasadan kanu nilan sa manga tanda atawa ka
kangagaipan [2] taman sa matuman mambu su pedtalun nilan a manggula
enggu nia nilan edtalun sa lekanu na unut kanu kanu pegkakadenanen
enggu simba nu su entu (a da sabut'u lun a pegkakadenanen), [3] na di nu
a benal maginuguti su entu a manga kadtalu nilan kagina pembatalun
kanu bu nu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu, u ngintu saben-sabenal
a ipegkalimu nu sekanin sa senep sa atay enggu ginawa. [4] Na nia nu
bu man unuti na su Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu. Sekanin bu i
ikagilek'u enggu inggulalan nu su manga kasuguan nin. Paginuguti nu su
manga kadtalu nin taman sa simba nu sekanin enggu da kanu pebpitas
sa lekanin. [5] Ugaid'a nia nu enggula kanu manga 'bpenabi-nabi a entu
atawa ka su manga taw a entu a patatargium sa manga taginepen na
dait a imatayan kagina ibpamandu nilan su kasungkang kanu Kadenan
a Mapulu a Kadenan tanu a napaliu sa lekanu kanu kalupan a Egypt
enggu napambaya-baya sa lekanu kanu kinapangungulipen sa lekanu.
Papedsibayn kanu nilan kanu ukit a inisugu nu Kadenan a Mapulu sa
lekanu a Kadenan tanu. Tembu nia dait na imatayan su entu a manga taw
ka enggu maawa su manga mawag a galebek san sa lekanu.

[6–8] "Na apia entain kanu manga suled'u atawa ka manga wata nu
magidsan i babay-mama atawa ka kaluma nu a papedtayan atawa ka su
pakat'u a benal a mangenggat sa lekanu sa dikena mapayag sa kasimba
kanu ped a pegkakadenanen a da sabut'u lun apia su manga katupuan nu
na di nu a benal maginuguti atawa ka mayuni su maitu a manga taw.
Maitu bun su apia entain a mangenggat sa lekanu semimba kanu apia
ngin a pegkakadenanen nu manga taw a nakabalibet sa lekanu magidsan i
masupeg enggu mawatan atawa ka apia endaw kanu tedtab'u dunia. Na

manga maitu ba a manga taw, na di nu a benal silan lemati sa nanam
enggu di nu a benal silan temampili kanu galebekan nilan [9] ka nia pan
mula na imatayi nu silan. Sekanu i muna-muna a mengel kanilan sa
watu, entu pan ka su langun nu taw. [10] Na pamengel'u silan sa watu
taman sa matay silan kagina papedsibayn kanu nilan kanu Kadenan a
Mapulu a Kadenan tanu a napaliu sa lekanu kanu kalupan a Egypt enggu
napambaya-baya sa lekanu kanu kinapangungulipen sa lekanu. [11] Na
amaika makineg'u manga taw a Israil su entu na kangagilekan silan taman
sa di den silan enggula sa maitu ba a mawag a galebekan.

[12] "Na amaika aden makineg'u lu kanu isa kanu manga siudad a
ibpagenggay nu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu a kagkalebenan
nu [13] i aden manga dupang a taw a mapasibay kanu manga taw a
'bpamegkaleben lu ba ka pangenggaten nin silan semimba kanu ped a
pegkakadenanen a da sabut'u lun [14] na nia dait na pamalisa nu muna su
entu sa mapia asal'a maamad'u. Na amaika maamad sa benal a nanggula
su entu a makangingilu a galebek san sa lekanu [15] na su 'bpamegkaleben
kanu entu a siudad na ibped'u silan mimatay taman den kanu manga
pangangayamen nilan. [16] Na pamelimud'u su langun na kaaden nu manga
taw kanu entu a siudad enggu padtatambaka nu su entu lu kanu plasa ka
tutung'u langun apeg'u siudad a mabaluy a kurban a pedtutungen langun
kanu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu. Na nia dait na su entu a siudad
na mabinasa den taman sa taman. Di den dait a patindegen pan 'bpaluman.
[17] Da kanu a benal mangua sa apia ngin a natatalanged den a pembinasan
nu Kadenan. Ka amaika maitu na maawa sa lekanu su lipunget'u Kadenan
taman sa latan kanu nin sa nanam. Takep-takepen nin su kadakel'u a
mana bun su inibpasad'in kanu manga katupuan tanu, [18] amaika menem

ka paginugutan nu su kadtalu nin sa ukit'a kanggulalan nu kanu manga kasuguan nin a ipedsugu ku sa lekanu saguna enggu kanggula nu sa u ngin i wagib sia kanu adapan nu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu.

Su Ipedsapal a Adat-betad sa Kapenggagaw sa Minatay

14 [1] "Sekanu, na initimbang kanu den sa mana manga wata nu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu. Na di nu pebpali su lawas'u atawa ka tebpedan su buk'u kanu bias'u amaika penggagawan kanu kanu minatay. [2] Kagina sekanu a manga taw na iniumun kanu den kanu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu. Sekanu i pinamili nu Kadenan a Mapulu a mabaluy a manga taw nin kanu langun na taw sia sa liwawaw na dunia a malusud sa lekanin.

Su Mapakay a Kanen enggu su Di Mapakay a Kanen a Binatang

[3] "Da kanu a benal keman sa apia ngin a makangingilu a initimbang sa maledsik. [4] Na nia nu kapakayan a pegkanen a manga binatang na su sapi, bili-bili, kambing, [5] su mangaila a kambing sa palaw[y] enggu su mangaila a bili-bili sa palaw taman kanu embalang-balang a saladeng a bedtuan sa gasili, rui enggu antilup.[z] [6] Mapakay bun a kanen nu su apia ngin a binatang a nagupakan i kuba-kuba na ay nin enggu pebpapalumanan nin pedsepa su kinan nin. [7] Ugaid'a di mapakay a kanen nu su manga binatang

---

[y] **14:5 mangaila a kambing sa palaw** Sia sa basa a English na *wild goat* enggu *ibex*.

[z] **14:5 embalang-balang a saladeng a bedtuan sa gasili, rui enggu antilup** Sia sa basa a English na *gazelle*, *roe deer* enggu *antelope*.

a pebpapalumanan nin pedsepa su kinan nin ugaid'a dala pagupakan su
kuba-kuba na ay nin a mana su manga binatang a unta, rabit enggu
badyir[a] sa damawatu kagina initimbang su langun nu entu sa maledsik sa
lekanu. 8 Na maitu bun su taw sa lupa[b] na di bun mapakay a kanen nu su
sapu nin atawa ka kembilen su minatay a lawas'in kagina apia naupak i
kuba-kuba na ay nin ugaid'a dikena nin pebpapalumanan pedsepa su
kinan nin.

9 "Na mapakay bun a kanen nu su langun na inaden a 'bpaguyag-uyag
sia sa ig a aden palipik'in enggu aden ingil'in. 10 Ugaid'a di mapakay
a kanen nu su apia ngin a dala palipik'in enggu dala inggil'in kagina
initimbang su langun nu entu sa maledsik sa lekanu.

11 "Na mapakay bun a kanen nu su apia ngin a papanuk a initimbang
sa limpiu. 12 Ugaid'a di mapakay a kanen nu su manga papanuk a banug,[c]
masela a papanuk a 'bpangan sa bangkay[d] enggu su lumalagit a mategel
lemagit sa seda, 13 su lumalagit a mategel lemagit sa apia ngin a sia
sa lupa enggu ig, su lumalagit a magalang enggu madidis i tuka nin a
mategel bun lemagit sa pegken nin 14 enggu su langun na embiasan na
manga uwak, 15 apeg'u masela a papanuk a di makalayug,[e] su papanuk sa

---

[a] **14:7 badyir** Pagidsan silan sa kasela na rabit ugaid'a manaut i tangila nin enggu mababa i ikug'in. Nia ipembedtu lun sa basa a English na *hyrax* enggu lu pegkaleben sa manga lakungan. Su nia a binatang na lu matun kanu manga dalepa a Libanun, Israil, Jordan, Sinai, Arabia enggu Africa.

[b] **14:8** Su **taw sa lupa** sia na gembut atawa ka babuy.

[c] **14:12** Su **papanuk a banug** sia na masela a papanuk. Sia sa basa a English na *eagle* enggu sa basa a Tagalog na *agila*.

[d] **14:12 masela a papanuk a 'bpangan sa bangkay** Sa basa a English na *vulture*.

[e] **14:15 Masela a papanuk a di makalayug** na sa basa a English na *ostrich*.

magabi a mana manaut a lumalagit, su papanuk sa lagat enggu su apia
ngin i embiasan nin a lumalagit, [16] su manaut enggu masela a bengit
enggu su maputi a bengit, [17] bengit kanu tawan-tawan a dalepa, su mana
uwak a 'bpamegkan sa bangkay enggu su papanuk a masela a makalagid
sa itik, [18] su embalangan nu papanuk a beguk a masela enggu su beguk
a mategel temuka sa seda, su papanuk a mana mibpagang sa malendu a
bumbul a makalagid sa papanuk a manunutuk enggu su tamiki. [19] Na di
bun mapakay a kanen nu su langun na malanap-lanap a aden papak'in ka
initimbang bun sa maledsik sa lekanu. [20] Ugaid'a mapakay a makan nu su
malanap-lanap a aden bun papak'in a initimbang sa limpiu[f] a pegken.

[21] "Na di bun mapakay a kanen nu su apia ngin a binatang a minatay
den. Ugaid'a mapakay nu a inggay su entu kanu manga taw a lapu a
pegkaleben kanu inged'u asal'a makan nilan atawa ka 'bpasa nu su entu
kanu manga lapu a taw. Kagina sekanu a manga taw na iniumun kanu
den kanu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu.

"Di nu bun lemabuani su pipis a kambing kanu gatas'u ina nin.[g]

Su Atulan Pantag kanu Ikasapulu Bad kanu Pantiali

[22] "Na isenggay nu su ikasapulu bad kanu langun na 'gkasabpet'u kanu
manga 'bpangangawidan nu kanu uman lagun. [23] Na su ikasapulu bad
kanu sabpet'u, su ikasapulu bad kanu panginginemen nu a ig'a ubas, su

[f] **14:20 malanap-lanap a aden bun papak'in a initimbang sa limpiu** Nia upaman sa nia na su tapudi. Mailay i nia kanu Libitikus 11 ayat 20 taman sa 23 sia kanu Kitab Taurat.

[g] **14:21 Di nu lemabuani su pipis a kambing kanu gatas'u ina nin.** Sia kanu itungan nu ped a alim na basi penggalebeken nu ped a lumpukan nu manga taw su maya ba a ukit a kabpelabuan kanu pipis'u kambing kanu gatas'u ina nin tembu inisapal'u Kadenan kanilan.

ikasapulu bad kanu manga lana nu enggu su muna-muna a manga pipis'u
pangangayamen nu na lu nu kan kanu adapan nu Kadenan a Mapulu a
Kadenan tanu lu kanu dalepa a mapamili nin a kasimban kanu ingala nin
ka enggu kanu 'gkataw magilek kanu Kadenan a Mapulu kanu langun
nu kutika. [24] Ugaid'a amaika mawatan a benal su dalepa a mapamili nu
Kadenan a Mapulu a kasimban kanu ingala nin enggu kapasangan kanu
mananggit kanu ikasapulu bad kanu sabpet'u a palihala nin sa lekanu
[25] na mapakay a 'bpasa nu su entu asal'a madtapik'u su lalaw nin lu kanu
dalepa a mapamili nu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu. [26] Na usal'u su
manga lalaw nin sa kapamasa nu sa sapi, bili-bili, 'bpaginemen a ig'a ubas
enggu ped pan a panginginemen a pinagkaledsem atawa ka apia ngin i
pegkiugan nu 'bpamasa. Na sia nu kan su entu kanu adapan nu Kadenan a
Mapulu a Kadenan tanu a kaped'u su sakambinabatan nu a 'gkangagalaw.
[27] Di nu 'bpelipatani su manga taw a tupu nu Libi a 'bpamegkaleben kanu
manga inged'u kagina dala silan kaumuni atawa ka kabpusakai sa kalupan.
[28] "Na sia kanu kapupusan nu uman i ikatelu lagun na pamelimud'u su
langun na ikasapulu bad kanu sabpet'u enggu pananggit'u su entu lu kanu
'bpamelimudan nu lun kanu dalepa nu. [29] Na ipangenggay nu su entu kanu
manga taw a tupu nu Libi kagina dala silan kaumuni atawa ka kabpusakai
sa kalupan. Na pangenggi nu bun su manga taw a lapu a 'bpamegkaleben
san sa lekanu, maitu bun su manga ilu enggu su manga balu kanu dalepa
nu ka enggu aden makan nilan taman sa mausug silan. Na amaika maitu
na palihalan kanu nu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu kanu langun na
penggalebeken nu."

Su Atulan pantag kanu Kapunas kanu Utang

15 [1] Na nia pan pidtalu nu Musa na "Sia menem kanu kapupusan
nu uman i ikapitu lagun na dait a punas'u su manga utang sa
lekanu. [2] Na nia ukit a kapunas kanu manga utang na di dait a pangetukan
nu napautang su minutang sa lekanin a pagidsan nin bun a taw a Israil.
Di nu den mapabayad kagina nauma den su timpu a kapebpayag'u
Kadenan a Mapulu sa kapunas kanu manga utang. [3] Na su manga lapu
na mapakay a pangetukan nu ugaid'a su utang'u manga pagidsan nu
a manga taw a Israil na punas'u den su entu. [4] Na dait man a dala sa
lekanu i miskinan kanu kalupan a ibpagenggay sa lekanu nu Kadenan a
Mapulu a mabpusaka nu kagina natatalanged a palihalan kanu nin man
[5] amaika paginugutan nu sa senep sa atay su sekanin a Kadenan a Mapulu
a Kadenan tanu taman sa paginapasen nu su kanggulalan nu kanu langun
nu kasuguan nin a ipedsugu ku sa lekanu saguna. [6] Na amaika palihalan
kanu den nu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu a mana su inibpasad'in sa
lekanu na madakel a bangsa i makapautang'u ugaid'a sekanu na di kanu
mamakautang. Na di kanu kandatuan nu apia entain a bangsa ka sekanu i
makandatu kanilan.

[7] "Na amaika aden makanasisita a pagidsan nu kanu apia endaw kanu
dalepa nu a sakup'u kalupan a ibpagenggay sa lekanu nu Kadenan a
Mapulu a Kadenan tanu na di nu silan edsingit atawa ka di nu ipegkias
i kadtabang'u kanilan. [8] Ka nia man dait na tabangi nu silan, pautang'u
silan sa u ngin i nasasangan kanu nasisita nilan. [9] Na pangingati nu i nia
nu mapagitung na kagina ka masupeg den su ikapitu lagun a lagun a
kapebpunas kanu manga utang na di nu den pautangen su manga pagidsan

nu a pakanasisita. Na amaika manggula su entu na tabia bun ka semupeg
silan mangeni sa tabang kanu Kadenan a Mapulu sungkang sa lekanu,
na makandusa kanu. [10] Na sunged'u silan sa maluwag kanu ginawa nu
ka amaika enggulan nu su entu na palihalan kanu nu Kadenan a Mapulu
a Kadenan tanu kanu langun nu penggalebeken nu. [11] Kagina di man
madala i pakanasisita a taw sia kanu kalupan nu, tembu pedsugun ku
sekanu sa tabangi nu su manga miskinan enggu su manga pakanasisita a
pagidsan nu a manga taw kanu kalupan nu.

Su Kapambaya-baya kanu manga Ulipen

[12] "Na amaika su pagidsan nengka a taw a Hibru[h] ka nabpasa sekanin
sa lekanu magidsan i babay-mama asal'a mabaluy a ulipen nengka na
nem lagun i kanggalebek'in sa leka, ka sia kanu ikapitu nin lagun na
pambaya-baya ka den su entu a taw. [13] Na amaika pambaya-bayan nengka
den su ulipen nengka, na di ka sekanin mapaganat sa dala mait'in. [14] Ka
enggi ka sekanin sa maluwag kanu ginawa nengka sa manga bili-bili,
sa madakel a bantad enggu ig'u pamumulanen a ubas a pinagkaledsem.
Umuni ka sekanin sia luyud kanu palihala nu Kadenan a Mapulu sa leka.
[15] Nia ka 'gkakalendem na naulipen kanu bun lu sa dalepa a Egypt, na su
Kadenan a Mapulu i napambaya-baya sa lekanu kanu kinapangungulipen
sa lekanu lu. Na entu ba i sabap'in i kabpagenggay ku sa lekanu saguna
sa kanu nia a kasuguan. [16] Ugaid'a aden a entu na edtalun nin sa leka
i di sekanin mawa san sa leka kagina ipegkalimu ka nin taman kanu
sakambinabatan nengka enggu mapia i kambebetad'in san sa leka. [17] Na

---

[h] **15:12** Su **Hibru** na nia bun ba su manga taw a Israil.

amaika maitu na it ka sekanin kanu bengawan nu walay nengka ka pesui ka su tangila nin ka enggu mabaluy den sekanin a ulipen nengka taman a bibiag ka pan. Na maitu bun ba i pakaidi ka kanu babay a ulipen nengka. [18] Na di ka ipegkalat'a ginawa i kapambaya-baya nengka kanu ulipen nengka kagina sa dalem'a nem lagun a kinanggalebek'in san sa leka na timbang a natakep'in pan sa kinanggalebek'in su sukay nu gumagalebek. Na amaika maitu, na su Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu na palihalan nin man su langun na penggalebeken nengka.

Su Muna-muna a Pipis'u Pangangayamen

[19] "Na uman i muna-muna a pipis'u pangangayamen nu a mama na isenggay nu su entu kanu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu. Na di nu papenggalebeka su muna-muna a pipis a mama nu sapi nu enggu di nu temabungawi su muna-muna a pipis'u bili-bili nu. [20] Ka nia nu enggula na kan nu su entu sia kanu adapan nu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu a kaped'u su sakambinabatan nu kanu uman lagun lu kanu dalepa a mapamili nu Kadenan a Mapulu. [21] Ugaid'a amaika aden sadil'u entu a pangangayamen, upama tiud atawa ka di pakailay, na di nu ipegkurban kanu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu. [22] Na mapakay a pangen nu su entu a manga binatang a aden manga sadil'in sia kanu manga dalepa nu. Magidsan i taw a nasuti atawa ka dala masuti na mapakay a makakan kanu entu a mana bun su kapegkan nu kanu manga saladeng. [23] Ugaid'a di nu mamung keman su lugu nin ka iyudud'u su entu kanu lupa a mana ig."

Su Kanduli nu Kalipuas

16 [1] Nia pan kadtalu nu Musa na "Idsela-sela nu su ulan-ulan nu
Abib[i] a gay nu Kanduli nu Kalipuas kanu Kadenan a Mapulu a
Kadenan tanu, kagina su ulan-ulan a nia na su ulan-ulan a kinapaawa
sa lekanu nu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu sa dalepa a Egypt sa
kutika na magabi. [2] Na 'gkurban kanu sa bili-bili atawa ka sapi kanu
kapedsela-sela kanu Kanduli nu Kalipuas kanu Kadenan a Mapulu a
Kadenan tanu lu kanu dalepa a mapamili nin a kasimban kanu ingala
nin. [3] Na dait a kan nu su entu a kaped'u pan a dala pakembang'in ka
kanu dalem'u pitu gay man na nia nu bu kan a pan na su pan a dala
pakembang'in a tanda na kamalasayan a mana bun su pinggula nu kanu
kinapamagayas'u gemanat sa dalepa a Egypt, ka amaika maitu na di nu
kalipatanan su kinaliu nu a entu kanu kalupan a Egypt taman a bibiag
kanu pan. [4] Dait a dala mailay a pakembang kanu lusud'u kalupan nu kanu
dalem'u pitu gay enggu nia dait na nia nin kagkapita na dala masama kanu
igkurban nu kanu magabi nu muna-muna a gay nu kapedsela-sela nu. [5] Na
di kapakayan a igkurban su kurban a Kanduli nu Kalipuas sa apia endaw
den kanu manga dalepa a ibpagenggay sa lekanu nu Kadenan a Mapulu
a Kadenan tanu. [6] Ka lu bu mapakay a igkurban kanu dalepa a mapamili
nu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu a kasimban kanu ingala nin. Na
lu nu bu ba igkurban su entu sa kanu kadsukilep'u senang a mana bun
su kutika a kinaganat'u kanu dalepa a Egypt. [7] Na ilutu nu taman sa kan
nu su entu lu kanu dalepa a mapamili nu Kadenan a Mapulu a Kadenan

---

[i] **16:1 su ulan-ulan nu Abib** Su muna-muna a ulan-ulan sa kanu kalindariu nu manga Hibru, iganat kanu luk'u ulan-ulan nu March taman kanu luk'u ulan-ulan nu April.

tanu. Nia nin kagkapita na embalingan kanu kanu manga balung-balung a
tuleda nu. 8 Na kanu dalem'u nem gay na nia nu bu kan a pan na su dala
pakembang'in, ka nia nin ikapitu gay na da kanu enggalebek sa apia ngin
ka nia nu enggula na endidilimudan kanu sa kasimba kanu Kadenan a
Mapulu a Kadenan tanu.

Su Kapedsela-sela kanu Kanduli nu Muna-muna a Masabpet

9 "Na bilang kanu sa pitu kapadian iganat kanu kabpeludsu pedsabpet
kanu pinangangawidan. 10 Entu pan ka idsela-sela nu kanu Kadenan
a Mapulu a Kadenan tanu su Kanduli nu Mauli a Masabpet[j] sia
makanggulalan kanu maluwag sa ginawa a kabpagenggay sia luyud kanu
ngin i palihala a inenggay sa lekanu nu Kadenan a Mapulu a Kadenan
tanu. 11 Na enggalaw-galaw kanu sia kanu adapan nin a kaped'u su manga
wata nu a babay-mama enggu su manga ulipen nu a babay-mama taman
den kanu manga taw a tupu nu Libi a 'bpamegkaleben kanu manga dalepa
nu, maitu bun su manga lapu, su manga ilu enggu su manga balu a
'bpamegkaleben san sa lekanu. Na lu nu i entu idsela-sela kanu dalepa a
mapamili nin a kasimban kanu ingala nin. 12 Na nia nu 'gkakalendem na
nabaluy kanu bun a ulipen lu kanu dalepa a Egypt. Kagina ka maitu, na
paginapas'u i kanggulalan nu lun su nia a manga kasuguan.

---

[j] **16:10 Kanduli nu Mauli a Masabpet** Su nia a kanduli na bedtuan sa Pintikus a nalabit sia kanu Pinggalebek 2 ayat 1 sia kanu Kitab Injil.

Su Kanduli nu manga Balung-balung a Tuleda

13 “Na idsela-sela nu su Kanduli nu Balung-balung a Tuleda kanu
dalem'u pitu gay ulian nu kapasad'u gemunu kanu manga bantad kanu
tagikan enggu kalulis'u kanu manga unga nu pamumulanen nu a ubas.
14 Na enggalaw-galaw kanu kanu timpu nu kapedsela-sela nu a kaped'u su
manga wata nu a babay-mama enggu su manga ulipen nu a babay-mama
taman den kanu manga taw a tupu nu Libi, su manga lapu, su manga ilu
enggu su manga balu a 'bpamegkaleben kanu dalepa nu. 15 Idsela-sela nu
su entu kanu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu sa kanu dalem'u pitu gay
lu kanu dalepa a mapamili nin. Kagina palihalan nin man su langun nu
inawidan nu enggu su langun nu enggulan nu asal'a makadsela-sela kanu
sa mapia. 16 Na nia dait na uman lagun na su langun nu manga mama na
mamung silan sa kapangadap kanu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu
lu kanu dalepa a mapamili nin sa kanu telu timan a nia a kapegkanduli
a mana su kapegkanduli sa pan a dala pakembang'in, su kapegkanduli
kanu muna-muna a masabpet enggu su kapegkanduli kanu manga
balung-balung a tuleda. Na uman i isa na dait a aden mait'in a igkurban
nin kanu Kadenan a Mapulu 17 sa u ngin bu i magaga nin sia luyud kanu
inenggay lun nu Kadenan a Mapulu a palihala.

Su Kapangukum'u 'Gkangaunutan

18 “Na pamili kanu sa 'bpamangukum enggu 'gkangaunutan kanu uman
i tribu nu sa kanu langun nu dalepa a ibpagenggay sa lekanu nu Kadenan
a Mapulu. Ka silan i mabaluy a mamangukum sa wagib kanu manga taw.

19 Na nia dait na di silan mangukum sa dikena wagib, di silan edsulamig
sa kapangukum'ilan enggu di silan temalima sa bayad kagina su bayad na
makapisek kanu mata nu balaitungan enggu makapelen sa kaenggay sa
kawagib kanu manga taw a pakabenal. 20 Na nia dait na u ngin i wagib na
entu ba i endatu sa lekanu ka enggu kanu makapaguyag-uyag sa mapia
enggu makua nu su kalupan a ipapenggumaked sa lekanu nu Kadenan a
Mapulu a Kadenan tanu.

Su Kasapal sa Kasimba kanu Pegkakadenanen

21 "Na da kanu mapatindeg sa apia ngin a kayu a palaus a tanda kanu
pegkakadenanen a si Asira sia kanu ubay nu pegkurbanan a umbalen
nu kanu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu. 22 Da kanu bun a benal
mapatindeg sa tademan a watu a palaus a pedsimban. Ka sangat a di
'gkalilinian nu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu su langun na entu."

17 1 Nia pan kadtalu nu Musa na "Da kanu 'gkurban kanu Kadenan
a Mapulu a Kadenan tanu sa sapi atawa ka bili-bili a aden tila
nin atawa ka aden sadil'in na sangat a di makasuat i entu kanu Kadenan a
Mapulu a Kadenan tanu.

2 "Na amaika aden isa sa lekanu, magidsan i babay-mama a penggula
sa mawag a di a benal pakasuat kanu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu
kanu apia endaw kanu dalepa a ibpangenggay sa lekanu nu Kadenan a
Mapulu a Kadenan tanu ka sinungkang'in su kapasadan kanu Kadenan
a Mapulu 3 ka sinemimba kanu manga pegkakadenanen atawa ka kanu
senang, ulan-ulan, atawa ka manga bitun kanu langit a inisapal ku, 4 na
amaika mapanudtul sa leka su entu atawa ka makineg'u, na amad'u sa

mapia su entu. Na amaika maamad'u sa benal su makapangingilu a entu a
penggulan san sa Israil [5] na pananggit'u su penggula sa entu magidsan
i babay-mama lu kanu bengawan nu siudad ka pamengelen sa watu
taman sa matay. [6] Ugaid'a apia ka maitu na mapakay bu a imatayan su
taw amaika aden dua kataw atawa ka telu kataw a makadsaksi lun sa
'gkabenalan sekanin. Ka amaika sakataw bu i edsaksi lun sa 'gkabenalan
na di sekanin dait a imatayan. [7] Na su namedsaksi i muna-muna a mengel
sa watu kanu taw a entu a 'gkawagiban sa kapatay, entu pan ka su langun
nu manga taw. Na kanu maitu a ukit na maawa nu su manga mawag a
galebek san sa lekanu.

Su Wagib a Napagayunan nu 'Bpamapegkurban enggu 'Bpamangukum

[8] "Na sia kanu manga dalepa nu na aden a entu na kapasangan su
'bpamimitialan sa kaenggay nin sa kawagib kanu kamutuan a mana su
kinaimatay, su kinapagukag atawa ka su kinapakasakit kanu taw. Amaika
maitu na pamagayasi nu su entu mananggit lu kanu dalepa a mapamili
nu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu. [9] Na lu nu ibpanun su entu kanu
'bpamangurban a manga taw a tupu nu Libi enggu kanu 'bpangukum kanu
entu a timpu ka silan i mataw lun sa kaenggay sa kawagib kanu entu a
maugat a bitiala. [10] Na dait a talima nu su ngin i kabputusan nu bitiala
nilan lu kanu dalepa a mapamili nu Kadenan a Mapulu pantag kanu
kaenggay sa kawagib kanu taw. Na paginuguti nu sa mapia su langun na
ipapata nilan sa lekanu. [11] Dait a talima nu enggu paginuguti nu u ngin i
kukuman nilan sia luyud kanu kasuguan. Di nu a benal semungkang su
ngin i nabputusan na bitiala nilan a edtalun nilan sa lekanu. [12] Na apia

entain i di nin taliman su kinaenggay sa kawagib'u 'bpangukum atawa
ka su 'bpangurban kanu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu, na dait a
imatayan su entu a taw. Na kanu maitu ba a ukit na maawa nu su mawag
a galebek kanu dalepa a Israil. 13 Na su langun na taw a makakineg kanu
entu na kagilekan silan taman sa di den manggula 'bpaluman su entu san
sa lekanu.

Su Kabetad sa Datu

14 "Na amaika lu kanu den kanu kalupan a inggay sa lekanu nu
Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu enggu manggumaked'u den su entu
taman sa makagkaleben kanu den lu ba, daka nia nu madtalu na 'Mamili
tanu sa datu a mangunanan sa lekitanu a mana bun su manga bangsa a
nakalibet sa lekitanu.' 15 Na mapakay kanu a metad sa datu nu, ugaid'a
talanged'u bu i nia nu makabetad na su datu a pinamili nu Kadenan a
Mapulu a Kadenan tanu. Na nia dait a makabetad'u a datu na su taw bun
a Israil. Di kanu mapakay a metad sa datu a lapu kanu dalepa nu kagina
dikena nu sekanin tupu. 16 Apia ka maitu, na su mabaluy a datu nu na di
dait a mapagkadakel sekanin sa kuda atawa ka pambalinganen nin sa
dalepa a Egypt su manga taw nin asal'a makapamasa sa madakel a kuda
kagina nia pidtalu sa lekanu nu Kadenan a Mapulu na 'Da kanu den a
benal embalingan lu.' 17 Di bun dait a mangaluma su datu sa madakel ka
basi kataligkudanan nin su Kadenan a Mapulu. Di bun dait a makalimud
sekanin sa madakel a pilak enggu bulawan. 18 Na amaika mayan den
sekanin kanu kulesi nu pendatuan nin, na nasisita a isulat'in su manga
kasuguan sia kanu adapan nu 'bpamangurban a manga taw a tupu nu

Libi. [19] Na di nin pitasen su entu enggu tatap'in batian taman a bibiag
pan sekanin ka enggu sekanin 'gkataw magilek kanu Kadenan a Mapulu
a Kadenan tanu. Paginapasen nin i makanggulalan nin su langun na
kadtalu nu Kadenan a Mapulu kanu nia a kasuguan enggu manga atulan
[20] ka enggu di nin makabpapulu i ginawa nin kanu manga pagidsan nin a
manga taw a Israil enggu di nin kataligkudanan su manga kasuguan. Na
amaika maitu, na sekanin taman kanu manga muliataw nin na makandatu
sa mauget sa dalepa a Israil.”

Su Umun kanu 'Bpamangurban

18 [1] “Na su 'bpamangurban a tupu nu Libi taman den kanu langun
nu tupu nu Libi na di silan kaumunan sa apia ngin a kalupan sa
Israil. Nia nilan makan na su umun kanu Kadenan a Mapulu a ipegkurban
nu manga taw. [2] Di silan kaumunan atawa ka kabpusakan sa kalupan,
dikena mana su ped a tribu sa Israil a kaumunan. Ka nia nilan umun na su
galebekan kanu Kadenan a Mapulu a mana bun su inibpasad'in kanilan.
[3] “Na nia ibpagumun kanu 'bpamangurban a ebpun kanu ipegkurban
a sapi atawa ka bili-bili na su bubun nin a mag sa pulu enggu su baka
nin taman kanu langun nu sia kanu didalem'u tian nin. [4] Ibpagumun bun
kanilan su muna-muna a unga nu masabpet a bantad, bagu a ig'a ubas,
lana enggu su muna-muna a bumbul'u bili-bili kanu kinatabungaw lun.
[5] Kagina su Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu na pinamili nin su manga
mama a tupu nu Libi kanu langun nu tupu nu Israil asal'a makanggalebek
sia sa lekanin a Kadenan a Mapulu taman sa taman.

6 “Na apia entain a taw a tupu nu Libi a pegkaleben kanu apia endaw
kanu dalepa sa Israil a miug lemu kanu dalepa a mapamili nu Kadenan
a Mapulu a kasimban sa lekanin 7 na mapakay sekanin a enggalebek lu
sa kapangurban kanu Kadenan a Mapulu a mana su manga pagidsan
nin a taw a tupu nu Libi a penggalebek sa kabpangurban lu kanu
Kadenan a Mapulu. 8 Na makatalima bun sekanin sa umun a makan nin
a pagidsan kanu kadakel'u ibpagenggay kanu manga taw a tupu nu Libi
a penggalebek lu, apia aden pan 'gkatalima nin a ebpun kanu pasa nu
kaaden nu sakambinabatan nin.

Su Kabpangalintaw enggu su Ped pan a Inisapal a Adat-betad'u manga Taw

9 “Na amaika lu kanu den kanu kalupan a ibpagenggay sa lekanu
nu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu, na di nu a benal milingi su
makangingilu a adat-betad'u manga bangsa lu. 10 Apia entain sa lekanu na
dala temutung kanu wata nin a magidsan i babay-mama asal'a makaapal'in.
Da kanu penggula sa kapangingilayan atawa ka kabpangalintaw atawa ka
kapamungkaid sa ped 11 atawa ka kapaminta-minta atawa ka kabpanun
kanu di 'gkangailay enggu aluak'u minatay. 12 Na su penggula sa manga
maitu ba a galebekan na sangat a makangingilu sekanin kanu Kadenan a
Mapulu. Na nan bun ba i sabap'in i kapaawa nu Kadenan a Mapulu kanu
manga bangsa a nan kanu adapan nu sabap kanu namba a pakangingilu a
galebekan. 13 Na nia dait na palalayun nu i dala makatila sa lekanu sia
kanu adapan nu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu. 14 Na su manga
bangsa a nan a pebpagawan nu kanu kalupan na 'bpaginugut kanu
'bpamangalintaw enggu 'bpamangingilayan. Ugaid'a sekanu na dikena

kanu pedsugutan nu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu sa kanggula nu sa manga maitu.

Su Nabi a Makapagidsan nu Nabi Musa

15 “Na su Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu na semugu san sa lekanu
sa nabi a maya ba sa laki a san bun ebpun sa lekanu enggu sakalugu nu
bu. Na pakikineg'u su entu a nabi. 16 Kagina nia ba man i pinangeni nu
kanu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu sa kanu gay nu kinandidilimudan
nu lu kanu palaw a Hurib, sa nia nu kadtalu na ‘Di ka den ipebpakikineg
sa lekami 'bpaluman su suala nu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu
enggu di ka den mapailay sa lekami 'bpaluman su 'bpangalaw-kalaw a
apuy ka matay kami.’ 17 Tembu nia pidtalu nu Kadenan a Mapulu sa laki
na ‘Benal silan kanu pidtalu nilan a nan. 18 Na semugu aku lu kanilan sa
nabi a san bun ebpun kanilan enggu sakalugu nilan bun a makapagidsan
sa leka. Na ipadtalu ku kanu nabi a entu su apia ngin a pegkiugan ku
pedsugu kanilan taman sa isampay nin kanilan su langun nu entu. 19 Na
apia entain i di makikineg kanu kadtalu ku sia makanggulalan kanu nabi
a entu na siksan ku. 20 Ugaid'a apia entain menem a nabi i edtalu-talu sia
kanu ingala ku sa dikena ku lun ipedsugu atawa ka pedtalu-talu sia kanu
ingala nu pegkakadenanen na su entu ba a nabi na dait a imatayan.’ 21 Na
aden a entu na madtalu na ginawa nu i ‘Panun ba i kataw nami sa su entu
a kadtalu na dikena ebpun kanu Kadenan a Mapulu?’ 22 Na amaika su
pedtalu-talun nu nabi a sia kun pakanggulalan kanu ingala nu Kadenan
a Mapulu ka di manggula atawa ka di matuman na nia nin maena na su

entu a kadtalu na dikena ebpun kanu Kadenan a Mapulu. Na di nu i entu ipegkagilek ka 'gkait bu na kasandag su kadtalu nu entu a nabi.”

Su manga Siudad a Kapalalaguyan nu Taw a Nakapatay sa Dikena nin Pidtibaban

19 [1] Nia pan pidtalu nu Musa na “Amaika mabinasa den nu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu su manga bangsa kanu kalupan a ibpagenggay nin sa lekanu enggu makapaawa nu den silan taman sa 'gkaleben kanu den kanu manga siudad'ilan enggu kanu manga walay nilan, [2] na pamili kanu sa telu timan a siudad kanu kalupan ba a entu a ibpagenggay sa lekanu nu Kadenan a Mapulu. [3] Na bad'u sa telu bad su kalupan ba a entu. Na uman i sabad kanu entu na umbali nu sa manga lalan asal'a apia entain i makapatay sa dikena nin pidtibaban na lu ba makapalalaguy kanu isa kanu entu a siudad.[k]

[4] “Na nia atulan kanu taw a makapatay sa ped'in sa dikena nin pidtibaban enggu dala ukag'ilan paganay na mapakay a makapalalaguy kanu entu a siudad taman sa makapaguyag-uyag sekanin lu sa da makagkaid lun. [5] Na maitu bun ba, amaika aden taw a lemu kanu damakayu a kaped'in su pagubay nin asal'a makakua silan sa kayu, na sia kanu kabpelibel'in kanu kapa sa kanu kapedtebped'in kanu kayu ka nasu su kapa nin enggu nasugat'u ulu nu kapa su kaped'in taman sa minatay na mapakay a makapalalaguy su nakapatay lu kanu isa kanu entu a siudad enggu makapaguyag-uyag sekanin lu sa da makagkaid lun. [6] Ugaid'a

---

[k] **19:2-3** Mailay su manga siudad a pinamili kanu sebangan nu lawas'a ig a Jordan sia kanu Diutirunumi 4 ayat 41 taman sa 43.

amaika mawatan a benal su siudad a entu a kapalalaguyan nu nakapatay,
na aden a entu na paneleden sekanin nu suled'u minatay a 'gkangalipunget
a benal taman sa magaus'ilan na matay nilan sekanin, apia nia nin kaaden
i di dait a imatayan sekanin kagina dikena nin pidtibaban su kinapatay
nin lun enggu dala ukag'ilan paganay. 7 Na entu ba i sabap'in i kapedsugu
ku sa lekanu sa senggay kanu sa telu kasiudad a kapalalaguyan.

8–9 "Na inggay man nu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu su
langun nu kalupan a inibpasad'in kanu katupuan tanu amaika menem ka
paginapasen nu i kapaginugut'u kanu langun na kasuguan a ipedsugu ku
sa lekanu saguna, a ikalimu nu su Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu
taman sa unutan nu su langun na ukit'in. Na amaika pagkauladen den
nu Kadenan a Mapulu su 'gkasakupan nu a manga dalepa a mana bun
su inibpasad'in kanu manga katupuan tanu na mapakay kanu menem a
muman sa telu timan a siudad a makauman nu kanu telu timan a entu
a siudad. 10 Na kanu maitu ba a ukit na dili makaigis su lugu nu taw
a dala kadupangan nin sia kanu kalupan a mabpusaka nu a inggay sa
lekanu nu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu. Na amaika maitu na di
kanu kasenditan sa kanu kaigis'u lugu nu taw a dala kadupangan nin.

11 "Ugaid'a amaika aden taw a 'gkalipungetan nin a benal su kaped'in
taman sa inayanan nin ka inimatayan nin, entu pan ka nalalaguy
sekanin kanu isa kanu entu a manga siudad, 12 na dait a ipakua sekanin
kanu 'gkangaunutan kanu pegkalebenan nin a siudad ka inggay nilan
sekanin kanu suled'u minatay a pedsuli lun ka asal'a matay. 13 Na di nu a
benal sekanin lemati sa nanam, ka dait man a maawa kanu dalepa a Israil
su taw a pebpagigis sa lugu kanu taw a dala kadupangan nin. Na amaika
maitu na makapaguyag-uyag kanu sa mapia.

Su pantag sa Endulunan nu Kalupan

14 “Na di dait a palinen su tanda nu endulunan nu lupa nu pagubay nu
a inibetad pan nu nangauna a manga taw sa kanu kalupan a ibpagenggay
sa lekanu nu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu a manggumaked'u.

Su manga Atulan pantag sa Kapedsaksi

15 “Na di mapakay a sugaten sa kawagib su taw sa apia ngin a
kadupangan amaika sakataw bu i edsaksi lun. Na nia bu mapakay a
sugaten sa kawagib na amaika su taw ka aden dua kataw atawa ka telu
kataw a edsaksi lun sa 'gkabenalan sekanin. 16 Na amaika aden edsaksi
sa dikena benal ka senditan nin su kaped'in sa penggula sa mawag, 17 na
patindegen silan dua sia kanu adapan nu Kadenan a Mapulu, sia kanu
adapan nu 'bpamangurban enggu kanu 'bpamangukum kanu entu ba
a timpu. 18 Na su 'bpamangukum na dait a amaden nilan sa mapia su
entu. Na amaika maamad i su pedsaksi ka dikena benal su ipedsaksi nin
kanu ped'in, 19 na makin sekanin i sugaten sa kawagib a mana bun su
pegkiugan nin a isugat sa kawagib kanu pedsenditan nin. Na kanu maitu
a ukit na maawa nu su manga mawag a galebek san sa lekanu. 20 Na su
langun na taw a makakineg kanu entu na kagilekan silan taman sa di den
manggula 'bpaluman su maitu san sa lekanu. 21 Na di nu a benal lemati sa
nanam su maitu a taw. Na amaika nakapatay sekanin na imatayan bun
sekanin, amaika nakapisek na piseken bun, amaika nakabungi na bungin
bun, amaika menem ka nakalepu sa lima atawa ka ay na lepun bun su
lima nin atawa ka ay nin.”

Su manga Atulan sa Kambunua

20 [1] Nia pan pidtalu nu Musa na “Amaika embunua kanu kanu
manga kuntela nu enggu mailay nu i labi a madakel su manga
kuda nilan, manga kalisa nilan enggu manga sundalu nilan kumin sa
lekanu na da kanu magilek kanilan. Ka su Kadenan man a Mapulu
a Kadenan tanu i pedtapid sa lekanu a su Kadenan tanu a napaliu sa
lekanu kanu kalupan a Egypt. [2] Na bagu kanu lemudsu embunua na su
'bpangurban na dait a lemu kanu kasangulan nu manga sundalu [3] ka
edtalun nin kanilan i ‘Hu sekanu a manga taw a Israil, pakikineg kanu!
Saguna na pedsangul kanu sa pembunuan. Na di nu mawai sa inam su
ginawa nu, da kanu magilek, da kanu matiagka atawa ka kukuken na
gilek. [4] Kagina su Kadenan a Mapulu i pedtapid sa lekanu sa kambunua
nu kanu manga kuntela nu ka sekanin man i maninindeg sa lekanu asal'a
manaban kanu.’

[5] “Na mapasad su entu na nia menem embitiala kanu manga sundalu
na su 'gkangaunutan nilan sa nia nilan edtalun na ‘Amaika aden sa
lekanu i bagu pan i kinambalay nin kanu walay nin enggu dala nin
pamun kagkanduli na dait a embalingan muli lu kanu walay nin, ka basi
matay sekanin kanu pembunuan na ped a taw i makagkanduli lun. [6] Na
amaika menem ka aden sa lekanu i namula sa pamumulanen a ubas
enggu dala nin pamun katekawi keman i unga nin na dait a embalingan
muli lu kanu walay nin ka basi matay sekanin kanu pembunuan, na ped
a taw i makakan kanu muna-muna a unga nu entu. [7] Na maitu bun ba,
amaika aden sa lekanu i aden ipembalaya nin na dait a embalingan muli
lu kanu walay nin ka basi matay sekanin kanu pembunuan, na salakaw

den i makagkaluma kanu balay nin.’ [8] Na edtalun bun nu 'gkangaunutan
nilan i ‘Amaika aden sa lekanu i 'gkagilekan atawa ka pegkalubay i
manggiginawa nin na dait a embalingan muli lu kanu walay nin ka aden
a entu na makalalagit'in pan sa kagkalubay na manggiginawa su manga
ped'in.’ [9] Na amaika mapasad den edtalu su entu nu 'gkangaunutan
nu manga sundalu na mamili silan sa manga makapangunanan kanu
manga sundalu.

[10] “Na amaika masupeg kanu den kanu siudad a 'bpelusudan nu na
enggi nu muna silan sa kutika a kasangkup'ilan. [11] Na amaika taliman
nilan su atulan nu a entu a kasangkup'ilan taman sa ukan nilan su
bengawan nu siudad'ilan, na mabaluy nu silan langun a manga ulipen nu
asal'a makanggalebek sa lekanu sa peges. [12] Na amaika menem ka di silan
semangkup, ka matu silan embunua sa lekanu, na entu pan ba ka lusudi
nu silan. [13] Na amaika ipatalaw den silan sa lekanu nu Kadenan a Mapulu
a Kadenan tanu na pangimatayi nu su langun na manga mama nilan.
[14] Ugaid'a mapakay a biagen nu su manga babay nilan, su manga wata
nilan enggu panguan su pangangayamen nilan taman den kanu langun
pan a kaaden a mapakay a makua kanu entu a siudad. Na mapakay nu a
usalen su langun na nakua nu kanu manga kuntela nu ka su Kadenan a
Mapulu a Kadenan tanu i minenggay sa lekanu sa entu. [15] Na maitu ba i
enggula nu kanu manga siudad a mawatan kanu manga siudad'u manga
bangsa a pedsakupen nu. [16] Ugaid'a su manga siudad a lu demun kanu
kalupan a ibpagenggay sa lekanu nu Kadenan a Mapulu a mabpusaka
nu, na dait a dala isama nu kanilan a bibiag [17] ka ibped'u mimatay su
manga taw a Hit, manga taw a Amur, manga taw a Kanaan, manga taw a
Piris, manga taw a Hib enggu manga taw a Hibus a mana bun su inisugu

nu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu. [18] Ka amaika di nu enggulan su
entu, na pamandun kanu nilan sa langun na makangingilu a galebek a
penggulan nilan kanu manga pegkakadenanen nilan. Na sabap sa entu na
embaladusa kanu kanu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu.
[19] "Na amaika kaugetan su kalusud'u kanu siudad sa kaagaw nu lun
na di nu pembinasa su manga kayu a 'bpamangunga lu sa kapanibpad'u
lun sa kapa. Mapakay a panganen nu su manga unga nu kayu lu ugaid'a
di nu bu manebped kagina dikena entu i manga kuntela nu. [20] Na nia
bu mapakay a panebpeden nu na su manga kayu a di 'bpamangunga ka
umbal'u a manga panikan enggu tantawan sa kasakup'u kanu siudad a
'bpagatu pembunua sa lekanu taman sa maagaw nu su entu."

Su Atulan pantag kanu Taw a Inimatayan sa Dala Katawi u Entain i Minimatay Lun

21 [1] Nia pan pidtalu nu Musa na "Amaika lu kanu den kanu kalupan
a ibpagenggay sa lekanu nu Kadenan a Mapulu a Kadenan
tanu enggu aden mailay nu a bangkay lu kanu maliwanag a di nu
katawan u entain i minimatay lun [2] na dait a su 'gkangaunutan enggu
su 'bpamangukum na lemu kanu bangkay ka enggu nilan matembu u
endaw i siudad i masiken sa langun kanu nabetadan nu entu a bangkay.
[3] Na su 'gkangaunutan kanu siudad a masupeg sa langun kanu entu
a bangkay na dait a mamili sa manguda a babay a sapi a da pan
makapanggalebek atawa ka makadadu. [4] Na pananggiten nilan su entu
lu kanu lepak a 'bpagukitan na ig a da pan a benal madadu atawa ka
kapamulai ka lu nilan ba lepun su lig'u entu a sapi asal'a matay. [5] Na dait

bun a lemu su 'bpamangurban a tupu nu Libi, kagina silan i pinamili
nu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu a makanggalebek sa lekanin
enggu makapamalihala sia makanggulalan kanu ingala nin a Kadenan
a Mapulu. Na silan i mataw menggay sa kawagib kanu langun na di
'bpamagayunan apeg den nu kapakasakit'u taw kanu ped'in. [6] Na su
langun nu 'gkangaunutan kanu entu a siudad a masupeg sa langun kanu
entu a bangkay na dait a pamuanawan nilan su manga lima nilan lu kanu
manguda a sapi a linepu i lig'in [7] ka nia nilan edtalun na ‘Dikena sekami
i minimatay sa lekanin enggu dala nami mailay u entain i minimatay
lun. [8] Hu Kadenan a Mapulu, ampun ka su manga taw nengka a Israil a
inilipuas'engka. Di ka pedsuguti a silan i kadtempuan sa kinaimatay kanu
taw a nia a dala kadupangan nin.’ Na amaika maitu na maampun kanu
kanu kinaimatay kanu entu a taw. [9] Na di kanu masugat'a kawagib sa
kanu kinaimatay kanu entu a taw a da kadupangan nin kagina pinggula
nu mambu su ngin i wagib sia kanu adapan nu Kadenan a Mapulu.

Su Atulan sa Kapangaluma kanu Babay a Nabiag sa Kinambunua

[10] “Na amaika embunua kanu kanu manga kuntela nu taman sa
patabanen kanu nu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu enggu mabiag'u
silan, [11] na upama ka aden mailay nengka kanu manga nabiag a manisan
a babay enggu nalilinian nengka sekanin taman sa kiugan nengka a
mapangaluma [12] na pananggit ka su babay a entu lu kanu walay nengka
ka kikisen nin su buk'in enggu tebpedan nin su manga kanuku nin.
[13] Pasambian su balegkas'in sa kanu kinabiag lun enggu dait a lu demun
sekanin kanu walay nengka kanu dalem'u saulan gagalu nu kapenggagaw

nin kanu manga lukes'in a minatay. Na ulian nu entu, na mapakay
den a pakawingan nengka asal'a mabaluy a kaluma nengka. [14] Ugaid'a
amaika mauma su timpu a kasemuan nengka sekanin na suguti ka
sekanin a makambaya-baya enggu di ka den sekanin 'bpasa kagina dikena
den sekanin ipedtimbang pan sa ulipen sabap sa nakapagkaya nengka
den sekanin.

Su Kawagib'u Kaka sa Langun a Wata

[15] "Na upama ka su mama ka aden dua kataw a kaluma nin a nia nin
bu ipegkalimu na su sakataw ka su sakataw na di nin ipegkalimu enggu
aden manga wata nin a mama kanu dua kataw a entu a kaluma nin,
ugaid'a su kaka sa langun a wata nin a mama na wata nin kanu dikena nin
ipegkalimu a kaluma. [16] Na amaika pagumunen nin den kanilan su kaaden
nin na nia dait na di nin inggay su kawagib sa kakakai kanu wata a mama
nu ipegkalimu nin a kaluma ka lu nin bun dait a inggay su entu kanu
kaka sa langun a wata nin a mama kanu kaluma nin a di nin ipegkalimu.
[17] Dait a taliman nin sa ginawa nin i nia kaka sa langun a wata nin na su
wata nin kanu kaluma nin a dikena nin ipegkalimu. Inggay nin kanu kaka
sa langun a wata nin a entu su umun nin kanu langun nu kaaden nin sa
takepen nin kagina su entu a wata i muna-muna a unga nu kamamai nin,
na sa lekanin su kawagib sa kakakai.

Su Atulan pantag kanu Wata a Mama a Tatap Semungkang kanu Lukes'in

18 “Na upama ka su taw ka aden wata nin a mama a mategas i ulu nin
enggu semungkang kanu manga lukes'in taman sa di nin 'bpakikinegen
su kapapedtidtu nu ama nin atawa ka ina nin sa lekanin, 19 na amaika
maitu na pananggiten sekanin nu lukes'in lu kanu 'gkangaunutan nu
siudad lu kanu bengawan nu entu a dalepa. 20 Na nia nilan edtalun kanu
'gkangaunutan nu siudad na ‘Su wata nami a nia a mama na mategas i
ulu nin enggu pedsungkang sa lekami a manga lukes'in. Di kami nin
'bpaginugutan, magudal a benal enggu palalangut pan.’ 21 Na su langun
na mama kanu siudad na pamengelen nilan sa watu su entu a wata taman
sa matay. Na kanu maitu a ukit na maawa nu su manga mawag a galebek
san sa lekanu. Na amaika makineg'u manga taw a Israil su entu na
kangagilekan silan.

Su Ped a manga Kasuguan

22 “Na amaika aden taw a sinugat sa kawagib sa kapatay sabap sa
pinggula nin a mawag na inimatayan sekanin enggu binitin su bangkay
nin kanu kayu 23 na nia dait na su bangkay nin a entu na di dait a kauman
na mapita lu kanu kayu a binitinan lun ka nia dait na ilebeng bun kanu
entu bun ba a gay ka enggu di nu kanggiabuan su kalupan a inenggay
sa lekanu nu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu kagina su taw a binitin
kanu kayu na inipinta nu Kadenan.”

22 1 Nia pan pidtalu nu Musa na “Amaika mailay nu a nakabukawan
su sapi atawa ka bili-bili nu kaped'u a manga taw a Israil na di

nu mapadtaday su entu ka makin nu kua ka iuli nu lu kanu kigkuan lun.
[2] Ugaid'a amaika mawatan sa lekanu su pegkalebenan nu kigkuan lun
atawa ka di nu katawan u entain i kigkuan lun na pananggit'u muna su
entu lu kanu walay nu taman sa di pan 'gkakua nu kigkuan lun. Na inggay
nu su entu amaika kuan den nu kigkuan lun. [3] Na maitu bun ba i enggula
nu kanu kimar atawa ka manga balegkas'u apia entain atawa ka apia ngin
a madadag a matun nu. Di nu i entu mapadtaday. [4] Na amaika mailay nu
a maudtang kanu lalan su kimar atawa ka sapi nu kaped'u na di nu bun
mapadtaday, ka tabangi nu sekanin sa kapadtindeg'in lun.

[5] "Na di dait a embalegkas sa balegkas'a mama su babay atawa ka
embalegkas sa balegkas'a babay su mama. Kagina apia entain i enggula
sa maitu ba na di a benal kasuatan nu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu.

[6] "Na amaika aden mailay nu a salag'a papanuk kanu manga kayu
atawa ka kanu lupa a aden pipis'in atawa ka manga leman a 'bpelekepan
nu ina nin na di nu kemua su ina nu papanuk kaped'u manga pipis'in.
[7] Mapakay bun a kuan nu su manga pipis'in ugaid'a bukawani nu su
ina nin, ka amaika maitu na makapaguyag-uyag kanu sa mapia enggu
'gkalendu i umul'u.

[8] "Na amaika embalay kanu na libet'u demalinding su untul'u walay
nu asal'a di kanu kadtempuan amaika aden maulug lu a kadsabapan na
kapatay nu entu a taw.

[9] "Na di nu bun mamulai sa ped a uni su pamumulanan nu a ubas, ka
amaika enggulan nu su entu na dala masabpet'u lun ka su unga nu entu a
pinamula nu apeg'u unga nu pamumulan nu a ubas na di den kapakayan a
usalen nu pan.

10 “Na di nu bun mapadtapid mapadadu su sapi enggu kimar sa isa bu i
ingkul'ilan.
11 “Na da kanu embalegkas sa nia nin ginis na ebpun sa embidaya a
tanul. 12 Na umbali nu sa palumpung a sinubid a tali su pat a pisuk'u
tanggub a makagkalimbuas'u.[1]

Su Atulan pantag kanu Kambalagiuma

13 “Na upama ka su mama ka aden pinakawingan nin a babay, ugaid'a
ulian nu kinadulug'in lun na di nin den kalilinian 14 taman sa sinenditan
nin su kaluma nin a entu sa nia nin pidtalu na ‘Su nia a babay na
pinakawingan ku ugaid'a guna ku duluga na dikena den besen sekanin
laga.’ 15 Na su lukes'u babay na lemu kanu 'gkangaunutan lu kanu
bengawan nu siudad ka pananggiten nilan lu su amadan sa laga pamun
su wata nilan. 16 Na nia edtalun nu ama nu babay kanu 'gkangaunutan na
‘Sinugutan ku a mapangaluma nu nia a mama su wata ku ugaid'a saguna
na di nin den 'gkalilinian. 17 Na sinenditan nin pan su wata ku sa nia nin
pidtalu na “Dikena den laga su wata nengka.” Ugaid'a nia su amadan sa
laga pamun su wata ku.’ Entu pan ka belaten nu manga lukes'u babay su
ginis a aden lugu nin sia kanu adapan nu 'gkangaunutan nu siudad ka
edtalun nilan i ‘Nia su amadan sa laga pamun su wata nami.’ 18 Na su
'gkangaunutan nu siudad na sigkemen nilan su mama ka enggu 'gkasiksa.
19 Padsalan nilan sekanin sa magatus timan a pilak a lu makaenggay su
entu kanu ama nu babay kagina pinagkaya nin su laga a taw a Israil. Na
di sugutan a makambelag'in su babay a entu taman a bibiag pan sekanin.

---

[1] **22:12** Mailay su nia sia kanu Manga Bilangan 15 ayat 37 taman sa 41.

20 “Ugaid'a amaika menem ka benal su ipedsendit'u mama kanu babay
enggu dala amadan sa laga pamun sekanin 21 na pananggiten su babay a
entu lu kanu bengawan nu walay nu ama nin ka pamengelen sekanin sa
watu nu manga mama nu siudad taman sa matay sekanin, kagina masela
a kayayan kanu manga taw a Israil su pinggula nin a dikena mapia kanu
timpu a sia pan sekanin kanu walay nu ama nin. Na kanu maitu a ukit na
maawa nu su manga mawag a galebek san sa lekanu.

22 “Na amaika aden mama a nasigkem a ipegkiuga nin su babay a aden
kaluma nin, na nia dait na su mama enggu su ipegkiuga nin a babay na
imatayan silan dua. Ka kanu maitu a ukit na maawa nu su manga mawag
a galebek kanu dalepa a Israil.

23 “Na amaika aden mama a aden nailay nin a laga a mangagan den
pegkawingen taman sa pigkudi nin su entu a babay 24 na nia dait na
pananggiten silan dua lu kanu bengawan nu siudad ka pamengelen silan
sa watu taman sa matay silan. Kagina su entu a laga na apia lu bun
sekanin kanu siudad na dala demun panawag sa tabang enggu su mama
menem na natalesak'in su 'gkagkaluma nu babay. Na kanu maitu a ukit na
maawa nu su manga mawag a galebek san sa lekanu. 25 Ugaid'a amaika su
mama ka lu nin nailay su laga a mangagan den pegkawingen kanu liu nu
siudad taman sa tinegel'in 'gkudi, na nia dait na su mama a migkudi lun
bu i imatayan. 26 Na di nu 'bpamungkaidani su laga ka dala kadupangan
nin a dait a isugat lun sa kawagib sa kapatay. Kagina su nanggula nin na
nia nin kalagidan na su taw a linusudan nu kaped'in taman sa inimatayan
sekanin, 27 kagina ka lu sekanin pigkudi nu mama kanu liu nu siudad, na
apia mananawag pan sekanin sa tabang na dala bun makakineg lun asal'a
kadtabangan sekanin.

28 “Na amaika menem ka aden mama a nauman a pedtegelen nin
pegkudi su laga a dala pamun balay nin 29 na su entu a mama na masala
kanu ama nu laga sa limapulu timan a pilak enggu dait a kapakawingan
nu mama su entu a laga kagina nadupang'in sekanin. Na sabap sa
natalesak'in su laga a entu na di sugutan a embelagen nu mama sekanin
taman a bibiag pan sekanin.
30 “Na di dait a imbalagiuma nu wata a mama su kaluma nu ama nin
ka enggu di nin masungkang su kawagib'u ama nin.”

Su manga Taw a di Dait kanu Kapendidilimudan nu manga taw nu Kadenan a Mapulu

23 1 Na nia pan pidtalu nu Musa na “Su taw a kinapun atawa ka
tinebpedan sa kamamai na di mapakay a makatalabuk kanu
kapendidilimudan nu manga taw a nalusud kanu Kadenan a Mapulu.
2 “Su wata a da malusud'a kayung na di bun mapakay a makatalabuk
kanu kapendidilimudan nu manga taw a nalusud kanu Kadenan a Mapulu.
Na maitu bun su manga tupu nin taman kanu ikasapulu a tupu nin.
3 “Di bun mapakay a makatalabuk su manga taw a Amun atawa ka
su manga taw a Muab kanu kapendidilimudan nu manga taw a nalusud
kanu Kadenan a Mapulu. Na maitu bun su manga tupu nin taman kanu
ikasapulu a tupu nin, 4 kagina dala kanu nilan enggi sa makan enggu ig
a mainem'u sia kanu kinandadalaug'u sa kanu kinaliu nu kanu dalepa a
Egypt. Na binayadan nilan pan si Balaam a wata a mama ni Biur a taw sa
Pitur sa dalepa a Misuputamia asal'a makadsinta kanu nin. 5 (Ugaid'a su
Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu na da nin pakikinega si Balaam ka

makin nin binaluy a palihala sa lekanu su kinadsinta nin a entu sa lekanu
kagina su Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu na inikalimu kanu nin.)
6 Na di nu a benal silan temabangi atawa ka mabpapangilay nu i kagkapia
na kapaguyag-uyag'ilan taman a bibiag kanu pan.
7 "Na da kanu a benal mabensi kanu manga taw a Idum kagina
pagali nu bun silan.[m] Maitu bun, su manga taw a Egypt na da kanu bun
mabensi kanilan kagina nakandilapu kanu bun 'gkaleben kanu kalupan
nilan. 8 Na su manga apu nilan na kapakayan den a makatalabuk kanu
kapendidilimudan nu manga taw a nalusud kanu Kadenan a Mapulu.

Su Atulan pantag kanu Kalimpiu kanu Pegkampuan

9 "Na amaika lu kanu kanu kampu nu sa kambunua kanu manga
kuntela nu na pangabungi nu su apia ngin a makagkaledsik sa lekanu.
10 Na amaika aden sa lekanu i dikena limpiu sabap sa liniuwan na
kamamai sa kanu kinatulug'in sa magabi na lemiu sekanin kanu kampu
ka di pan sekanin edtangen lu. 11 Ugaid'a nia nin kagkalulem na 'bpaigu
sekanin, ka amaika semedep den su senang na mapakay den a embalingan
sekanin lu kanu kampu.
12 "Na senggay kanu bun sa bakanti a lupa a mabaluy a kasilias'u lu
kanu liu nu kampu. 13 Na liu kanu manga matalem'u na pananggit kanu
bun sa makakalut'u ka uman kanu mudu lu kanu bakanti a entu a lupa
kanu liu nu kampu na kalut kanu enggu tampuli nu bun u makapasad

---

[m] **23:7 pagali nu bun silan** Si Isaw a bedtuan bun sa Idum na nabpunan nu manga taw a Idum a leping sekanin nu Nabi Yakub a bedtuan bun sa Israil. Mabatia su pantag kanu kinapitas'i Isaw kanu Yakub sia kanu Manga Awal 36 ayat 6 taman sa 8.

kanu. [14] Kagina su Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu na pendidilibet kanu kampu nu asal'a makalipuas kanu nin taman sa ipatalaw nin sa lekanu su manga kuntela nu. Tembu nia dait na limpiu su kampu nu enggu dala mailay nin sa lekanu a dikena mapia ka enggu di kanu nin taligkudan.

Ped a manga Atulan

[15] "Na amaika aden manga ulipen a malalaguy mawa kanu manga mapulu nilan enggu san temumpa sa lekanu na di nu den silan mapambalingan kanu manga mapulu nilan. [16] San nu den silan pandalepa sa apia endaw kanu manga siudad'u a 'gkalilinian nilan pegkaleben enggu di nu bun silan mangumis.

[17] "Na nia dait na apia sakataw kanu manga taw a Israil a magidsan i babay-mama na dala mabaluy a sundal lu kanu manga walay a pedsimban. [18] Na di nu a benal mananggit kanu walay a 'bpangadapan kanu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu su lalaw nu kinadsundal a bayad kanu apia ngin a inibpasad kanu Kadenan kagina sangat a makangingilu i entu kanu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu.

[19] "Da kanu bun mapautang sa aden iseg'in kanu pagidsan nu bun a taw a Israil, magidsan pan i kuleta atawa ka makan atawa ka apia ngin a ipedsunged. [20] Ugaid'a amaika su manga lapu i pautangen nu na mapakay a paisegan nu su utang'ilan ugaid'a di a benal mapakay su pagidsan nu a taw a Israil. Ka amaika maitu na palihalan kanu nu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu sa kanu langun nu galebek'u lu kanu kalupan a ipapenggumaked'in sa lekanu.

21 “Na amaika 'bpasad kanu kanu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu
na di nu mapabpelis i katuman nu lun kagina su Kadenan a Mapulu a
Kadenan tanu na natatalanged a panuntulen nin su entu sa lekanu. Na
amaika di nu manggula su entu na endusa kanu sa lekanin. 22 Ugaid'a
amaika di nu enggulan i kabpasad sa lekanin na di kanu endusa. 23 Ka
apia ngin man i madtalu nu ngali nu na dait a tuman nu kagina dikena
kanu pinanegel sa kabpasad'u kanu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu.
24 “Na amaika lemu kanu kanu pamumulanen a ubas'u pagubay nu, na
mapakay a keman kanu lun sa endaw taman i kiug'a ginawa nu ugaid'a
da kanu bu temagu kanu 'bpanaguan nu a mait'u muli. 25 Na amaika
menem ka makasagad kanu lu kanu manga bantad'u pagubay nu, na
mapakay kanu a mangetes kanu tiugkayan nu entu ugaid'a da kanu bu
musal sa kumpay.”

Su Kasuguan pantag sa Kapangaluma enggu Kambelag

24 1 Nia pan pidtalu nu Musa na “Amaika su mama ka nangaluma
ugaid'a ulianan nin na di nin den kalilinian su babay sabap sa aden
natawan nin a dikena mapia kanu babay na mumbal su mama sa kasulatan
sa kambelag ka inggay nin kanu babay, entu pan ka paawan nin su babay
kanu walay nin. 2 Na amaika makagkaluma menem 'bpaluman su babay
sa ped 3 enggu nia nin ulianan na di bun sekanin kalilinian nu ikadua a
kaluma nin taman sa mumbal bun sa kasulatan sa kambelag su ikadua a
kaluma nin ka inggay nin sa lekanin ka paawan sekanin kanu walay nu
ikadua a kaluma nin atawa ka matay su mama 4 na di den maalus a idsulia
pan sekanin 'bpaluman nu nauna a kaluma nin kagina nanggiabuan den

sekanin. Na sangat a makangingilu i entu a galebekan kanu Kadenan a
Mapulu. Di a benal dait a enggulan nu su maitu a kabaladusan kanu
kalupan a ibpagenggay sa lekanu nu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu.
5 “Na amaika aden mama a bagu pamun i kinagkaluma nin, na di nu
mapaunut kanu pembunuan atawa ka sanganan sa apia ngin a kakamal
kanu dalepa sa dalem a salagun ka lu demun pan sekanin kanu walay nin
a kaped'u kaluma nin asal'a makapagkagalaw nin pan su kaluma nin.
6 “Na di nu kemua su gilingan atawa ka kisalan nu taw a ipedtiaya
kanu utang'in sa lekanu kagina mana nu bun nia kinua su kauyagan nin.
7 “Na apia entain i temangag kanu pagidsan nin a taw a Israil ka
umbalen nin a ulipen atawa ka 'bpasan nin, na dait a imatayan su
tinemangag a entu. Na kanu maitu a ukit na maawa nu su manga mawag
a galebekan san sa lekanu.
8 “Na makapantag menem kanu sakit a debpig na pangingati nu a benal
su entu. Paginuguti nu sa mapia su apia ngin a ipapata sa lekanu nu
'bpamangurban a manga taw a tupu nu Libi pantag kanu sakit a debpig sia
luyud kanu inisugu ku kanilan. 9 Nia nu 'gkakalendem na su pinggula nu
Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu kani Mariam[n] kanu kinandadalaug'u
ebpun sa dalepa a Egypt.
10 “Na amaika mapautang kanu sa apia ngin kanu kaped'u, na da kanu
lemudep kanu walay nin asal'a makua nu su ipedtiaya kanu utang'in. 11 Lu
kanu demun pangingapa sa liu, angapi nu den i kaliu lun nu 'bpagutang.
12 Na amaika su entu a taw ka miskinan taman sa nia nin den makaenggay
a ipedtiaya kanu utang'in na su tanggub'in na di nu mapadtangen sa

---

[n] **24:9 su pinggula nu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu kani Mariam** Mailay su nia kanu Manga Bilangan 12 ayat 9 taman sa 15.

lekanu su entu sa kasautan pan na magabi. [13] Imbalingan nu su tanggub
sa lekanin sa di pan semedep su senang ka enggu nin mausal kanu
katulug'in. Na amaika maitu na ipangeni-ngeni nin i kapalihalan kanu,
saleta mambu na kapianan nu bun su entu sia kanu Kadenan a Mapulu.

[14] "Na di nu semalimbut su manga sukay nu miskinan enggu su
pakanasisita a gumagalebek, magidsan pan i manga taw bun a Israil
atawa ka lapu a 'bpamegkaleben kanu dalepa nu. [15] Nia dait na inggay nu
su sukay nilan kanu uman-uman gay sa di pan semedep su senang kagina
entu bu ba i pegkuayan nilan sa kabpaguyag'ilan. Na amaika di nu inggay
mangagan na aden a entu na mangeni silan sa tabang kanu Kadenan a
Mapulu sungkang sa lekanu, na makandusa kanu sabap sa entu.

[16] "Na di dait a imatayan su manga lukes sabap kanu kabaladusan
nu manga wata nilan atawa ka imatayan su manga wata sabap kanu
kabaladusan nu manga lukes'ilan. Imatayan bu silan amaika sabap bun
kanu kanilan demun a kabaladusan.

[17] "Na di nu 'bpagawai sa kawagib su manga lapu a 'bpamegkaleben
san sa lekanu atawa ka su manga ilu. Di nu bun kemua su tanggub'u balu
a ipedtiaya kanu utang'in. [18] Nia nu 'gkakalendem na nabaluy kanu bun a
ulipen kanu dalepa a Egypt enggu su Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu
na inilipuas kanu nin lu. Na namba i sabap'in i kapedsugu ku sa lekanu sa
kanggula nu sa entu.

[19] "Na amaika magagani kanu lu kanu maliwanag'u enggu aden
kalipatanan nu a inuyun lu na di nu den pembalingani pegkua. Itagak'u
den su entu sa kanu manga lapu, kanu manga ilu enggu kanu manga balu.
Na amaika maitu na palihalan kanu nu Kadenan a Mapulu a Kadenan
tanu kanu langun nu penggalebeken nu. [20] Amaika 'bpelebas kanu sa unga

na kayu a ulibus na di nu den pembalingani pegkua su nangasama, ka
isama nu den i entu kanu manga lapu, kanu manga ilu enggu kanu manga
balu. [21] Na maitu bun ba amaika semabpet kanu sa pamumulanen a ubas
na di nu den pembalingani pegkua su nangatagak ka isama nu den i entu
kanu manga lapu, kanu manga ilu enggu kanu manga balu. [22] Nia nu
'gkakalendem na nabaluy kanu bun a ulipen kanu dalepa a Egypt. Na
namba i sabap'in i kapedsugu ku sa lekanu sa kanggula nu sa entu."

25 [1] Na nia pan pidtalu nu Musa na "Upama ka aden taw a di
'bpagayun taman sa linemu silan kanu walay nu kukuman, na su
'bpamangukum i mataw lun edtalu mayag kanilan u entain i pakawagib
enggu 'gkawagiban kanilan. [2] Na amaika nia nilan edtalun i pametayn su
'gkawagiban na padtalegkeben su entu a taw ka enggu 'gkabetay kanu
adapan nu 'bpangukum sia luyud kanu ngin i kaugat'u kadupangan a
pinggula nin. [3] Na di dait a lemampas su entu sa patpulu kabetay kagina
amaika lemampas pan sa entu, na pakababa menem gaid su malatabat'u
entu a taw kanu adapan nu madakel a taw.

[4] "Di ka man pedsukuba su ngali nu sapi gay nin penggunu.

Su Atulan sa Kagkaluma kanu Kaluma nu Suled a Minatay

[5] "Na su edtebped sa pused a mama ka magubay bu i pegkalebenan
nilan, na amaika su sakataw kanilan ka minatay a dala makambata
sa wata a mama na su kaluma nu minatay a suled'in na dili mapakay
a makagkaluma sa ped ka lu bu mapakay a mangaluma kanu
sakambinabatan bun nu kaluma nin. Su tebped sa pused'u minatay
i dait a makapangaluma sa lekanin ka enggu nin makanggulalan su

nakabpaliugat[o] lun a kaenggan nin sa muliataw su suled'in. [6] Na su kaka
sa langun a wata a mama nilan na makatimbang sa wata nu suled'in a
minatay ka enggu di madadag su ngala nu suled'in kanu dalepa a Israil.
[7] "Ugaid'a amaika su suled'u minatay ka di nin kalilinian a
mapangaluma nin su balu nu suled'in, na lemu su balu a entu kanu
'gkangaunutan lu kanu bengawan nu siudad. Na nia nin edtalun kanilan
na 'Su suled'u kaluma ku a minatay na inikias'in i kapangaluma nin sa
laki asal'a kaenggan nin sa muliataw
su suled'in sia sa dalepa a Israil. Di nin ipenggulalan su nakabpaliugat
lun a kaenggay nin sa muliataw kanu suled'in.' [8] Na amaika maitu na
ipatawag sekanin nu 'gkangaunutan nu siudad ka imbitiala nilan sekanin.
Na amaika itegel'in bun i di nin kapangaluma kanu balu nu suled'in,
[9] na su balu nu suled'in na semupeg sa lekanin lu kanu adapan nu
'gkangaunutan ka iawa nin su ampis'u ay nu mama a entu enggu dudan
nin su beneng'in ka nia nin lun edtalun na 'Maya ba i pakaidan kanu
mama a di miug sa kaenggay nin sa muliataw kanu suled'in a minatay.'
[10] Na su sakambinabatan nu entu a mama na mabadtug kanu lusud'u Israil
sa su sakambinabatan nin na inawan sa ampis'a ay.

Su Ped pan a manga Kasuguan

[11] "Na amaika aden malimbul a dua kataw a mama enggu su kaluma nu
sakataw kanu manga mama a entu ka pidtabangan nin su kaluma nin sa

---

[o] **25:5** Su **nakabpaliugat** sia na nia ba i adat-betad'ilan a dait a pangaluman nu suled'u minatay su balu nu suled'in ka endaw i mambata nilan a kaka sa langun na makatimbang sa wata nu suled'in a minatay.

ukit'a kakapet'in sa mailut kanu sangulan nu kuntela nu kaluma nin, [12] na
dait a tebpedan sa lima su entu a babay enggu di dait a latan sa nanam.
[13] "Na nia dait na da kanu edsalimbut sa kapanimbang'u [14] enggu
da kanu bun edsalimbut sa kapanembu nu. [15] Nia nu usal na su
dikena salimbuten a timbangan enggu ibpanembu ka enggu kanu
makapaguyag-uyag sa mauget kanu kalupan a ibpagenggay sa lekanu nu
Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu. [16] Kagina di a benal man 'gkasuatan
nu Kadenan a Mapulu su taw a salimbuten.

Su Kasuguan sa Kaimatay kanu manga Taw a Amalik

[17] "Na 'gkakalendem'u su ngin i pinggula nu manga taw a Amalik
kanu timpu a sia kanu pan kanu kapendadalaug'u kanu kinaliu nu sa
dalepa a Egypt. [18] Pinamakutan kanu nilan mamunu sa kanu timpu a
'gkangalubayan kanu enggu 'gkangalugat kanu. Pinangimatayan nilan su
manga kaped'u a 'gkangauli sia kanu kabpelakaw nu. Dala demun a benal
gilek'ilan kanu Kadenan. [19] Kagina ka maitu, na amaika enggan kanu den
nu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu sa kapangintelenen nu kanu manga
kuntela nu lu kanu kalupan a ibpagenggay nin a makabpusaka nin sa
lekanu na imatayi nu su langun nu manga taw a Amalik ka enggu di den
silan magkalendem kanu liwawaw nu dunia. Na di nu a benal i nia ba
lemipatani."

Su Muna-muna a Sabpet

26 [1] Na nia pan pidtalu nu Musa na “Amaika manggumaked'u den su
kalupan a ipebpusaka sa lekanu nu Kadenan a Mapulu a Kadenan
tanu taman sa kagkalebenan nu den su entu, [2] na kua kanu kanu langun
nu muna-muna a masabpet'u kanu kalupan a inibpusaka nu Kadenan sa
lekanu. Na ibetad'u su entu kanu bukag ka pananggit'u kanu dalepa a
mapamili nu Kadenan a Mapulu a kasimban kanu ingala nin. [3] Na angay
kanu lu kanu 'bpangurban a natabu kanu entu a timpu ka edtalu nu uman
i isa sa lekanin i ‘Saguna na ipebpayag ku kanu adapan nu Kadenan a
Mapulu a Kadenan tanu i nakauma aku den kanu kalupan a inibpasad'in
kanu manga katupuan tanu.’ [4] Na amaika kuan den nu 'bpangurban sa
lekanu su entu a bukag na ibetad'in lu kanu kasangulan nu 'bpangurbanan
kanu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu. [5] Entu pan ka ipayag'u uman i
isa su nia kanu adapan nu Kadenan a Mapulu sa nia nin edtalun na ‘Su
katupuan nami na taw a Aram a dala talanged a pegkalebenan nin. Na
linemu sekanin sa Egypt enggu mindilapu lu kaped'in su sakambinabatan
nin. Paidu bu silan sa kinalu nilan ugaid'a migkadakel silan taman sa
nabaluy silan a mabagel a bangsa. [6] Ugaid'a su manga taw a Egypt na
pinakapasangan kami nilan enggu linasay sa ukit'a kinapanggalebek sa
peges. [7] Na nakapaguguliang kami mangeni sa tabang kanu Kadenan a
Mapulu a Kadenan nu manga katupuan nami. Na pinakikineg kami nin
mambu enggu nailay nin su sangat a kapegkapasang sa lekami, su sangat
a kapegkalugat enggu su kabpagumis sa lekami. [8] Tembu pinaliu kami
nin sa dalepa a Egypt sia nakanggulalan kanu tidtu-tidtu a kapegkagaga
nin enggu kanu pakagilek-gilek a galebek'in. Na napailay sekanin sa

manga tanda a kangagaipan. [9] Inanggit kami nin kanu nia a dalepa enggu
inenggay nin sa lekami su nia a kalupan a su kawasa a kalupan. [10] Hu
Kadenan a Mapulu, na kagina ka maitu na pinananggit'ami su muna-muna
a unga nu sabpet kanu kalupan a inenggay nengka sa lekami.’

“Na kapasad'u kanu entu na ibetad'u kanu adapan nu Kadenan a
Mapulu a Kadenan tanu su pinananggit'u ka pamedsugiud kanu kanu
adapan nin. [11] Na edsela-sela kanu a kaped'u manga taw a tupu nu Libi[p]
enggu manga taw a lapu a 'bpamegkaleben kanu inged'u sabap kanu
kapianan a inenggay sa lekanu nu Kadenan a Mapulu taman den kanu
sakambinabatan nu.

[12] “Na uman ikatelu lagun na inggay nu su langun na ikasapulu bad
kanu sabpet'u kanu manga taw a tupu nu Libi enggu kanu manga lapu,
manga ilu enggu kanu manga balu ka enggu aden makan nilan kanu
manga inged'u taman sa mangausug silan.[q] [13] Na entu pan ka edtalun
nu uman i isa sia kanu adapan nu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu i
‘Iniawa ku den kanu walay ku su suti a umun ka inenggay ku den kanu
manga taw a tupu nu Libi, kanu manga lapu a 'bpamegkaleben sia, kanu
manga ilu enggu kanu manga balu, sia luyud kanu langun na kasuguan
a inisugu nengka sa laki. Dala nasungkang ku atawa ka nalipatanan ku
apia satiman kanu manga kasuguan nengka. [14] Dala kinan ku lun gagalu
nu kapenggagaw nu ginawa ku, dala inami ku lun gagalu nu dikena aku
pan limpiu enggu dala inigkurban ku lun kanu minatay. Hu Kadenan a

[p] **26:11** Su **tupu nu Libi** na manga taw bun silan a Israil.
[q] **26:12** Mailay su nia sia kanu Diutirunumi 14 ayat 28 taman sa 29.

Mapulu a Kadenan ku, pinggula ku man su langun na inisugu nengka sa laki. [15] Na ilay kami nengka pan iganat san kanu suti a pegkalebenan nengka sa sulega enggu palihalai ka su manga taw nengka a Israil enggu su kalupan a inenggay nengka sa lekami a inibpasad'engka kanu manga katupuan nami a su kawasa a kalupan.' "

Su Kapaginugut kanu manga Kasuguan nu Kadenan a Mapulu

[16] Na nia pan pidtalu nu Musa na "Na kanu nia demun ba a gay, na pedsugun kanu nu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu sa kapaginapas'u enggulalan kanu nia a manga kasuguan enggu manga atulan sa senep sa atay enggu ginawa. [17] Na kanu nia ba a gay na tinalima nu kanu ginawa nu i su Kadenan a Mapulu i Kadenan nu. Inibpasad'u i maguyag-uyag kanu sia kanu manga ukit'in enggu inggulalan nu su manga atulan nin, su manga kasuguan nin enggu su manga tutuma nin taman sa paginugutan nu sekanin. [18] Na kanu nia bun ba a gay na ipebpayag'u Kadenan a Mapulu i nabaluy kanu den a manga taw nin a nalusud sa lekanin a mana su inibpasad'in sa lekanu. Na nia dait na paginugutan nu su langun na kasuguan nin. [19] Na baluyn kanu nin a minuna pan kanu langun na bangsa a inaden nin, mabadtug kanu enggu pagadatan kanu taman sa mapugi kanu. Iniumun kanu a manga taw kanu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu sia luyud kanu inibpasad'in."

Su Pegkurbanan kanu Palaw a Ibal

27 [1] Na nia inisugu nu Musa enggu su 'gkangaunutan nu manga
taw a Israil kanu manga taw na “Paginuguti nu su langun na
kasuguan a ipedsugu ku sa lekanu saguna. [2] Na amaika makalipag kanu
den kanu lawas'a ig'a Jordan, lu kanu kalupan a ibpagenggay sa lekanu
nu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu, na pamelimud kanu sa mangasela
a watu enggu lamugayi nu sa maputi. [3] Na isulat'u kanu entu a manga
watu su langun nu kasuguan nu Kadenan amaika makalu kanu den kanu
kalupan a ibpagenggay sa lekanu nu Kadenan a Mapulu a Kadenan nu
manga katupuan tanu a su kawasa a kalupan a inibpasad'in sa lekanu.
[4] Na amaika makalipag kanu den lu kanu lawas'a ig'a Jordan, na ibetad'u
su mangasela a entu a watu lu kanu palaw a Ibal a mana su ipedsugu
ku sa lekanu saguna. Na lamugayi nu su entu sa maputi. [5] Na umbal
kanu lu ba sa watu a pegkurbanan kanu Kadenan a Mapulu a Kadenan
tanu a di nu musali sa putaw i kaumbal'u lun. [6] Na umbal'u su entu a
pegkurbanan kanu Kadenan sa watu a dala pamun mapasagi. Na entu
pan ka 'gkurban kanu lu ba kanu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu sa
kurban a pedtutungen langun. [7] 'Gkurban kanu bun lu ba sa kurban a
tanda sa kinaisa kanu Kadenan a Mapulu. Na entu pan ka kan nu su entu
ka enggalaw-galaw kanu kanu adapan nu Kadenan a Mapulu a Kadenan
tanu. [8] Na isulat'u sa mapia su uman i kadtalu kanu kasuguan nu Kadenan
a Mapulu lu kanu manga watu a entu a linamugayan sa maputi.”

[9] Na pidtalu pan nu Musa enggu su 'bpamangurban a manga taw a tupu
nu Libi kanu langun nu taw a Israil i “Hu sekanu a manga taw a Israil,
palenek kanu ka pamakikineg kanu! Ka kanu nia demun ba a gay na

nabaluy kanu den a manga taw nu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu.
10 Na kagina ka maitu, na paginuguti nu su Kadenan a Mapulu a Kadenan
tanu, inggulalan nu su manga kasuguan nin enggu su manga atulan nin a
ipedsugu ku sa lekanu saguna.”

Su manga Taw a Dait a Ipedsinta

11 Na kanu entu bun ba a gay, na pidtalu bun nu Musa kanu manga taw
a Israil i 12 “Amaika makalipag kanu den kanu lawas'a ig'a Jordan, na nia
manga tupu a dait a temakedeg kanu Palaw a Girisim a edtindeg lu na su
manga tupu ni Simiun, Libi, Yahuda, Isakar, Yusup enggu Buniamin ka
enggu nilan kapalihalan su manga taw. 13 Na su manga tupu ni Rubin,
Gad, Asir, Sibulun, Dan enggu Naptali i temakedeg lu kanu Palaw a Ibal
ka edtindeg silan lu kanu kapayag kanu manga sinta kanu manga taw
a Israil.

14 “Na su manga taw menem a tupu ni Libi na edtalu sa matanug kanu
langun nu taw a Israil sa 15 ‘Idsinta su apia entain a taw a mangumbal
sa apia ngin a pegkakadenanen atawa ka balahala a watu, kayu atawa ka
galang a masimba sa apia ipamagena nilan pan, ka sangat a pakangingilu
su entu a galebek sia kanu kaadapan nu Kadenan a Mapulu.’ Na su langun
nu taw na semumpat sa ‘Amin!’ 16 ‘Idsinta su apia entain a di magadat
kanu ama nin atawa ka ina nin.’ Na su langun nu taw na semawal sa
‘Amin!’ 17 ‘Idsinta su apia entain a palinen nin su tanda nu endulunan
nu lupa nu pagubay nin.’ Na su langun nu taw na semawal sa ‘Amin!’
18 ‘Idsinta su apia entain a mapasibay sa lalan kanu taw a di pakailay.’ Na
su langun nu taw na semawal sa ‘Amin!’ 19 ‘Idsinta su apia entain a di

menggay sa kawagib'u manga lapu a taw atawa ka su manga ilu enggu
balu.’ Na su langun nu taw na semawal sa ‘Amin!’ [20] ‘Idsinta su apia
entain a imbalagiuma nin su kaluma nu ama nin kagina sinungkang'in
su kawagib'u ama nin.’ Na su langun nu taw na semawal sa ‘Amin!’
[21] ‘Idsinta su apia entain a imbalagiuma nin su apia ngin a binatang.’
Na su langun nu taw na semawal sa ‘Amin!’ [22] ‘Idsinta su apia entain a
imbalagiuma nin su suled'in a babay, magidsan i suled'in sa ama atawa
ka ina.’ Na su langun nu taw na semawal sa ‘Amin!’ [23] ‘Idsinta su apia
entain a imbalagiuma nin su panugangan nin a babay.’ Na su langun nu
taw na semawal sa ‘Amin!’ [24] ‘Idsinta su apia entain a mimatay kanu
pagubay nin sa apia dala makataw lun.’ Na su langun nu taw na semawal
sa ‘Amin!’ [25] ‘Idsinta su apia entain a temalima sa bayad sa kaimatay
kanu taw a dala kadupangan nin.’ Na su langun nu taw na semawal sa
‘Amin!’ [26] ‘Idsinta su apia entain a dili maginugut enggu dili enggulalan
kanu langun nu nia ba a kasuguan.’ Na su langun nu taw na semawal sa
‘Amin!’ ”

Su Unga nu Kapaginugut kanu Kadenan a Mapulu

28 [1] Na nia pan pidtalu nu Musa na “Amaika paginugutan nu sa
senep sa atay su Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu taman
sa paginapasen nu su kanggulalan nu kanu langun na kasuguan nin
a ipedsugu ku sa lekanu saguna na baluyn kanu nin a minuna pan
kanu langun na bangsa sia sa liwawaw na dunia. [2] Na su langun nu nia
a palihala na matalima nu taman sa mapalalayun sa lekanu amaika
paginugutan nu su Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu.

[3] Palihalan nin su manga siudad'u enggu su 'bpangangawidan nu.
[4] Pagkadakelen nin su manga muliataw nu enggu su manga
masabpet'u taman sa pambuad-buaden nin su
pangangayamen nu a manga sapi enggu bili-bili.
[5] Pagkadakelen nin su kauyagan nu taman sa mapenu
su embegasan nu.
[6] Palihalan nin su langun na enggulan nu magidsan i
lemiu-lemudep kanu kanu walay nu.
[7] "Ipatalaw nin sa lekanu su manga kuntela nu a lemusud sa lekanu.
Na edsama-sama silan sa kalusud'ilan sa lekanu ugaid'a makabpapalak
silan sa kapalalaguy nilan mawa. [8] Pambalilidsekin nu Kadenan a
Mapulu a Kadenan tanu su manga kamalig'u ka penun nin sa manga
masabpet'u taman sa palihalan kanu nin kanu langun na enggulan nu
kanu kalupan a ibpagenggay nin sa lekanu. [9] Na amaika paginugutan nu
su manga kasuguan nin a Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu taman sa
maguyag-uyag kanu sia kanu ukit'in na baluyn kanu nin a manga taw
nin a iniumun sa lekanin a mana bun su inibpasad'in sa lekanu. [10] Na
amaika maitu na katawan nu langun nu bangsa sa liwawaw na dunia i
nalusud kanu sa lekanin a Kadenan a Mapulu taman sa ikagilek kanu
nilan. [11] Pambalilidsekin kanu nin kanu kalupan a inibpasad'in kanu
manga kaapuan nu a inggay nin sa lekanu, pagkadakelen nin lu su manga
muliataw nu enggu su manga pangangayamen nu taman sa pagkadakelen
nin lu su manga masabpet'u. [12] Ukan nin su pintu nu kakawasan nin sa
langit sa kapaulan nin kanu kalupan nu sia kanu nangasasangan a timpu.
Palihalan nin su langun na enggulan nu taman sa madakel a bangsa i
mamakautang sa lekanu ugaid'a mana i sekanu na di mamakautang.

13 Baluyn kanu nin a mangulu kanu manga bangsa, dikena pedtatanggunut
bu. Lalayun kanu nin ipulu enggu di kanu nin ibaba amaika paginugutan
nu su manga kasuguan nin a Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu a mana
su ipedsugu ku sa lekanu saguna taman sa paginapasen nu su kanggulalan
nu lun. 14 Tembu di nu a benal temaligkudani su apia ngin kanu kasuguan
nin a ipedsugu ku sa lekanu saguna enggu da kanu a benal munut kanu
manga pegkakadenanen atawa ka semimba kanu manga entu.”

Su Unga nu di Kapaginugut kanu Kadenan a Mapulu

15 Na nia pan pidtalu nu Musa na “Ugaid'a amaika di nu paginugutan
su Kadenan a Mapulu enggu di nu inggulalan sa mapia su langun nu
kasuguan nin enggu atulan nin a mana su ipedsugu ku sa lekanu saguna
na magedam'u su langun nu nia ba a tiuba.

16 Idsinta nu Kadenan su manga siudad'u enggu su manga
'bpangangawidan nu.

17 Idsinta nin su kauyagan nu taman sa kailatan su embegasan nu.

18 Idsinta kanu nin sa ukit'a kaenggay nin sa lekanu sa paidu a
muliataw, dala gaid masabpet'u enggu di 'gkadakel su
manga pangangayamen nu a sapi enggu bili-bili.

19 Di nin pambalilidsekin su langun na enggulan nu magidsan i
lemiu-lemudep kanu kanu walay nu.

20 “Su Kadenan a Mapulu na mapatingguma sa lekanu sa kabinasan,
kaguligaw enggu di nin pambantasen su langun na enggulan nu taman
sa mabinasa kanu mangagan enggu maibped kanu madala sabap kanu
mawag a manga galebek'u enggu su kinataligkud'u sa lekanin. 21 Su

Kadenan a Mapulu na mapatingguma sa tiuba a manga sakit san sa
lekanu taman sa maibped kanu mamamatay kanu kalupan a ibpagenggay
nin sa lekanu a manggumaked'u. 22 Ipatingguma nin sa lekanu su sakit
a di den mataw kaulian, kagkayaw, kabpamelebag'a lawas, kayaw na
sambel, mauget a kapanenang enggu kagangu nu pamumulanen taman
sa mangabinasa su entu. Na mangatala nu su entu taman sa maibped
kanu mamamatay. 23 Na su langit na makailing sa mana galang tembu
su kalupan na mana den putaw i kadtegas'in. 24 Sambian nu Kadenan a
Mapulu su ulan sa libubuk ka nia makabubus kanu kalupan nu ebpun sa
langit na libubuk taman sa mabinasa kanu.

25 "Na ipatalaw kanu nin kanu manga kuntela nu. Na edsama-sama
kanu sa kalusud'u kanilan ugaid'a makabpapalak kanu sa kadtatalaguy
nu. Na kagilekan su langun na pendatuan sa dunia amaika mailay nilan
su manggula nu. 26 Na su manga bangkay nu na panganen nu manga
papanuk enggu manga binatang. Na apia sakataw na dala mamugaw
kanu 'bpamegkan a entu kanu manga bangkay nilan. 27 Ipatingguma nu
Kadenan a Mapulu sa lekanu su sakit a mawaga a mana su inipatingguma
nin kanu manga taw a Egypt. Papangetuan kanu nin bun sa manga sakit
a pegkaket sa lanitan, bugel enggu manga magagatel taman sa di den
kaulian su entu a manga sakit. 28 Baluyn kanu nin a manga buneg enggu
manga pisek taman sa bulibugen nin su itungan nu. 29 Na manganam
kanu bu apia kesi-kesi na maudtu a mana su pisek a taw a 'bpanganam bu
sia kanu kalibutengan. Di kanu embantas kanu apia ngin a enggulan nu.
Lalayun kanu pangumisen enggu panegkawan ugaid'a apia sakataw na
dala makadtabang sa lekanu. 30 Na ped a mama i demulug kanu babay
a pangaluman nu. Mapatindeg kanu sa walay ugaid'a dikena sekanu

i 'gkaleben lun. Mamumulanen kanu sa ubas ugaid'a dikena sekanu i
semabpet kanu manga unga nin. [31] Na su sapi nu na panumbalin kanu
adapan nu ugaid'a dili nu demun kasawitan su sapu nin. Pangagawn su
manga kimar'u sia demun kanu adapan nu a di den makambalingan sa
lekanu. Su manga bili-bili nu na panguan nu manga kuntela nu ugaid'a
apia sakataw na dala makadtabang sa lekanu. [32] Na edtulikan nu demun i
kapangua kanu babay-mama a manga wata nu ka pananggiten kanu ped a
bangsa ka enggu maulipen. Na uman-uman gay na mapaginagkay nu i
kambalingan nilan ugaid'a dala manggula nu sa kapambalingan kanilan.
[33] "Na su manga taw a dala sabut'u lun na panguan nilan su langun nu
masabpet'u a pindulugatan nu ka pangen nilan. Lalayun kanu pangumisen
enggu pamegesen. [34] Na mabuneg i akal'u sabap kanu entu a matala nu.
[35] Na su Kadenan a Mapulu na papangetuan nin sa di kaulian a manga
mawaga su manga aleb'u enggu su manga ay nu taman sa lemapat su entu
iganat kanu palad'u ay nu taman kanu pundu nu ulu nu. [36] Na ipabiag
kanu nu Kadenan a Mapulu taman kanu datu a ibetad'u kanu bangsa a
dala sabut'u lun apia su manga katupuan nu. Na mamakasimba kanu lu ba
sa pegkakadenanen a kayu enggu watu. [37] Na mabaluy kanu a inggigileka
sabap kanu manggula nu. Pagkayan kanu taman sa kadsunggilingan kanu
nu manga bangsa a idtugan sa lekanu nu Kadenan a Mapulu.
[38] "Na mamedsaud kanu sa madakel a uni kanu 'bpangangawidan nu
ugaid'a paidu bu i masabpet'u lun kagina panganen na manga tapudi.
[39] Mamamula kanu sa pamumulan a ubas taman sa tayuden nu sa mapia
ugaid'a dala makua nu lun a unga nin atawa ka dala mainem'u lun a ig'u
entu kagina panganen na manga pauled-uled. [40] Mamangetu i kayu a
ulibus kanu embala-bala kanu dalepa nu, ugaid'a dala makua nu lun a

lana a mausal'u a kamutan kagina mangalapas i manga unga nin. [41] Na
mamakambata kanu sa babay-mama ugaid'a dili silan 'gkauget sa lekanu
ka pamiagen silan. [42] Langun na ipamamula nu a kayu enggu su manga
unga nu pamumulanen nu na ibpeden keman na manga tapudi.

[43] "Na su manga lapu a mamegkaleben san sa lekanu na
mangiseg-mangiseg i kagkabagel'ilan ugaid'a sekanu menem na
mangiseg-mangiseg i kagkalubay nin. [44] Mamakautang kanu kanilan
ugaid'a sekanu na di kanu makapautang kanilan. Silan i mabaluy a ulu nu
enggu sekanu menem i mabaluy a ikug'ilan.

[45] "Na su langun nu nia a tiuba na makatingguma sa lekanu enggu
mapalalayun san sa lekanu taman sa mabinasa kanu amaika di nu
paginugutan su Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu sa ukit'a kanggulalan
nu kanu manga kasuguan nin enggu manga atulan nin a ipedsugu nin sa
lekanu. [46] Na mabaluy a patadem kanu manga taw taman sa taman su nia
a manggula nu enggu kanu manga tupu nu.

[47] "Na kagina ka sa timpu na kabpamelapay nu palihala nu Kadenan
a Mapulu sa lekanu na dala nu sekanin enggalebeki sa aden kagalaw
nin [48] na ipalad kanu nin kanu manga kuntela a pasanen nin san sa
lekanu taman sa enggalebekan nu silan. Pamelunusan kanu enggu
kangamalan kanu, dala mambalegkas'u taman sa 'gkulang kanu sa apia
ngin a nasisita nu. Pakapasangan kanu nin sa mana nasanganan na
ingkul a putaw su lig'u taman sa mabinasa kanu. [49] Palusudan kanu nu
Kadenan a Mapulu kanu bangsa a ebpun pan sa mawatan a dalepa sa
kanu tedtab'u dunia asal'a lagiten kanu nilan a mana su kabpelagit'u
lemalagit. Na di nu kasabutan su basa nu entu a bangsa, [50] mangawalaw
silan enggu dala lat a nanam'ilan kanu mangatua enggu manganguda.

51 Na embusawan nilan su pangangayamen nu enggu su unga nu
pamumulanen nu taman sa mabinasa kanu. Dala isama nilan sa lekanu a
unga na bantad, panginginumen a ig'a ubas a pinagkaledsem, lana atawa
ka pangangayamen nu a sapi enggu bili-bili taman sa maibped kanu
matay. 52 Na pamelusudan nilan su langun na siudad kanu kalupan a
ibpagenggay sa lekanu nu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu taman sa
mangaudtang su mangalambeg enggu mangabagel a alad'in a pedsaligan
nu a makadalinding sa lekanu. 53 Na amaika mabalibet den nu manga
kuntela nu su manga siudad'u na kangaguteman kanu taman sa nia nu
den panganen na su sapu nu manga wata nu a manga babay-mama a
inggay sa lekanu nu Kadenan a Mapulu. 54 Na apia su malemek den sa
langun i palangay nin a taw san sa lekanu na di den malat i nanam'in
kanu manga tebped'in sa pused, apia kanu kaluma nin a papedtayan nin
enggu kanu nasama a wata nin a bibiag 55 ka edsingiten nin den silan, di
nin silan enggan kanu sapu nu manga wata nin sabap sa kagilekan sa
kaibpedan na makan. Na mamba i manggula nu amaika mabalibet den nu
manga kuntela nu su manga siudad'u. 56 Na apia su babay a matana enggu
mananaw den sa langun i palangay nin san sa lekanu a apia nin kadampu
sa lupa paganay na di nin 'gkanggula na edsingiten nin den su kaluma
nin a papedtayan nin enggu su manga wata nin a babay-mama. 57 Na su
inayanan na wata nin enggu su manga wata nin a iniges'in demun na
idsingit'in ka ipamagena nin keman ka kagilekan sekanin sa kadalan na
makan sa timpu na kalibet'u manga kuntela nu kanu manga siudad'u.

58 “Na amaika di nu paginugutan sa mapia su langun na kasuguan a
nakasulat kanu nia a libelu enggu di nu pagadatan su sangat i kabarakat'in
a ingala nu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu 59 na mapatingguma

sekanin sa lekanu taman kanu manga tupu nu sa makatiawan-tiawan a
manga tiuba a da den pinda nin enggu manga sakit a sangat i kapasang'in
a di den mataw kaulian. 60 Na ipatala nin sa lekanu su langun na sakit a
inipatala nin kanu manga taw a Egypt taman sa di den i entu maawa sa
lekanu. 61 Na ipatala nin bun sa lekanu su langun den a sakit enggu tiuba a
da den makasulat kanu nia a libelu nu kasuguan taman sa mabinasa kanu.
62 Na apia mana kanu pan kadakel'a bitun sa langit na paidu i masama sa
lekanu kagina da nu paginuguti su Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu.
63 "Na u ngin i kagalaw nu Kadenan a Mapulu sa kapagkapia nin sa
kabpaguyag-uyag'u enggu su kapagkadakel'in sa lekanu na maitu bun
ba i kagalaw nin sa kabinasa nin sa lekanu enggu kaimatay nin sa
lekanu. Na maawa kanu den kanu kalupan a ibpagenggay nin sa lekanu
a manggumaked'u. 64 Na itagayak kanu nin kanu langun nu manga
bangsa kanu pat a pisuk'u dunia. Na mamakasimba kanu lu ba sa manga
pegkakadenanen a kayu enggu watu a dala sabut'u lun apia su manga
katupuan nu. 65 Na kanu entu ba a manga bangsa na dala kalilintad'a
manggiginawa nu enggu dala kapangintelenan nu. Pakagilekan kanu nu
Kadenan a Mapulu enggu pagkalubay nin su manggiginawa nu taman sa
awan kanu nin sa inam. 66 Su umul'u na timbang a lalayun sia sa pesu
na kalut i sabala a ay nu. Magabi sa malamag na kangagilekan kanu bu
enggu dala sigulu nu umul'u. 67 Na sabap sa gilek'u kanu 'gkangailay nu
mata nu kanu embala-bala na nia nu madtalu amaika mapita na 'Nia ba
ka magabi den!' Na amaika magabi menem na nia nu madtalu na 'Nia
ba ka mapita den!' 68 Na pambalinganen kanu nu Kadenan a Mapulu lu
sa Egypt a lulan nu manga kapal sa apia nia nin kaaden i nakabpasad'in
den i di kanu nin den pambalinganen lu. Na babay-mama sa lekanu lu ba

na mandagang'in i ginawa nin kanu manga kuntela nu asal'a maulipen,
ugaid'a dala mamasa sa lekanu.”

29 [1] Na nia su manga atulan a nakadalem kanu kapasadan a inisugu
nu Kadenan a Mapulu kanu Musa a umbalen nin kanu manga
taw a Israil lu sa dalepa a Muab a iniuman kanu kapasadan a inumbal'in
kanilan lu kanu palaw a Hurib.

Su Kapasadan a Inumbal'u Kadenan a Mapulu sa Dalepa a Muab

[2] Na inipatawag'u Musa su langun nu taw a Israil ka nia nin pidtalu
kanilan na “Nailay nu bun su langun na pinggula nu Kadenan a Mapulu
kanu datu nu Egypt a si Piraun enggu kanu langun nu 'gkangasaligan
nin taman den kanu langun nu kalupan nin. [3] Nailay nu kanu entu su
sangat i kapasang'in a bataluan nu Kadenan a Mapulu kanilan, su manga
tanda a kagaipan enggu su kabarakat'in. [4] Ugaid'a sampay saguna na da
pamun patuntayi nu Kadenan a Mapulu sa lekanu su langun nu entu a
nangailay nu enggu nangakineg'u. [5] Na kanu dalem'u nakapatpulu lagun
na pinangunanan kanu nin kanu tawan-tawan a dalepa. Na su manga
balegkas'u enggu manga ampis'a ay nu na dala demun malabing sa tidtu.
[6] Na dala pan a nakan nu lu enggu dala ig'a ubas a pinakaledsem a
nainem'u lu atawa ka apia ngin a makalangut a 'bpaginemen ka inenggay
nu Kadenan a Mapulu su nasisita nu ka enggu nu 'gkatuntayan i sekanin
ba su Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu. [7] Na kanu kinauma tanu kanu
nia a dalepa na si Datu Sihun nu dalepa a Hisbun enggu si Datu Ug nu
dalepa a Basan na inimbunua tanu nilan ugaid'a tinalaw tanu silan. [8] Na
inagaw tanu kanilan su kalupan nilan ka inenggay tanu kanu tupu ni

Rubin, Gad enggu kanu sabad kanu tupu ni Manasi a mabpusaka nilan.
9 Kagina ka maitu, na paginapas'u i kanggulalan nu lun su kapasadan ba a
nia ka enggu kanu embantas kanu langun nu enggulan nu.
10 "Na saguna na mindidilimudan kanu langun sia kanu adapan nu
Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu. Mindidilimudan kanu apeg'u langun
nu 'bpamangulu kanu tupu nu, 'gkangaunutan nu enggu su 'gkangasaligan
nu taman den kanu langun nu manga mama nu Israil, 11 maitu bun su
manga wata nu, manga kaluma nu apeg den nu manga lapu a kaped'u kanu
kampu nu a magidsan su 'bpamangulay sa kayu enggu su 'bpamanageb sa
ig'u. 12 Na nangalimud kanu langun sia ka 'bpangaden saguna su Kadenan
a Mapulu a Kadenan tanu sa kapasadan sa lekanu a inunutan nin sa manga
sinta amaika di inggulalan sa mapia su entu. 13 Na 'bpangadenen nin i
nia asal'a makapaamad'in sa lekanu saguna i sekanu na mabaluy kanu a
manga taw nin enggu sekanin menem i Kadenan nu a mana su pidtalu nin
sa lekanu enggu inibpasad'in kanu manga katupuan tanu a su Ibrahim,
Iskak enggu Yakub. 14 Na su nia a kapasadan na dikena bu sa lekanu a
nakatalabuk sia saguna kanu adapan nu Kadenan a Mapulu a Kadenan
tanu, 15 ka taman den kanu manga muliataw tanu a dala pamun mambata.
16 "Na katawan nu bun u panun i kinagkakaleben tanu kanu kalupan a
Egypt enggu panun i kinandadalaug tanu kanu kalupan nu ped a manga
bangsa. 17 Na nangailay nu su pakangingilu a manga pegkakadenanen
nilan a kayu, watu, pilak enggu bulawan. 18 Na talanged'u i dala sa lekanu
i mamedtaligkud kanu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu magidsan i
babay-mama sa lekanu atawa ka sakambinabatan nu atawa ka tribu nu ka
semimba kanu manga pegkakadenanen nu manga bangsa a entu ka enggu

dala sa lekanu i makailing kanu mana dalig'a pamumulanen a 'bpagetu a
sangat i kapait'in enggu pakaduti.

19 “Aden a entu na aden san sa lekanu a pakakineg kanu manga atulan
nu nia a kapasadan i nia nin mapagitung na ‘Malipuas tanu bun apia
pamatalusen tanu su ukit tanu.’ Na su entu a taw na di nin inamen i
di sekanin masiksa amaika enggulan nin su entu taman sa kabinasan
i unga nin i entu sa lekanu langun magidsan pan i taw a matidtu atawa
ka mawag. 20 Di ampunen nu Kadenan a Mapulu su maitu a taw ka
amaika malipunget man su Kadenan enggu mangalikud na mana apuy a
pakatutung su entu kanu taw. Na su langun na tiuba a nakasulat kanu nia
a libelu na makatingguma kanu entu a taw taman sa punasen nu Kadenan
a Mapulu su ngala nin sia sa dunia. 21 Na isenggay sekanin nu Kadenan a
Mapulu ebpun kanu manga tupu nu manga taw a Israil ka ipatingguma
nin sa lekanin su manga tiuba a nalusud kanu kapasadan a nakasulat kanu
libelu nu kasuguan.

22 “Na su mamakatundug a muliataw tanu enggu su manga lapu a
ebpun sa mawatan a dalepa na kambamatan nilan su kabinasa nu kalupan
nu enggu su manga sakit a ipatala nu Kadenan a Mapulu sa lekanu.
23 Na nia nilan madtalu na ‘Su kalupan nu na matutung'a pedsebu-sebu
a sandawa[r] enggu timus. Di den kapamumulanan, da den mamangetu
lun enggu dala den 'gkakamun a mauyag lun a mana bun su kinabinasa
kanu dalepa a Sudum enggu dalepa a Gumura enggu kanu kinabinasa
kanu dalepa a Adma enggu dalepa a Sibuy sia nakanggulalan kanu
sangat a lipunget'u Kadenan a Mapulu.’ 24 Na nia makaidsa nu manga
bangsa na ‘Ngintu guna ka pinggula nu Kadenan a Mapulu su nia kanu

[r] **29:23** Su **sandawa** sa basa a English na sulfur.

nia a kalupan? Ngintu guna ka sangat i kinalipunget'in kanilan?’ [25] Na
nia mambu isawal'u ped a manga taw na ‘Kagina su nia a manga taw
na tinaligkudan nilan su kapasadan nu Kadenan a Mapulu a Kadenan
nu manga katupuan nilan a pinangaden nin kanilan kanu kinapaliu nin
kanilan kanu kalupan a Egypt. [26] Na nia nilan sinimba na su manga
pegkakadenanen a dala sabut'ilan lun enggu inisapal'u Kadenan a Mapulu
kanilan a enggulan nilan. [27] Tembu su sangat a lipunget'u Kadenan a
Mapulu na nangiseg. Inipatala nin kanilan su langun nu tiuba a nakasulat
kanu nia a libelu nu kasuguan. [28] Binugaw nin silan kanu kalupan nilan,
ka inidtug'in silan kanu ped a kalupan, a su kalupan a nabetadan nilan
sampay saguna.’

[29] “Na aden namakapagena a su Kadenan bu a Mapulu a Kadenan
tanu i pakataw lun. Ugaid'a apia ka maitu na inipayag'in sa lekitanu su
kapasadan nin asal'a kapaginugutan tanu su manga atulan nin taman den
kanu manga muliataw tanu taman sa taman.”

Su Senep sa Atay a Kambalingan nu manga Taw a Israil kanu Kadenan a Mapulu

30 [1] Na nia pan pidtalu nu Musa na “Amaika matala nu den su
langun nu entu a manga palihala atawa ka manga tiuba a pidtalu
ku sa lekanu a kapamilian nu na magkalendem'u su ngin i pidtalu ku sa
lekanu amaika lu kanu den kanu manga bangsa a idtugan sa lekanu nu
Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu. [2] Amaika embalingan kanu kanu
Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu taman sa mamaginugut kanu sa
lekanin apeg'u manga wata nu sa senep sa atay enggu ginawa a mana

bun su ipedsugu ku sa lekanu saguna [3] na malat i nanam'u Kadenan a
Mapulu sa lekanu taman sa limuden kanu nin 'bpaluman ebpun kanu
manga bangsa a idtugan nin sa lekanu enggu imbalingan nin su mapia a
kabpaguyag-uyag'u. [4] Ka apia idtug'in paman su manga muliataw nu kanu
tedtab'u dunia na limuden kanu nin bun 'bpaluman ka pambalinganen
kanu nin [5] kanu kalupan a nanggumaked'u manga katupuan nu[s] ka
ipanggumaked'in su entu 'bpaluman sa lekanu. Na pagkapian nin su
uyag-uyag'u enggu pagkadakelen kanu nin a lawan pan kanu manga
katupuan nu. [6] Na liu pan sa entu, na bagun nin su pamusungan nu enggu
su pamusungan nu manga tupu nu ka enggu nu makakalimu sekanin
sa senep sa atay enggu ginawa ka enggu kanu makapaguyag-uyag sa
mauget lu. [7] Na ipatala nin su langun nu nia a tiuba kanu manga kuntela
nu a 'gkabensi sa lekanu enggu mapakapasang sa lekanu. [8] Na su manga
muliataw nu mambu na paginugutan nilan 'bpaluman su Kadenan a
Mapulu taman den kanu langun nu kasuguan nin a ipedsugu ku sa
lekanu saguna. [9] Sangat a pambalilidsekin nin su langun nu enggulan nu
enggu pagkadakelen nin su manga muliataw nu. Pagkadakelen nin bun
su manga pangangayamen nu enggu su manga masabpet'u. Kagina su
Kadenan a Mapulu na magalaw menem sa kapamalihala nin sa lekanu
a mana su kagalaw nin kanu kinapamalihala nin kanu manga katupuan
nu. [10] Inggulalan nin su entu amaika paginugutan nu sekanin sa ukit'a
kanggulalan nu kanu manga kasuguan nin enggu manga atulan nin a
nakasulat kanu nia a libelu nu kasuguan. Na manggula su entu amaika
embalingan kanu sa lekanin sa senep sa atay enggu ginawa.

---

[s] **30:5 nanggumaked'u manga katupuan nu** Na su manga taw bun a 'gkambitiala nu Musa kanu nia ba a ayat i pedtumbuken nin a katupuan a makanggumaked.

Su Uyag-uyag enggu su Kapatay

11 “Na nanget man a su nia a kasuguan a ipedsugu ku sa lekanu saguna
na dikena malegen ipenggulalan enggu pedtuntayan. 12 Ka dikena i nia
lu sa langit a makaidsa nengka pan i ‘Entain guna i 'bpapulu lu sa langit
asal'a makua nin su entu ka enggu nin madtalu sa lekitanu ka enggu tanu
kapaginugutan?’ 13 Dikena bun i nia lu kanu lipag'u lagat a madtalu
nengka pan i ‘Entain guna i lemipag kanu lagat asal'a makua nin su entu
ka enggu nin madtalu sa lekitanu ka enggu tanu kapaginugutan?’ 14 Di den
nasisita su entu ka su kadtalu na masupeg man a benal sa lekanu ka nan
bun kanu ngali nu enggu pamusungan nu ka enggu nu kapaginugutan.[t]
15 “Na saguna na pebpapamilin ku sekanu sa uyag-uyag atawa ka
kapatay, kambantas atawa ka kabinasan. 16 Na pedsugun ku sekanu
saguna sa paginuguti nu su manga kasuguan nu Kadenan a Mapulu a
Kadenan tanu sa ukit'a kakalimu nu sa lekanin a Kadenan a Mapulu
enggu kapaguyag-uyag'u sia luyud kanu ukit'in taman sa inggulalan
nu su manga kasuguan nin, manga atulan nin enggu manga tutuma
nin ka enggu kanu makapaguyag-uyag sa mauget taman sa 'gkadakel
kanu. Palihalan kanu nin kanu kalupan a ibpagenggay nin sa lekanu
a manggumaked'u. 17 Ugaid'a amaika taligkudan nu sekanin enggu di
nu sekanin pakikinegen ka nasasat kanu sa kasimba nu kanu manga
pegkakadenanen 18 na papegkatawan ku sa lekanu saguna i natalatantu
a mamamatay kanu, dili kanu 'gkauget kanu kalupan a ibpagenggay nin
sa lekanu a manggumaked'u lu kanu lipag'u lawas'a ig'a Jordan. 19 Na
su langit enggu su lupa i mabaluy a saksi ku saguna sa pebpapamilin

---

[t] **30:12-14** Mailay su nia kanu Ruma 10 ayat 6 taman sa 8 sia kanu Kitab Injil.

ku sekanu sa uyag-uyag atawa ka kapatay, manga palihala atawa ka
manga tiuba. Na 'bpangenin ku sa lekanu i nia nu pamili na su uyag-uyag,
ka enggu kanu makapaguyag-uyag sa mauget taman den kanu manga
tupu nu. [20] Ikalimu nu sekanin a Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu
enggu paginuguti nu sekanin taman sa da kanu mitas sa lekanin kagina
sabap sa lekanin na makapaguyag-uyag kanu sa mauget kanu kalupan a
inibpasad'in a inggay nin kanu manga katupuan nu a su Ibrahim, Iskak
enggu Yakub.”

Su Kinasambi ni Yusua kanu Musa

31 [1] Na pidtalu pamun nu Musa kanu langun nu taw a Israil [2] i
“Saguna na magatus enggu duapulu lagun den i umul ku. Di
ku den sekanu magaga mangulu enggu pidtalu den sa laki nu Kadenan
a Mapulu i di aku den makalipag kanu lawas'a ig'a Jordan. [3] Ugaid'a
su Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu na pangunanan kanu nin kanu
kalipag'u kanu lawas'a ig'a Jordan. Binasan nin su manga bangsa lu
asal'a makapaawa nu silan lu kanu kalupan nilan. Na si Yusua i mangulu
sa lekanu a mana bun su pidtalu nu Kadenan a Mapulu. [4] Na su manga
bangsa a entu na binasan nu Kadenan a Mapulu a mana bun su kinabinasa
nin kani Sihun enggu Ug a manga datu nu manga taw a Amur enggu
su manga kalupan nilan. [5] Na ipalad'u Kadenan a Mapulu sa lekanu su
manga bangsa lu. Na dait a enggula nu kanilan su langun na inisugu ku a
pakaidan nu kanilan. [6] Pakabagel'u i ginawa nu enggu pakawalaw kanu.
Da kanu magilek kanilan kagina su Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu i
pedtapid sa lekanu. Na di kanu nin man padtadayn atawa ka tagaken.”

7 Daka inipatawag'u Musa si Yusua ka nia nin pidtalu sa lekanin sia
kanu adapan nu manga taw a Israil na “Pakabagel ka i manggiginawa
nengka enggu pakawalaw ka, ka seka i mangulu kanu manga taw a nia
kanu kalupan a inibpasad'u Kadenan a Mapulu kanu manga katupuan tanu
a inggay nin kanilan. Na seka i temabang kanilan sa kakua kanu entu a
kalupan taman sa manggumaked'u. 8 Na su Kadenan a Mapulu demun i
mangunanan sa leka enggu temapid sa leka. Di ka nin man padtadayn
atawa ka tagaken. Tembu da ka magilek enggu di ka mapagkalubay i
manggiginawa nengka.”

Su Kabatia kanu Kasuguan Uman Mauma su Pitu Lagun

9 Daka inisulat'u Musa su nia a manga kasuguan ka inenggay nin kanu
'bpamangurban a manga tupu nu Libi a 'bpamananggit kanu Kaun nu
Kapasadan nu Kadenan a Mapulu enggu kanu 'gkangaunutan nu manga
taw a Israil. 10 Na sinugu nu Musa silan sa “Sia menem kanu kapupusan
nu uman i ikapitu lagun a su lagun a kapebpunas kanu manga utang sa
kanu timpu na Kanduli nu Balung-balung a Tuleda 11 na batia nu su nia a
manga kasuguan sia kanu kapendidilimudan nu manga taw a Israil kanu
adapan nu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu lu kanu dalepa a mapamili
nin. 12 Na limud'u su manga taw a magidsan i babay-mama, manga
wata enggu su manga lapu a 'bpamegkaleben kanu dalepa nu ka enggu
nilan makineg su entu ka enggu silan 'gkataw magilek kanu Kadenan a
Mapulu a Kadenan tanu taman sa makanggulalan nilan sa mapia su nia a
manga kasuguan. 13 Na amaika maitu na su manga muliataw nilan a da
pan makataw kanu nia a manga kasuguan na makineg'ilan bun taman sa

'gkataw bun silan magilek kanu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu taman sa bibiag pan silan kanu kalupan a manggumaked'u kanu lipag'u lawas'a ig'a Jordan.”

Su Kinatalima nu Musa enggu Yusua kanu Tutuma nu Kadenan

14 Na nia pidtalu nu Kadenan a Mapulu kanu Musa na “Mangagan
den mauma su kapatay nengka. Na tawag ka si Yusua ka lu kanu kanu
Balung-balung a Tuleda a 'Bpangadapan sa laki ka enggu ku sekanin
kasanganan sa kapangulu kanu manga taw a Israil.” Na guna su maitu
na linemu den mambu su Musa enggu si Yusua kanu Balung-balung a
Tuleda a 'Bpangadapan kanu Kadenan. 15 Na mibpayag kanilan lu ba su
Kadenan a Mapulu sa ukit'a mana palaus a gabun a pedtindeg lu kanu
bengawan nu Balung-balung a Tuleda.
16 Na nia pidtalu nu Kadenan a Mapulu kanu Musa na “Mangagan
nengka den madtagapeda su manga katupuan nengka a namamatay den.
Na ulian nu entu na su manga taw a Israil na mamedsimba den silan kanu
manga pegkakadenanen[u] nu manga taw kanu kalupan a pebpawangan
nilan. Na taligkudanan aku nilan taman sa sungkangen nilan su kapasadan
a inaden ku kanilan. 17 Na kanu entu ba mambu a gay na kalipungetan
ku silan taman sa taligkudanan ku silan enggu padtadayn ku silan taman
sa mabinasa silan. Na madakel i makatingguma kanilan a mangapasang

---

[u] **31:16 mamedsimba den silan kanu manga pegkakadenanen** Sia sa basa a Hibru na *ipedsundal'ilan i ginawa nilan kanu manga pegkakadenanen*. Nia nin maena na taligkudanan nilan su Kadenan a mana bun su babay a tinaligkudanan nin su kaluma nin.

a kamalasayan. Na kanu entu ba a timpu na nia nilan mangadtalu na
‘Tabia bun ka nakatingguma sa lekitanu su nia a manga tiuba sabap sa
su Kadenan tanu na di tanu nin den pedtapiden?’ 18 Na natatalanged
a taligkudanan ku silan kanu entu ba a timpu sabap kanu langun na
mawag a pinggula nilan enggu sabap kanu kasimba nilan kanu manga
pegkakadenanen.

19 “Na kagina ka maitu na isulat'engka su nia a sengal ka ipamandu
nengka kanu manga taw a Israil. Ipadsengal'engka kanilan asal'a su nia a
sengal na mabaluy a saksi ku sungkang kanu manga taw a Israil. 20 Ka
amaika mapananggit ku den man silan lu kanu kawasa a kalupan a
inibpasad ku kanu manga katupuan nilan na mamembantas silan lu ba,
makan nilan lu su ngin i pegkiugan nilan pegkan taman sa mangausug
silan, na taligkudanan aku nilan ka mamedsimba silan sa manga
pegkakadenanen taman sa sungkangen nilan su kapasadan ku kanilan.
21 Na amaika makatingguma den kanilan su mangapasang a kamalasayan,
na su nia ba a sengal i mabaluy a saksi sungkang kanilan kagina su nia na
di man kalipatanan nu manga tupu nilan. Na 'gkatawan ku man u ngin
i 'gkagkahanda nilan sa apia dala ku pan silan mait lu kanu kalupan a
inibpasad ku kanilan.” 22 Daka kanu entu demun ba a gay na inisulat'u
Musa su entu a sengal enggu inipamandu nin kanu manga taw a Israil.

23 Na inibetad'u Kadenan a Mapulu si Yusua a wata a mama ni Nun a
makapangulu kanilan sa nia nin pidtalu na “Pakabagel ka i manggiginawa
nengka enggu pakawalaw ka ka seka i makapananggit kanu manga taw a
Israil kanu kalupan a inibpasad ku kanilan. Na tapiden ku seka.”[v]

---

[v] **31:23** Mailay su nia kanu Manga Bilangan 27 ayat 15 taman sa 23.

[24] Na guna mapasad'u Musa semulat kanu libelu su langun nu kasuguan
[25] na sinugu nin su manga taw a tupu nu Libi a 'bpamananggit kanu Kaun
nu Kapasadan nu Kadenan a Mapulu sa nia nin pidtalu na [26] "Pananggit'u
su nia a libelu a sinulatan kanu manga kasuguan ka ibetad'u kanu tapid'u
Kaun nu Kapasadan nu Kadenan a Mapulu a Kadenan tanu. Na lu demun
ba su entu ka enggu mabaluy a saksi sungkang sa lekanu a manga taw a
Israil. [27] Ka katawan ku man a benal i supak kanu enggu mangategas i
ulu nu ka apia man kaped aku nu pamun na pedsungkang kanu den kanu
Kadenan a Mapulu, na labi lawan den amaika madala aku den! [28] Na
limud'u sia kanu adapan ku su langun nu 'gkangaunutan kanu tribu nu
enggu su 'gkangasaligan nu ka enggu ku makapayag kanilan su langun nu
nia. Na su langit enggu su lupa i mabaluy a saksi ku sungkang kanilan.
[29] Kagina katawan ku man i ulian nu kapatay ku na natatalanged ku i
enggalebek kanu sa kadusan taman sa taligkudanan nu su manga ukit'a
inisugu ku sa lekanu. Na mauma i gay a makatingguma sa lekanu su
langun na makagkaid sabap kanu kapenggula nu sa mawag a di a benal
pakasuat kanu Kadenan a Mapulu ka pakalipungeten nu man sekanin sia
kanu manga penggalebeken nu."

Su Sengal'u Musa

[30] Na nia ba su sengal a inipamandu nu Musa iganat sa ludsuan nin
taman sa kapupusan nin asal'a makineg'u nangalimud a manga taw
a Israil:

32 [1] "Hu seka a nan langit, pakikineg ka ka mabaluy ka
a saksi kanu edtalun ku a nia;

hu seka a nan lupa, pakikineg ka ka mabaluy ka a saksi
kanu 'bpeliu kanu ngali ku.
2 Nia ba ka su panduan ku na temagatak a mana ulan,
nia ba ka su manga kadtalu ku na makailing kanu manga namug,
mana ulan a pedtagatak a pakawasa kanu manga utan,
mana talitik a pakawasa kanu manga bagu pamun
'bpaguyag-uyag a pamumulan.
3 Ka ipayag ku man su ingala nu Kadenan a Mapulu,
pugin su kabadtugan nin a Kadenan!

4 "Sekanin su mana masela a watu a kelung, su galebek'in na dala
tila nin ka su langun na ukit'in na wagib.
Kasaligan sekanin a Kadenan, dala sa lekanin su kapagakal,
wagib enggu matidtu sekanin.
5 Ugaid'a apia ka maitu na mimbaladusa kanu kanu Kadenan,
di kanu den makatimbang a mana manga wata nin sabap
sa nabudsengan kanu den,
manga daluaka kanu man enggu salimbuten.
6 Hu sekanu a manga babal enggu dala akal'in a manga taw,
ngintu, man ba i ibalas'u kanu mapia a pinggula sa
lekanu nu Kadenan a Mapulu?
Dikena ba sekanin i nabaluy a ama nu a minaden sa lekanu,
enggu minaluy sa lekanu a bangsa?
7 Nia nu 'gkakalendem na su nanganggula kanu nauget
den a manga timpu;
pagitung'u su katitimpuan nu manga kaapu-apuan nu.

Na idsai nu su manga ama nu ka edtalun nilan su entu sa lekanu;
idsai nu su manga kalukesan nu ka edsinantalen
nilan su entu sa lekanu.
8 Na sia kanu kinapagumun nu Kadenan a Mapulu sa Langun kanu
manga bangsa sa manga mabpusaka nilan a kalupan
enggu kanu kinapadsesenggaya nin kanu manusia
na binetadan nin silan sa manga endulunan
sia luyud kanu kadakel'u manga barakat a pinangaden.[w]
9 Ugaid'a pinamili nin man su tupu nu Yakub[x] a mabaluy a
manga taw nin a initimbang'in sa pusaka nin.

10 "Na lu kanu tawan-tawan a dalepa na nailay nin silan
lu kanu kalupan a dala 'bpamangetu lun.
Kinelungan nin silan lu,
tiniakapan nin silan a mana su kapedtiakap'u taw
kanu taw-taw nu mata nin.
11 Tiniakapan nin silan a mana kapedtiakap'u lumalagit kanu
pipis'in sa kapebpaganad'in lun pabpelayug,
pembelaten nin su manga papak'in
asal'a masalulung'in silan kanu manga papak'in.
12 Na su Kadenan bu man a Mapulu i nangunanan kanilan, dala
tabang a ebpun kanu manga pegkakadenanen.

---

[w] **32:8 manga barakat a pinangaden** Na sia sa basa a Hibru na *manga kadenan*. Ugaid'a dikena silan su nangaden kanu langit enggu lupa kagina su Kadenan na kaisa-isa nin bu a dala limbang'in.

[x] **32:9** Su **Yakub** na nia bun ba su Israil.

13 Na pinandatu nin silan lu kanu kapalawan,
nakakan silan kanu unga nu manga pamumulanen
kanu manga maliwanag;
pinainem'in silan sa teneb ebpun kanu manga lakungan
enggu lana na kayu a ulibus a minetu kanu manga watun a lupa.
14 Inenggan nin silan sa pinadtegas a gatas a ebpun kanu manga
sapi enggu gatas a ebpun kanu manga kambing,
su pangangayamen nilan na mangasebud,
su manga bantad'ilan na sangat i kapia nin apeg'u manga
ig'a ubas'ilan a pinagkaledsem.

15 “Su manga taw a Israil na sangat a migkakawasa
enggu migkakapia,
ugaid'a sinemungkang silan kanu Kadenan;
tinaligkudanan nilan su Kadenan a minaden kanilan;
inikias'ilan su mana masela a watu a 'bpamelipuas kanilan.
16 Pinapangalikud'ilan su Kadenan a Mapulu sabap kanu
manga pegkakadenanen;
pinakalipunget'ilan sekanin sa ukit'a kinasimba kanu
pakangingilu a manga pegkakadenanen.
17 Inapalan nilan su manga saitan a dikena tidtu a Kadenan,
su manga pegkakadenanen a dala sabut'ilan lun,
su manga pegkakadenanen a saguna pan nakambuat
a dala sabut'u manga katupuan nilan lun.
18 Tinagak'u man su Kadenan a mana watu a pegkelung sa
lekanu enggu nangaden sa lekanu;

linipatanan nu sekanin a Kadenan a minenggay sa
lekanu sa uyag-uyag.

19 “Na guna mailay nu Kadenan a Mapulu su entu na
sangat a nalipunget sekanin,
tembu inikias kanu nin a nabaluy a manga wata nin.
20 Na nia nin pidtalu na ‘Ipagena ku su beneng ku kanilan,[y]
na ilayn ku ba u ngin i katamanan nilan;
ka su nia a manga taw na sangat a pamakasibay,
manga wata a di kangasaligan.
21 Na pinapangalikud aku nilan kanu dikena tidtu a kadenan;
pinakalipunget aku nilan sabap kanu dala katagan nin
a manga pegkakadenanen nilan,
tembu papangalikuden ku mambu silan sia makanggulalan
kanu di pegkilalan a bangsa,
pakalipungeten ku silan sia makanggulalan kanu
dala akal'in a bangsa.
22 Ka su lipunget ku man na mana apuy a pegkaleg
a makatutung kanu liwawaw nu dunia taman kanu nakadalem lun,
lemalap su entu taman kanu didalem'u dalepa nu namamatay
enggu kanu udsadan nu manga palaw.
23 Papaitan ku silan sa madakel a manga tiuba,
masugat silan nu manga asad'u busug ku.

---

[y] **32:20 Ipagena ku su beneng ku kanilan** Nia nin maena su nia na taligkudan nu Kadenan silan atawa ka di nin pakikinegen su pangeni-ngeni nilan.

24 Na mamamatay silan na lunus, mapasang a mayaw
enggu mapasang a manga sakit.
Papaitan ku silan sa mangawalaw a talaw a binatang
a edsaluba kanilan,
manga bisa a nipay a temuka kanilan.
25 Sia kanu manga lalan na madakel i 'bpapataya sa kambunua;
sia kanu manga walay na endatu i gilek.
Su manga laga enggu kanakan na pangimatayan,
maitu bun su papedsusun a manga wata enggu su manga matua.
26 Nia ku napagitung na ibpeden ku den silan temagayak
ka enggu mapunas den silan kanu kalendeman nu manusia.
27 Ugaid'a tabia bun ka ipagambug'u manga kuntela nilan edtalu i
"Natabanan tanu silan,
dikena su Kadenan a Mapulu i minggula kanu langun nu nia." '

28 "Silan man su bangsa a dala akal'in
enggu dala sabut'ilan.
29 Mana bu man ka balaitungan silan na katuntayan nilan su nia;
kasabutan nilan u ngin i manggula nilan.
30 Katawan nilan u panun a entu ka mapaneled'a
sakataw bu su sangibu,
atawa ka panun a entu ka matalaw na dua kataw
bu su sapulu ngibu?
Manggula bu su entu amaika isugut'u Kadenan a Mapulu
a su mana masela a watu a 'bpangelung kanilan
kagina tinagak'in den silan.

31 Saben-sabenal man a su mana masela a watu a pegkelung
kanu manga kuntela na dikena pagidsan nu mana
masela a watu a pegkelung sa lekitanu,
na katawan bun i entu nu manga kuntela tanu.
32 Nia kalagidan nu manga kuntela na mana sapak'a kayu
a ubas'u Sudum enggu Gumura;
su unga nu ubas'ilan na makaduti enggu sangat i kapait'in,
33 su ig'a ubas'ilan a pinagkaledsem na mana bisa na nipay
a su makapatay a bisa nu dalepu.

34 "Na nia pidtalu nu Kadenan a Mapulu na 'Natalatantu su
nia a kahanda ku a mana initagu ku i nia sa mapia
kanu 'bpanaguan ku a nakakandadu.
35 Na sia man sa laki su kasuli enggu su kapapamayad
ka mauma bun su gay a makasiud silan.
Kagina su gay nu kabinasan na masupeg den a benal kanilan;
su kasiksan na mangagan den a benal makauma kanilan.'
36 Na ipailay man nu Kadenan a Mapulu i su manga taw
nin na dikena 'gkawagiban,
latan nin silan sa nanam a manga panunugun nin,
amaika mailay nin den a kaawan den silan na bagel
enggu paidu bun den silan
magidsan i ulipen atawa ka dikena.
37 Na nia edtalun nu Kadenan a Mapulu kanu manga taw nin
na 'Endaw den saguna su manga pegkakadenanen
nu, su watu a pegkelung sa lekanu,

38 su kineman kanu kasebudan nu manga kurban nu
enggu mininem kanu ig'a ubas a pinagkaledsem a inigkurban nu?
Na tawag'u silan ka patabang'u,
pakelung'u silan sa lekanu!
39 Na sabuti nu saguna i saki bu man i Kadenan;
dala den man salakaw a Kadenan nia tabia na saki bu.
Saki ba su 'bpangimatay enggu 'bpanguyag; saki ba su
pebpali enggu papegkapia;
dala makaungen kanu apia ngin a enggulan ku.
40 Na ikayang ku su lima ku,
ka ibpasad ku i su saki a nia a 'bpaguyag-uyag taman sa taman
41 na pakagalangen ku enggu pakatinangen ku su sundang ku,
ka usalen ku su entu sa kapanugat ku sa kapaniksa ku,
semuli aku man kanu manga kuntela ku,
papamayaden ku su entain i 'gkabensi sa laki.
42 Na lemanag su lugu nilan kanu manga asad'u busug ku,
su sundang ku na makadidalem i galangan nin kanu
manga sapu nilan;
mamamatay silan apeg'u nangasigkem,
putukan ku sa ulu su 'gkangaunutan nilan.'
43 Hu sekanu a barakat a pinangaden sa sulega, edsisigalaw
kanu a kaped'u manga taw nu Kadenan a Mapulu
enggu sugiudi nu sekanin.
Ka sulian nin man su minimatay kanu manga
initimbang'in sa wata nin,
sulian nin su manga kuntela nin;

papamayaden nin su entain i 'gkabensi sa lekanin.
Sutin nin su kalupan nu manga taw nin.”

44 Na entu ba su sengal a inipamandu nu Musa a kaped'in si Yusua a
wata ni Nun sia kanu adapan nu manga taw a Israil. 45 Na guna mapasad'u
Musa ipamandu su langun nu entu kanu adapan nu manga taw a Israil
46 na nia nin pidtalu kanilan na “Ipamula nu kanu pamusungan nu sa
senep sa atay su langun nu kadtalu ku a nia a inipayag ku sa lekanu a
mabaluy a patadem sa lekanu. Ipamandu nu su nia kanu manga muliataw
nu ka enggu nilan makanggulalan sa mapia su langun na kadtalu kanu nia
a manga kasuguan. 47 Ka su entu ba a manga kadtalu a ipedsugu ku sa
lekanu saguna na sangat i kabalapantag'in. Makaenggay i entu sa mapia a
kapaguyag-uyag'u. Na sia makanggulalan kanu entu na 'gkalendu i umul'u
kanu kalupan a manggumaked'u kanu lipag'u lawas'a ig'a Jordan.”

Su Kinapayag kanu Kapatay nu Musa

48 Na kanu entu bun ba a gay na pidtalu nu Kadenan a Mapulu kanu
Musa i 49 “Lu ka kanu kapalawan a Abarim ka takedeg ka lu kanu palaw
nu Nibu a sakup'u dalepa a Muab a pantag'u siudad a Yariku ka sandeng
ka lu su kalupan na Kanaan a ibpagenggay ku kanu manga taw a Israil
a mabpusaka nilan. 50 Na lu ka ba matay kanu palaw a entu a mana su
nanggula nu suled'engka a si Harun kanu Palaw nu Hur, 51 kagina sekanu
dua na sinemungkang sa laki sia kanu adapan nu manga taw a Israil sa
kanu lu kanu kanu bualan na ig sa Miriba-Kadis lu kanu tawan-tawan a
dalepa a Sin ka dala nu ipailay kanu manga taw a Israil su kabarakat

ku a Kadenan.[z] 52 Tembu matag'engka bu masandeng su kalupan a
ibpagenggay ku kanu manga taw a Israil ka dili ka makalu.”

Su Nauli den a Kinapamalihala nu Nabi Musa kanu manga Taw a Israil

33 1 Nia ba su manga palihala a pidtalu nu Musa a Nabi nu Kadenan.
Pinalihalan nin su manga taw a Israil unan nu kapatay nin. 2 Na
nia pidtalu nu Musa kanilan na
“Na ganat kanu palaw nu Sinai na nakauma su Kadenan a Mapulu,
mibpayag sekanin sa lekitanu lu kanu kabakuludan nu dalepa a Sir
a mana sinemebang a senang a pakatayaw a ganat
kanu Palaw a Paran.
Nakatingguma sekanin a kaped'in su puluan ngibu i
kadakel'in a malaikat'in;
na sia kanu kawanan a lima nin na aden 'bpangalaw-kalaw a apuy.
3 Nanget man a ikalimu nu Kadenan a Mapulu su manga taw nin,
pedtiakapan nin su langun nu taw a iniumun den sa lekanin;
tembu 'bpamedsugiud silan sa lekanin,
enggu 'bpaginugutan nilan su manga kasuguan nin.
4 Na inenggay ku sa lekanu su manga kasuguan nu Kadenan
a nabaluy a nakabpusaka kanu manga taw a Israil.
5 Na su Kadenan a Mapulu na nabaluy a datu nu
manga tupu nu Yakub,
sia kanu kinandidilimudan nu manga taw a tupu nu Yakub
enggu su 'gkangaunutan nilan.”

---

[z] **32:51** Mailay su nia kanu Manga Bilangan 20 ayat 12.

[6] Na nia pidtalu nu Musa kanu tupu ni Rubin na “Pangeni-ngenin
ku i su tupu ni Rubin na makapaguyag-uyag sa mapia
enggu di silan madala apia paidu bu silan.”
[7] Na nia menem pidtalu nu Musa kanu tupu nu Yahuda na
“Hu Kadenan a Mapulu, pakikineg ka su 'bpangenin ni Yahuda,
pambalingan ka sekanin kanu bangsa.
Pakabagel ka su lima nin sa kambunua nin
enggu tabangi ka sekanin kanu manga kuntela nin.”

[8] Na nia menem inipangeni-ngeni nu Musa kanu tupu nu Libi na
“Hu Kadenan a Mapulu, inggay nengka kani Libi a su
manga taw a pinapagikelas'engka, su Tumim
enggu su Urim a watu nengka.[a]
Binatalu nengka silan lu kanu dalepa a Masa kanu
bualan na ig'u Miriba.
[9] Seka i pinamili nilan kumin kanu ama enggu ina nilan, kanu
manga suled'ilan enggu manga wata nilan
asal bu na kapaginugutan nilan su manga kadtalu nengka
enggu kapasadan nengka.
[10] Na silan i mamandu kanu manga taw a Israil kanu
manga atulan nengka
enggu kanu manga kasuguan nengka.
Silan i temutung sa mamut a tutungen sia kanu adapan nengka

---

[a] **33:8 su Tumim enggu su Urim a watu nengka** Nia ba su manga watu a lu nakabetad kanu uyut'u balegkas'u 'bpangurban. Su dua timan a nia na 'bpagusalen sa kapedtuntay kanu kahanda nu Kadenan.

enggu 'gkurban kanu kurban a pedtutungen langun
sia kanu pegkurbanan sa leka.
11 Hu Kadenan a Mapulu, palihalai ka su penggalebeken nilan,
talima ka su galebek'u manga lima nilan,
lupet-lupet ka su badan nu manga kuntela nilan
apeg'u 'gkabensi kanilan asal'a di den silan
makambangun 'bpaluman.”

12 Na nia menem pidtalu nu Musa kanu tupu ni Buniamin na
“Pinadtaya ka nu Kadenan a Mapulu enggu dala makagkaid sa leka,
su Kadenan a Mapulu sa Langun na pedtiakapan ka
nin kanu kagagabian,
pedtiakapan ka nin sia kanu pageletan nu manga ngelay nin.”

13 Na nia menem pidtalu nu Musa kanu tupu nu Yusup na
“Pangeni-ngenin ku i palihalan nu Kadenan a Mapulu su kalupan nu,
iwasan nin sa manga namug a ebpun kanu langit su entu,
mamedseput su ig ebpun kanu didalem'u lupa.
14 Pangeni-ngenin ku i mamangunga sa mapia su manga
pamumulan nilan sia kanu tabang'u senang
enggu mamakasabpet silan sa mapia sia kanu
nangasasangan a manga timpu.
15 Kasabpetan sa mangapia a unga su danden enggu dala
kapegkadadag'in a kapalawan enggu kabakuludan.
16 Su kalupan nilan na kasabpetan sa madakel a sabpet

a ebpun kanu Kadenan a Mapulu a mibpapayag kanu
'bpangalaw-kalaw a apuy.[b]
Pangeni-ngenin ku i su langun nu entu a palihala na
di maawa kanu Yusup
a napamili a mapulu kanu langun nu manga suled'in.
17 Su kapegkagaga nu tupu nin na mana su kabagel'u
manguda a tudu a sapi
a su manga sidung'in na mana manga sidung'u talaw a sapi.
Padadsangen nilan su manga bangsa,
isedseg'ilan su langun nu entu kanu tedtab'u dunia.
Na maitu ba i kabagel'u puluan ngibu a sundalu ni Ipraim,
enggu su ngibu-ngibuan a sundalu ni Manasi.”

18 Na nia menem pidtalu nu Musa kanu tupu ni Sibulun enggu Isakar na
“Pangeni-ngenin ku i makadsisigalaw si Sibulun
kanu kandadalayag'in
enggu si Isakar kanu manga balung-balung a tuleda nin.
19 Pangenggaten nilan su manga taw lu kanu palaw
ka 'gkurban silan lu sa kurban a wagib
kagina makua nilan su manga kakawasan sa lagat
enggu su namakapagena a kakawasan sa pamedtadan.”

20 Na nia menem pidtalu nu Musa kanu tupu ni Gad na

---

[b] **33:16 mibpapayag kanu 'bpangalaw-kalaw a apuy** Na sia ba mibpapayag su Kadenan kanu Nabi Musa kanu manaut a kayu a 'bpangalaw-kalaw kanu palaw nu Sinai. Mabatia su nia kanu Kinaliu 3 ayat 1 taman sa 6.

"Pugin su Kadenan a Mapulu a napagkaulad kanu kalupan ni Gad!
Si Gad na mana alimaw a 'bpagayan
a adil sa kasakab'in kanu ngelay enggu ulu nu 'bpagayanan nin.
21 Na pinamili nin su mapia sa langun kanu kalupan ka
iniumun nin sa ginawa nin,
a su umun a entu a nakadait bu kanu isa a 'gkaunutan.
Minunut sekanin kanu 'gkangaunutan nu manga tupu
nu manga taw a Israil
ka tinuman nin su ngin i kawagib kanu Kadenan a Mapulu
enggu su manga atulan nin kanu manga taw a Israil."

22 Na nia menem pidtalu nu Musa kanu tupu ni Dan na
"Si Dan na mana sekanin pipis'a alimaw
a pebpapaudtu ganat sa Basan."

23 Na nia menem pidtalu nu Musa kanu tupu ni Naptali na
"Hu tupu ni Naptali, sangat a 'bpamalihalan kanu nu Kadenan
a Mapulu enggu sangat a 'gkasuatan kanu nin.
Pangeni-ngenin ku i ipanggumaked'in sa lekanu su kalupan
iganat sa sedepan taman sa laya."

24 Na nia menem pidtalu nu Musa kanu tupu ni Asir na
"Sangat a palihalan nu Kadenan a Mapulu si Asir
a lawan pan kanu kapalihala nin kanu ped a manga tupu.
Pangeni-ngenin ku i kasuatan silan nu manga pagali nilan.
Mamelapay su lana na ulibus kanu dalepa nilan.

25 Su alid'u bengawan nilan na putaw enggu galang.
Na pangeni-ngenin ku i mapalalayun su kabagel'ilan
taman a bibiag pan silan.

26 “Hu manga taw a tupu nu Yakub! Na da man
pagidsan nu Kadenan nu,
su gabun kanu kawang-kawangan i 'bpagedan nin sia kanu
kabarakat'in uman kanu nin pedtabangan.
27 Su Kadenan man a da nabpunan nin i dalinding'u;
sekanin a da kapedtaman nin i pedsapipi sa lekanu.
Pinaawa nin su manga kuntela nu enggu nia nin inisugu
na ‘Binasan silan!’
28 Tembu su manga taw a Israil na makapaguyag-uyag sa malilintad;
dala makagkaid kanu manga tupu nu Yakub
sia kanu kalupan a kawasa sa bantad enggu ig'a ubas
a pinagkaledsem,
su kalupan na 'gkalumes'a namug a ebpun sa langit.
29 Hu manga taw a Israil, sangat a pinalihalan kanu!
Entain ba man i pagidsan nu
a manga taw a inilipuas'u Kadenan a Mapulu?
Sekanin i pegkelung sa lekanu,
sekanin i sundang'u sa kapanaban!
Su manga kuntela nu na mamakauma a mamagayuk sa
lekanu sa latan nu silan sa nanam,
ugaid'a dakudaken nu silan sia kanu manga bigkugung'ilan.”

Su Kinapatay nu Nabi Musa

34 [1] Na iganat kanu kadatalan nu Muab na tinemakedeg su Musa
lu kanu Palaw a Nibu, lu kanu puntiuk'u kapalawan a Pisga lu
kanu lipag'u siudad a Yariku. Na inipasandeng sa lekanin nu Kadenan a
Mapulu su manga kalupan a iganat sa dalepa a Giliad taman sa dalepa
a Dan, [2] apeg den nu langun nu kalupan kanu dalepa nu Naptali, dalepa
nu Ipraim, dalepa nu Manasi enggu su langun nu kalupan nu dalepa nu
Yahuda taman kanu Lagat sa Sedepan,[c] [3] su dalepa a Nigib enggu kanu
kadatalan nu Yariku a bedtuan sa siudad'u pamumulanen a libi taman den
kanu dalepa a Suar. [4] Daka nia pidtalu sa lekanin nu Kadenan a Mapulu
na "Nia ba su kalupan a inibpasad ku kani Ibrahim, Iskak enggu Yakub a
pidtalu ku a inggay ku kanu manga tupu nilan. Na inisugut ku a mailay
nengka su nia ugaid'a di ka den makalipag lu." [5] Ulian nu entu, na su
Musa a panunugun nu Kadenan a Mapulu na minatay lu kanu entu a
kalupan nu Muab a mana bun su pidtalu nu Kadenan a Mapulu. [6] Na
inilebeng'in sekanin[d] lu kanu kadatalan nu kalupan nu Muab, lu kanu
kasangulan nu dalepa a Bit-Piur ugaid'a sampay saguna na dala mataw lun
u endaw sekanin tampal lu nakalebeng. [7] Su umul'u Musa kanu kinapatay
nin na magatus enggu duapulu lagun, ugaid'a mabagel pan a benal
sekanin enggu malingaw pamun a benal i kapegkailay nin. [8] Na sia luyud
kanu adat-betad'ilan na kanu dalem'u telupulu gay na ginagawan bu su
manga taw a Israil kanu kinapatay nu Musa lu kanu kadatalan nu Muab.

---

[c] **34:2** Su **Lagat sa Sedepan** na nia bun ba su Lagat'u Miditiranian.

[d] **34:6 inilebeng'in sekanin** Sia kanu kapegkasabut'u manga alim na su Kadenan i linemebeng kanu Nabi Musa sia nakanggulalan kanu kabarakat'in.

9 Na saleta mambu na si Yusua a wata a mama ni Nun na inenggan nu
Kadenan sa tidtu-tidtu a katuntay sabap sa dinapenetan sekanin nu Musa.
Na pinaginugutan sekanin nu manga taw a Israil taman sa penggulan
nilan su langun na inisugu nu Kadenan a Mapulu kanu Musa. 10 Na iganat
kanu entu, na da den nabi lu kanu manga taw a Israil a pagidsan nu Musa
a pakapagadapa nin pembitiala su Kadenan a Mapulu. 11 Na dala bun
pakagaga penggula kanu manga tanda enggu kangagaipan a inipanggula
sa lekanin nu Kadenan a Mapulu kanu dalepa a Egypt sungkang kanu
Piraun enggu kanu langun na 'gkangasaligan nin taman den kanu lusud'u
kalupan nin. 12 Dala bun den pakagaga penggula kanu manga kabarakatan
enggu pakatiawan-tiawan a galebek a pinggula nin sia kanu adapan nu
langun nu taw a Israil.

Wassalam